

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 2 (159)

TORONTO, Ontario, 1953 m. sausio (January) mėn. 15 d.

Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
— VAITRASTIS —
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

KLAIPĖDOS DIDŽIOJI SUKAKTIS

Prieš pusmetį vokiečiai gana garsiai paminėjo 700 metų jubiliejų, kaip vokiečių kryžiuočių ordinas, atslinkęs nuo Dauguvos, Klaipėdoje pasistatė savo pilį Memelburgą. O tačiau krašto gyventojams iki šioliai teegzistavo Klaipėda ir šandien mes minime 30 metų sukaktį, kai vokiškasis vardas buvo nuplautas lietuvių pasiryžusių kėdų, kai Klaipėdoje suplevėsavo lietuviškoji vėliava.

Klaipėda laisvajai Lietuvai buvo laimėta užsispyrusia ilga kova, vykusia keliomis fazėmis, jei ne šimtmečiais, tai dešimtmečiais, ir užibaigusia politinė kelių metų kova, privedusia prie sukilimo. Varanti jėga šioje kovoje buvo dvejoja. Iš vienos pusės tautinis didžiulis ir Mažosios Lietuvos ryšys, lyg magnetas traukęs jas prie viena kitos, o iš antros pusės ūkinis abipusis ir ypač Lietuvos respublikos interesus, reikalus turėti laisvą kelią į pasaulį jūromis. Šie abu veiksniai tebėra gyvi ir šandien, jie liks ir rytoj. Visa lietuvių tauta, visos jos dalys, vistiek kokią likimą pergyvenusios, vistiek kokios kultūros poveikį patyrusios, natūraliai traukė ir trauks į vienumą, į vieną valstybę, kaip į vienintelę gyvenimo formą, visiškai laidojančią savos tautinės kultūros puoselėjimą ir visišką laisvę. Visų lietuviškųjų, lietuvių gyvenamųjų žemių apjungimo problema Lietuvos valstybei visada buvo ir liks didžiuliu uždaviniu ir idealu.

Klaipėdos krašto prisijungimas prie Lietuvos respublikos šios problemos dar nebaigė spresti. Net vakaruose Lietuva visų lietuviškųjų žemių dar negavo. Klaipėdos kraštas tesudarė vos apie vieną penktadalį Mažosios Lietuvos, t. y. krašto dar išlaikiusio lietuvišką charakterį ir po 200 metų germanizacinės vokiečių valdžios politikos, ypač sustiprintos 19 amž. pabaigoje, nuo geležinio kanclerio Bismarcko laikų. Nepribaigė lietuviškos Mažosios Lietuvos ir Hitlerio nacistinis reichas su visomis savo brutaliomis priemonėmis.

Šandien mažlietuviai, net tie, kurie lietuviškai nebemoka, svarsto "Kas aš esu?" ir, jei ne viešai, tai savo vienatvėje sprendžia sunkų klausimą, su kuo šio tokio tipo žmogui būtų pakeliui — su didžiuoju reichu, dėl kurio atgimimo neabejojama ir suprantama, kad jis vėl grumsis dėl svorio pasaulyje, ar su mažyte Lietuva. "Mano tėvai ar tėvų tėvai juk taip pat lietuviškai kalbėjo", — prisimena dažnas. Tai yra tarptautinių santykių pagimdytas psichologiskai lietuviams labai palankus laikotarpis, kokių retais šimtmečiais tepasitaiko. Dėlto tai jis nepamirštinas sąmoningiems mažlietuviams ir visiems lietuviams, dirbantiems dėl Mažosios Lietuvos ateities.

Antropogeografinė padėtis lemia abiejų Lietuvos ūkinio bendro gyvenimo būtinumą. Maž. Lietuva turi platų išėjimą į jūrą, turi gerų uostų, bet neturi jų laisvam plėtojimui pakankamo užnugario. Siaura vad. Rytprūsių rankovė pajūrio galimybėms nepakankama, reikalinga išplėtimo. Jo tegalima pasiekti tik per Lietuvą, kuri, be to, valdo natūralų kelią iš be jūros taip pat dūstančios Gudijos. Nemunus Lietuvą plauna prie jūros, didžiąją Lietuvą prie Mažosios. Taip buvo nuo amžių, taip yra, taip ir bus.

Prieš 30 metų lietuviškasis jausmas, skatinamas ūkinio intereso, laimėjo. Imperialistinių valstybių susidūrimas bei paruošiamasis jo laikotarpis, natūralią išvadą ir šitame Europos kampelyje sugriovė. Bet sugriauta yra visa rytų Europa, įsprauta į nenatūraliausias, visiems gyviesiems veiksmams priešinga, visiškai neologiską padėtį, sukurtą ir palaikomą tik jėgos. O tai yra geriausias laidas visoms mūsų viltims. Neologiskai, visiems gyvenimiesiems veiksmams priešinga politinė struktūra negali ilgai atlaikyti prieš gyvenimo standrią srovę. Dėl to esamą tikrą, kad ateis diena, kada ir lietuviškoji Klaipėda laisvės oru kvėpuos ir visa Mažoji Lietuva kartu su ja.

JT Augšt. Komisaras domisi lietuviais tremtiniais

Gruodžio 12 d. Vokietijos Kr. Valdyboje, Hannover, atsilankė JTO Augštojo Komisarą Pabėgėlių Reikalams įstaigos Zenevoje Ekonominis Tarėjas, Gilbert Jaeger, ir ilgai pasikalbėjimo su Krašto Valdybos pirmininku Pr. Zunde aptarė lietuvių tremtinių reikalus.

Svečias labai susidomėjo Kr. Valdybos pastangomis perkelti tautiečius iš ekonomiskai nepajėgesniųjų Vokietijos kraštų į ekonomiskai stipresnius ir geografiniai palankesnius kraštus. Jis pažadėjo šią problemą išvildinti Bonnoje su Vokietijos federalinės vyriausybės atstovais ir pranešti apie padėtį Augštojo Komisarui Zenevoje.

Tremtinių banko teikiamų pasakolų reikalų svečias painformavo, kad iki šiol bankui yra paduota apie 5000 tremtinių prašymų. Nors šiuo metu visų prašymų negalima būtų patenkinti, yra tačiau numatoma, kad bus surasta lėšų visiems prašymams patenkinti, žinoma, kiek jie pasirodys iš esmės verti patenkimo.

Lietuvių gimnazijos statybos reikalui p. Jaeger pažadėjo savo paramą. Jis ieškosias būdų apskritai šį Krašto Valdybos sumanymą paremti, o būdamas Bonnoje prašysiąs ir Vokietijos vyriausybės paramos.

Pokalbį buvo paliesti tremtinių svarbius Augštojo Komisarą fondų lėšų panaudojimo tremtinių reikalams klausimai.

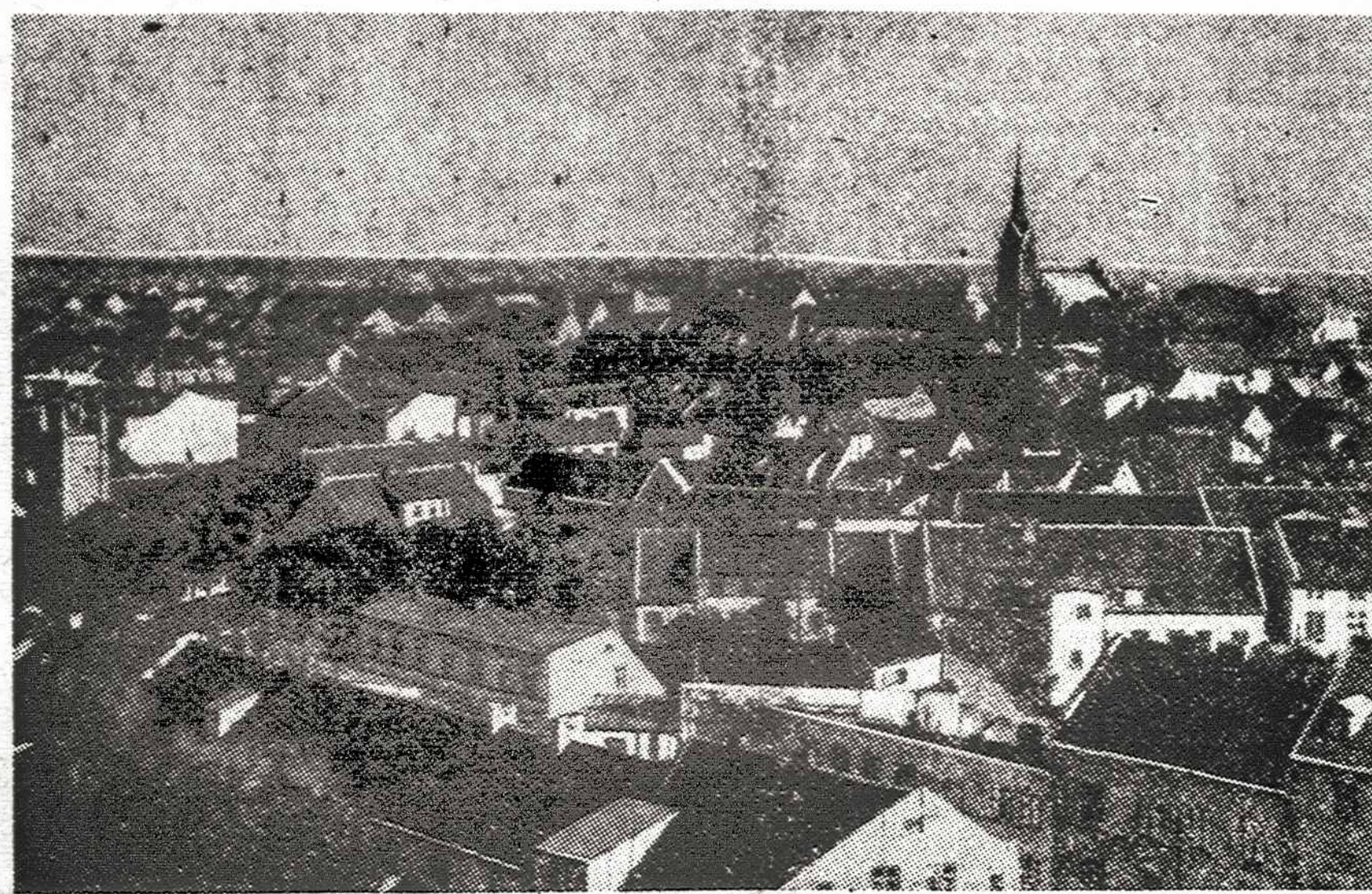
Buvo aptarta, pvz., Fordo fondo lėšų dalies panaudojimas lietuvių tremtinių grupės Vokietijoje reikalams. Ponas Jaeger mano, kad tam tikslui lėšų iš minėto fondo gal ir galima būtų gauti, tik kuri nors Amerikos visuomeninė organizacija (tax free — atleista nuo mokesčių) turėtų pateikti finansinį projektą.

Augštasis Komisaras yra sukuręs tremtinių reikalams fon-

Lietuvoje komunistų mažausia

Maskvos kongreso mandatų komisija paskelbė, kad dabar Sov. Lietuvoje esą 36.000 komunistų. 1941 m. buvo tik 2.500. Bet ir tie 36.000 sudaro vos 1½%, t. y. ar tik ne pati mažausia nuosimčių tarp visų pavergtų R. Europos tautų. Iš 52 prezidiumo narių per 7-jį Lietuvos KP suvažiavimą Vilniuje 20 buvo aiškių rusų, o 6 — surusėję. Tada dar kartą akivaizdžiai parodo, jog Lietuvoje iš visų okupuotų ir sateilitinių kraštų yra ar tik ne pats mažiausias komunistų skaičius.

Tiek šie, tiek kiti realūs duomenys rodo, kad tautos atsparumas krašte, nepaisant sunkiausių dvasinio gyvenimo sąlygų ir xiso bolševikinio aparato smurtingumo, nėra palaužtas. Nors nemaža mūsų tautiečių išvežta ir išvežimai eina toliau, tačiau ypač dvasinė tautos rezistencija tebėra gyva. Sugebama prisitaikyti prie naujų gyvenimo sąlygų ir krašte reiškiasi naujų asmeny-

Klaipėdos miesto bendras vaizdas prieš karą

Prasideda Eisenhowerio era

(Niujorko bendradarbio ALMAUS)

• Už kelių dienų prasideda naujoji mūsų planetos istorijos era. Jos centre asmuo, kuris — visi jo ligšioliniai įėjimai leidžia spėti — užims Amerikos ir viso pasaulio istorijoje "didžiojo Eisenhowerio" vietą. Daugumas tvirtai tiki, kad jam vadovaujant Amerika užtikrins pasauliui laisvę, taiką — "Pax Americana", sunaikindama nematytą dar istorijoje tiraniją. Aną pirmadienį Iše buvo suaukęs kabinetą "generalinei repetitijai". Jis jiems perskaitė ir savo "karūnacijos" kalbą, kuri atskleidė, kaip sąmoningai generolas išlaisvintojas supranta savo misiją. Ir Lietuvą ji sieks — bet Amerikos lietuviui nesiskubino nueiti jam pasiklonuoti. Sakoma, dėl šito netakto vadovaują lietuviui Chicagoje ir Niujorke smarkiai apsiopykė. Tikriausiai šiuo reikalu ir ateinančios eros bendrai buvo suauktas ALT-LAIC, LLK ir Gen. Konstalo susitikimas Niujorke "Henry Hudson" viešbutyje. Šios savaitės pradžioje Niujorke ALTiečiai

sustojo čia grįždami iš Bostono BALFO suvažiavimo. Pasaulio 1953 metų pradžios fokuse buvo trys: Trumanas, Eisenhoweris ir Churchillis. Mr. Trumanas "Senajam Joe" kiško kietokai. Mr. Krock iš NYTimes mato, jog šis Trumanas žygis yra vienas iš pažymtinausių istorijoje, tačiau pavertiesiems vistiek tai sunkiai užnešė "containment" raudoną. Jo tonas buvo: "Jei jūs daugiau mūsų neukabysite, tai velniop tuos pavertuosius — pasi- laikykite ir Kiniją". O savo pranešimo pradžioje Kongrese pats prisipažino: "tai yra kova laisvės su tiranija (!)... jokių būdu Sovietijoje ne visi komunistai. Tai pasaulis, kur istorija ir tautinės tradicijos, ypatingai taip vadinamos pasienio valstybės (suprask Baltąjį, Lenkiją, Ukrainą), greičiau veda į atskyrimą negu vieningumą ir yra griežtai priešingas esamai tenyksiškai politinei kombinacijai". Trumanas savo paskutinėje kalboje, kurią pakartos per visą JAV-bių TV ir radio sistemą sausio 15, palinkėjo Ikui "pasisekimo" — save kukliai aptardamas "Much has been done in which I take great pride". Gi jis padarė, kaip ten bebūtų, Ameriką taip stiprią, kad generolas išlaisvintojas norėdamas nenorėdamas turės didžiulius Amerikos idealus įgyvendinti pasaulyje. Gynybos ministeris Lowettas prisipažino, jog "esame karui tiek pasirengę, kad mes "are now beginning to hit our stride". Ateinančių birželio mėnesį Amerikos karo pramonė būsianti pilnai pasirošusi tiranijai sunaikinti. Tankai ir sunkvežimiai pilas iš fabrikų taip gausiai, kad kaiku rie fabrikai jau net ir uždarami "su užkurtom krosnim". Mr. Lowett nesutiko patvirtinti nei savo boso, nei Churchillio optimizmo, jog pasaulinio karo pavyojus esąs žymiai mažesnis dabar negu anksčiau.

Iko dvaras praėjusią savaitę sprendęs užsienio politikos klausimus. Mr. Dulles buvęs dažniausias svečias. Jie aptarė būdus "laimėti be karo". Buvo visa eilė naujų paskyrimų. Jie išsiaiškino taip pat, jog netiksliai buvo išsireiškę, girdi, "tegel azijatai kovoją prieš azijatus". Amerikos teze turinti būti: "laisvieji kovoją su tiranija". Jie nutarė (gal dėl Lowetto minėtų priežasčių), jog "Ike turis pajudėti greitai, užbaigti pasyvumo įtampos perijodą". NYTimes — ponio O'Hara McCormick — komentavo Tenysono žodžiais "Metai bėga: lai jis parodo ką jis gali". Mes jaučiame, jog 1953 m. bus kritiškesnis ir lemtingiausias, nes mes

privalome apsispręsti naujiems žygiams, naujoms rizikoms ir pasirengti naujam sunkiam keliui... Mr. Dulles, nežiurint pakartotinių demokratų gsdinimų, darosi pabėgėliams vis simpatiškesnis. Jis su Taftu buvo pagrindiniai respublikonų platformos autoriai. Jau prieš jo atvykimą State Departmento "ruziniai" biurokratai ir panasūs "veikėjai" panikoję pasitraukia. Ike juo pilnai pasitiki. Ir Trumanas. "Daily News" nuomone, buvęs paveiktas Dulles, kai jis kalbėjęs apie H-bombinį baubą Kremlui. Užtat, raudonukai Dulles aršiau kaip bieso nekenčia. Monsieur Joliot-Curie apkaltino jį Vienos "taikos" kongrese kurstant "preventyvinio" karo politiką, kurstant naujus kryžiaus — išlaisvinimo karus, kad išvaduoti neva pavergtus tautas. Patiems sovietams — "Krasnaja Flota" — jis "Amerikos imperalizmo trubadūras", kurio vienas pirmųjų žygių prasiveržimo iki Yalu kurtymas. Rekomendacija mums patinka. Pasitiki juo ir amerikiečiai. "Amerikos Legijono" vadas Lewis Gough pilnai remia Korėjos ofenzvos planą ir politiką, kuri priverstų komunistus gintis". Dar nepradėjusi savo darbo, vyriausybė iniciatyvą turi savo rankose ir komunistai jau yra pasiruošę gintis puolimu. Praėjusį šeštadienį Ike paskyrė savąjį psichologinės strategijos komisiją. Trumano "Psychological Strategy Board" direktoriumi buvo adm. Kirk. Ike komisijos vadovu paskyrė bankininką William Jackson, prityrusį karo žvalgyboje. Jam talkininkus paskyrė Dulles ir Wilson, krašto apsaugos ministeris. Jie turėsia parengti naujus planus "taip greitai, kaip tik tai yra įmanoma". (Nukelta į 7 psl.)

Žydai naikinami ir pačioje Sovietų Rusijoje

Šį pirmadienį Maskvos radijas paskelbė, kad suimta žydų teroristų grupė, kuri vykdžiusi savo planą žudyti augstuosius sovietų pareigūnus. Taip buvęs nužudytas ir Zdanovas, laikytas kandidatu į Stalino įpėdinius, norėta nužudyti visą eilę augstų kariškių — maršalai Vasilevski, Konev, Gonorov ir tt. Gydytojai nustatydavę neteisingą diagnozę ir vaistais prabaigdavę susirgusius. Suimti yra 8 gydytojai: Vovsi, Vinogradov, M. B. Kogan, B. B. Kogan, Egorov, Feldman, Ettinger, Grinstein ir Majorov.

Kaip atsimename, vienas Koganas buvo okupuotos Lietuvos pirmasis sveikatos komisaras. Jis buvo didžiojo Kaganovičiaus giminių. Kažin ir šitie ar ne giminės?

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Tarptautiniuose santykiuose laukimo perijodas tebesitęsia — vis laukiama naujos valdžios JAV-bėse. Bet tas laikotarpis jau baigiasi. Naujojo prezidento inauguracija įvyks sausio 20 d., tad sekancią savaitę jau galima laukti pagyvėjimo. Pereitą savaitę šitų pasirušimų centre buvo

Churchillio vizitas JAV. Jis atvyko sausio 5, Niujorke tarėsi su Eisenhoweriu, sausio 8 d. aplankė prez. Trumaną, o po to nuvyko pailsėti su visa šeima į Jamaiką. Jis pats yra pareiškęs, kad neturėjęs tikslo pasiekti kokių konkrečių susitarimų, bet tik pasitarti tarptautiniais klausimais ir išdėstyti D. Britanijos nusistatymą. Beabejo, jo noras buvo paveikti Eisenhowerį, kad savo pradėsima politikos linija nenuotų nuo D. Britanijos lūkesčių. Sakoma, kad Churchillis pasiskėlęs prieš betkokį išplėtimą karo Korėjoje, kad pirmenybė turi būti skiriama Europos gynymai. D. Britanija nebenorinti JAV pašalų, bet norinti pagyvintos prekybos ir dėlto turį būti pasilinti varžtai importui į JAV. Toliau jis nusiskundęs, kad JAV neįvykdo seno, Rooseveltto pažado apsieikti atominės energijos informacijomis. Apie Eisenhowerio poziciją pranešama tik tiek, kad jis esąs už padidinimą JT pajėgų Korėjoje ir sutinkas, kad karo išplėtimas būtų pavojingas.

Kokią liniją paims naujasis prezidentas, dar neaišku. Kaikas dar turės būti išsiaiškinta. JAV pramonininkai perspėja, kad nutraukimas pašalpos Europai blogai atsilieptų JAV ūkiui. Azijos problemoms išsiaiškinti būsimasis valstybės sekretorius Dulles dar žada pavasarį vykti į Indiją, Pakistaną ir kitus Azijos kraštus.

BRITAI IŠ SUESO PASITRAUKS?

JAV ir D. Britanijos atstovai paruošė naują Viduriniųjų Rytų gynyimo planą, įjungdami ir ūkinę pagalbą. Naujasis planas taikomas atstatyti gerus santykius su Egiptu, kuris nesikaiba nieko, kol D. Britanija, nepasitrauks iš Sueso kanalo zonos. Planas numato: pakviesti Egiptą pasidaryti nariu iniciatorių V. Rytų saugumo pakto, prie kurio vėliau būtų pakviestos prisidėti ir kitos valstybės. Britų kariuomenė iš Sueso zonos turi būti išvesta, pakeista Egipto kariuomene. Egiptui numatyta ūkinė parama. Planas paruoštas dalyvaujant dar Prancūzijai, Turkijai, Australijai, N. Zelandijai ir Pietų Afrikai.

JAV biudžetas

Prezidentas Trumanas sausio 9 d. pateikė kongresui naujo 1953-1954 fiskalinių metų biudžetą. Jis suvestas mažesnis, nei buvo iš pradžių numatyta, ir siekia \$78.587.000.000, kai dabartinis metų biudžetas yra \$74.600.000.000. Pajamos su išlaidomis vėl nesuvestos ir numatoma apie 10 milijonų deficito. Tuo būdu JAV skolos pašoktų iki 274 milijonų. Daugiau pusės biudžeto sumų — \$46.296.000.000 — numatyta vien

Eisenhoweris tuo tarpu ruošiasi. Tarp kitko yra numatęs sustiprinti vad. psichologinio karo štabą. Jau esą parinkti į jį valstybės ir gynybos departamentų atstovai. O Stalinui atsakė dar Trumanas, pabrėždamas, kad Sovietų Sąj. savo agresingumą turėtų sumažinti, nes vadinilinių bombų epochoje karas reikštų pasaulio sunaikinimą.

Europoje stambiausias pereinotos savaitės įvykis buvo naujos Prancūzijos vyriausybės sudarymas. Joje užsienio r. ministerio postą paėmė nebe Schuman, jį valdęs 4½ metų, bet kitas tos pačios partijos šulys Bidault. Svarbiausia, kad naujasis premjeras Rene Meyer, norėdamas gauti gaulistų paramą, pasižadėjo pasiekti Europos armijos sutarties revizijos. Mat, prancūzai bijo, kad pagal dabartinę sutartį, kuri vis dar neratifikauta, galėtų per daug išsigalėti Vokietija. Šitokis Prancūzijos nusistatymas sukėlė pasauly didelio susirūpinimo, nes tai žada naują reikalo užvilkinimą. Prancūzijos atstovas Europos armijoje, jos sausumos pajėgų vadas, maršalas Juin, pasisakė už sutarties reviziją ir Pariziuje prasidėjo pasikalbėjimai tuo reikalu. Gen. Eisenhoweris, paremdamas Adenauerį, kuris stovi už sutarties ratifikavimą, pasiuntė jam telegramą, pareikšdamas viltį, kad sutartį netrukus ratifikuos visos valstybės.

Kituose pasaulio kraštuose padėtis nepasikeitė. Dėl Irano naftos bylos vyksta derybos tarpininkaujant JAV ambasadoriui. Jo pranešimas šiuo metu svarstomas Londone. Vyksta D. Britanijos derybos taip pat su Egiptu bei dėl Vid. Rytų gynyimo pakto. Korėjoje tebesitęsia vietinio pabūdzio kovos ir oro bombardavimai.

kariuomenės reikalams.

Beabejo tai yra tik projektas, kurį svarstys respublikoniskasis kongresas ir vykdys respublikoniską administraciją. Prezidento rinkimuose abu respublikonų kandidatai buvo pasisakę už biudžeto sumažinimą iki apie 70 milijonų. Tad galima laukti, kad biudžetas bus ištikrųj dar gero keli mažiausias.

Generolas į viceministerius

Naujojo Valstybės Departamento pavaduotojų būsiąs dabartinis JAV saugumo viršininkas Bedel Smith. Jis savo karjerą pradėjo pirmajam pasauliniam kare eiliniu, o pereiname pasiekė keturių žvaigždžių generolo ir Europos štabo viršininko vietos. Vėliau jis buvo JAV ambasadoriu Maskvoje.

— Otava. — S. Atlanto Sąj. informacijų skyr. direktorių paskirtas torontietis žurnalistas R. A. Farguharson.

— Stockholm. — Vienne Stockholmo knygynė karalius Gustavas Adolfas, kuris neseniai atšventė 70 m., pirkosi knygų. Tuo tarpu kažkas, matyt, koks kolekcionierius, pavogė jo skrybėlę.

ANTISEMITIZMAS R. VOKIETIJOJE

Jau nuo Slansky bylos sklido gandų, kad priešžydiškos akcijos galima netrukus laukti ir Rytų Vokietijoje. Sausio 6 d. iš ten perbėgo į Vakarų Berlyną buvusi didelė figūra Rytų Vokietijoje dr. Leo Zuckermann, žydas, teisingų akademijos viršininkas, buvęs prezidento Pieck kanceliarijos viršininkas. Jam dar tebeant savo vietoje, Rytų Vokietijos komunistų partijos organe "Neues Deutschland" pasirodė

straipsnis "Sionizmas ir penktoji kolona", kuriame Zuckermann apkaltintas "sionistine infliacija". Esą, šitą reiškinį partija pastebėjusi ryšy su Slansky byla. Zuckermannas, matyt, nepanorėjęs sulaukti Slansky likimo ir paspruko, pasiimdamas kartu žmoną ir du vaikus.

Pranešama, kad taip pat nusilintas buvęs politbiuro narys Paul Merker.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠIS

Redaguoja: Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka
Leidžia: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Užrašyta: Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusm. \$2.50
Kitur: metams \$4.50, pusm. \$2.50

Įmokėję nemažiau \$10 laikomi garbės prenumeratoriais

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais posto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada - Telef.: EM. 3-4265

IŠ KLB VEIKLOS

1952 m. UŽBAIGUS

1952-rieji metai Kanados Lietuvių Bendruomenės gyvenime, vis dėlto, bus įrašyti stambesniems raidėms, nes tais metais buvo galutinai užbaigtas Bendruomenės organizavimas ir pradėtas sistemingas darbas.

Tiesa, Kanados Lietuvių Bendruomenė ir savo amžiumi metriškai tėra įrašiusi vos tik keturis mėnesius, nes ji pradėjo darbą 1952 m. rugsėjo 1 d., tačiau nežinot, kad organizaciniam gyvenime keturi mėnesiai tėra tik labai mažytis laiko švystėjimas, KLB Krašto Valdyba dirbo kiek pajėgė ir kiek atliekamas nuo fizinio darbo valandėles leid.

Gruodžio 30 d. Krašto Valdyba posėdyje iš eilės penkioliką kartų ir tuo užvertė 1952 m. knygos paskutinį lapą. Turint galvoje nelengvas mūsų kitių organizacinio darbo sąlygas, per keturis mėnesius sušauktieji penkioliką posėdžių vis dėlto šitaip pasako. Tai rodo, jog Valdyba dirbo, kiek galėjo. Bepigu būtų dirbti, planuoti, posėdžiai ir veikti, jeigu žmonės turėtų daugiau laisvo laiko, jeigu tiek daug valandų nereikėtų praleisti fabrikuose ar kitokiose darbovietėse, pelnantis kasdieninę duoną.

Krašto Valdybos pastangomis pradėta organizuoti ir burti į vieną šeimą Kanadoje gyvenančių lietuvių menininkai ir mėgėjai. Tam reikalui Toronto jau sudarytas Laik. Organizacinis Komitetas. Tai svarbus mūsų šeimų gyvenime faktorius. Jis dės pastangas, kad, nežinot kasdieninių darbų ir nuovargio, ir toliau būtų skleidžiama lietuvių kūrėjų, kad ir išsivijoje gyvenant būtų išlaikyta sveika lietuviška dvasia ir kartu reprezentuojamas lietuviškas menas, nežinot kokiose srityse jis reikštų.

KLB Švietimo Komisijos rūpesčiu Toronto įsteigti pirmieji Kanadoje Augstesnieji Lituanistikos Kursai, kuriuose darbas vyksta nuo lapkričio 22 d. Kursuose šiuo metu dėsto 7 mokyto-

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO VOKIETIJOJE

Vakaru Berlyne gyvena apie 30 lietuvių, kurių tarpe keletas yra dirbančių: pora teisininkų, vienas lietuvis gydytojas ir kurnas Tėvas Kipas. Daugumas Berlyno lietuvių gyvena tik iš pašalpų, kurios yra tokios pat mažos, kaip ir kituose miestuose, o pragyvenimas Berlyne nėra mažiau keblus, kaip kitur.

Keletas pavyzdžių: viena lietuvių senelių pora, abu per 70 m. amžiaus, gyvena iš 85 DM mėnesinės šalpos. Vyras yra buvęs Apygardos Teismo tardytojas, žmona — Pieno Lašo vedėja. Senelių pora ginsai, kaip išmąnyti, nuo bado, nors senatvėje nedaug ką begali padaryti. Senutė bando suivinti, suado kam nors kojines ar panašiai ir gauna už tai trupinėlį, kuriais stengiasi, nors kiek pasisotinti. Šią šeimą gerai žino lietuvių globos Tėvas Kipas. Kitas tautietis, buvęs teisininkas, patekęs Leipgicę ir rusų kacetą, po kelerių metų iš jo paleistas nuogas ir ligotas, dabar gyvena ir vargsta Berlyne. Jis, kaip svetimtautis, negauna nei darbo, nei upatingosios, vokiečiams skiriamos pašalpos. Arba kita lietuvių, žinoma Klaipėdos lietuvių dantų gydytojas, kurį tegali tik tokie būdu išlaikyti, kad gyvena pas pažįstamus už nedidelę 15 DM mėnesinę nuomą ir, padėdamas namų ruošoje, kartais gauna šiek tiek iš tos šeimos socialų pavalgyti. Be jų, yra dar pašlė su vaikais, vienas nebejaunas vyras, sergąs tulžies ir širdies cholelitolis, dėl kurių yra visai nedarbingas.

Be šių vakarų Berlyno sektoriuje gyvenančių, yra būrelis lietuvių, kurie gyvena rusų sektoriuje. Šių tautiečių padėtis yra ypatingai sunki. Jie džiaugiasi kiekvieniu maistu trupinėliu arba ka ir suplyšusiu drabužiu, jei tik galėtų jų iš kur nors gau-

ti. Tikras atsitikimas, kad viena rusų sektoriuje gyvenanti lietuvių, kartą aplankiusi vieną berlynietę, pastebėjo ją grindis trinant su suplyšusiu megztinuku ir, negalėdama atsistebėti tokiu lengvabūdiškumu, išprašė tą skudurą sau, džiaugiamasi galimybėje, ji sulopiusi, turėti nors vieną šiltesnį rūbą.

Rusų sektoriuje gyvenančių lietuvių padėtis yra tuo sunkesnė, kad jie negali net kelti balso, šaukdamiesi pagalbos. Tik 1951 m. BALFO įgaliojiniui Hannoverioje buvo pasisekę užmegzti su jais ryšius, kurie dabar vėl yra nutrukę. Iki savo mirties Berlyno lietuvių organizavo ir juos globojo žinomas Klaipėdos visuomenininkas dr. Ozelis. Jis aukėjo jiems paskutines savo jėgas ir su dideliu dėkingumu primindavo tuo metu BALFO įstaigos Hannoverioje skirtą paramą ir paskirstydavo Berlyno lietuviams. Jautrus jo padėkos laiškas dar yra BALFO bylose.

Vokiečių LB Krašto Valdyba gruodžio 12 d. paskelbė viešą pareiškimą dėl santykių su BALFO. Iš esmės tai yra pareiškimas nepasitenkinimo, kam BALFO šalpa vykdoma ne per bendruomenės organus, bet per atskirą aparatą ir kam šalpa vykdoma nekreipiamas dėmesys į lietuvių organizacinį drausmingumą.

Skundžiamasi, kad ir Kr. Valdybos raštus, kuriais norėjusi bendradarbiavimo reikala išsiųskinti nieko neatsakę nei BALFO pirmininkas, būdamas Europoje, nei centras. Bendruomenės organai negali nesidomėti savo narių tautine sąžine. "Kiekvienas lietuvis, parodęs nesidomėjimą ar, dar blogiau, savo priešiną nusistatymą tu tikslų siekimu, pats save išskiria iš pilnaties lietuvių Bendruomenės narių tarpo ir, kaip praktika parodė, pereina pas LB ir Lietuvos

Dar birželio mėnesį po garsiojo "Dobriansky — O'Connor — Burnham" vizito pas tuometinį Amerikos Komiteto Rusijos tautoms išlaisvinti pirmininką admiralą Kirą Jūs bendradarbių kreipėsi į didžiausios laisvajame pasaulyje ukrainiečių organizacijos "The Ukrainian Congress Committee of America, Inc." prezidentą Lev. E. Dobriansky. Prieš pat išvykdamas su kitais savo organizacijos nariais Miuncheną prieš Kaledas žymusis ukrainiečių ir pavergtųjų tautų veikėjas Mr. Dobriansky, kuris taip pat yra Georgetown Universiteto, Washington, D.C., profesorius, atsakė į klausimus atspirsdamas dėl tokio uždelsimo — "prezidentūros kampanija ir kita politinė veikla užėmusi visą jo laisvą laiką. Juo labiau, kad po 7 mėnesių derybų su "Amerikos Komitetu" jis dabar galės pasisakyti konkrečiau".

Į Almaus klausimą, "koks buvo minėtos delegacijos pas Kirą tikslas?", Mr. Dobriansky atsakė: "...rasti būdą suderinti antisovietinių pabėgėlių pastangas nuversti Sovietinių Rusų režimą. Tai vertia ir amerikiečių saugumo reikalas ir tai istorinė nerusisųjų tautų kova atgauti nepriklausomybę ir laisvę. Adm. Kirko straipsnis "Commercial and Financial Chronicle", kurį Jūs minite savo klausime, tiek ir kiti jo pasisakymai tuo laiku, nebūtinai reiškė jo galutiną ir nepakeičiamą nuomonę visais tais ir daugybę kitų klausimų, kuriuos mes išskelėme to vizito metu. Pasitarimai, tuo viduje, tik prasidėjo ir iki jo buvo pagrindiniai ir nuosekliai išsiaiškinti praėjo ilgas laiko tarpas".

Į tuometinį klausimą ar ukrainiečiai organizuoti kitą "komitetą", Mr. Dobriansky sakė: "...principe neatrodė galima kita išeitis", kaip amerikiečiams, jiems rodė, kad yra jų pareiga paremti per amžius liepsnojančių nerusų tautų troškimą išsilaivinti iš imperialistinio Maskvos jungo. Bet po septynių mėnesių derybų bei pasitarimų su "Amerikiečių Komitetu" (Rusijos tautoms išlaisvinti. A.), atrodo, šitokio atskiro ukrainiečių komiteto reikalas atpuola. Amerikos Ukrainiečių Kongreso Komiteto nariai vyksta Miuncheną, kur bandys prikalbinti (to seek active participation) europiečius

priešus. Todėl tokių asmenų šelpimas lietuvių suaukotomis gėrybėmis ir pinigais yra tikras nusikaltimas".

Kaip atsimenama, dėl šio seno ginčo BALFO centras buvo pakelbės pažiūrinamas, kad jo statusas, registruotas JAV įstaigoje, pagal kurį jis naudojasi visomis lengvatomis ir valdžios parama, neleidžia iš šalpos išskirti jokio vargstančio žmogaus. Vokiečių LB Kr. Valdyba laikėsi nuomonės, kad šalpa gali būti sulaukoma net tiems, kurie nesumoka LB nario mokesčio ir pan. BALFas, matyt, turi motyvų ir pagrindo bendruomenės narių sudrausminimo labui savo privilegijomis nerizikuoti. Argi negalima nuo nukrypėlių lietuvių šelpimo atsirti bet vietoje, paties BALFO ir tą reikala neįmaitinti? Neaišku, kaip pat, kodėl Kr. Valdyba būtinai nori, kad prie gėrybių paskirstymo dalyvautų Bendruomenės apylinkių valdybų žmonės, jei BALFui tai sudaro nepatogumų. Pareiškime sakoma, neįėjusi negali net dalyvauti, kad turėjo patikslinti ir buvo išrinkti. Bet juk ir gėrybių paskirstymo komisijos yra renkamos — renkamos specialiai tam. Iš viso sunku suprasti, kam tas ginčas ir kam reikalavimai, kad būtų šitaip, kaip mes norim. BALFas dirba pirmiausia Vokiečių lietuvių labui. Ar šitoks Kr. Valdybos užsiėmimas ir triukšmas išsėis tų lietuvių naudai, galima abejoti.

BALF pirmininkas dėl Vok. Kr. Valdybos priekaištų paskelbė savo pastabas. Ten sakoma, kad VKV buvo atsakyta pr. m. lapkričio 6 d. BALFO nutarimu, užprotokoluotu šitaip: "Pirmininko padarytas Vokiečių reformas palikti galioje, nes jos atitinka BALF administracijos dvasiai ir tikslui, o taip

pat išpareigojamas Amerikos valdžiai, kurios pripažinimu ir privilegijomis organizacija naudojasi, kad BALF šelpis vargstančius, neįmaitinti ir jo jokio atlyginimo ir nediskriminacijos šelpimui dėl jų priklausymo vienai ar kitai organizacijai".

Atmetęs priekaištus dėl naujųjų patvarkymų netikslumo, nusistebėjęs, kodėl taip veržiamasi prie BALFO gėrybių dalinimo, primininkas baigia: "Šiais sunkiais mūsų gyvenimo laikais PLB yra reikalinga ir svarbi. Tik mes negalime sutikti, kad likusiuji tremty BURELIS, kaip jie save vadina VALDYTOJAI, davinę išsakymus ir patvarkymus, kaip Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas privalo išvystyti savo veiklą! Tai ne PLB Krašto Valdybų kompetencija"...

Atmetęs priekaištus dėl naujųjų patvarkymų netikslumo, nusistebėjęs, kodėl taip veržiamasi prie BALFO gėrybių dalinimo, primininkas baigia: "Šiais sunkiais mūsų gyvenimo laikais PLB yra reikalinga ir svarbi. Tik mes negalime sutikti, kad likusiuji tremty BURELIS, kaip jie save vadina VALDYTOJAI, davinę išsakymus ir patvarkymus, kaip Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas privalo išvystyti savo veiklą! Tai ne PLB Krašto Valdybų kompetencija"...

Ukraina bus laisva

— LIETUVIŲ SPAUDAI PAREIŠKĖ UKRAINIEČIŲ DIDŽIAUSIOS ORGANIZACIJOS PREZIDENTAS LEV E. DOBRIANSKY

Niujorko bendradarbio Almaus

ukrainiečius aktyviai įsijungti į Amerikos Komiteto suformuotą "the Coordinating Center" Miunchene veiklą.

"Turime tikrų davinų, jog Vakarų Valstybės dabar jau aiškiai yra supratę ir atjaučia ukrainiečių pasiryžimą gyventi laisviems. Esant palankioms diplomatinėms sąlygoms, jos ukrainiečių išsilaivinti pastangas remia", — tęsia toliau Mr. Lev. E. Dobriansky, Amerikoje gimęs ukrainiečių veikėjas, — "Mano tvirtiausiu įsitikinimu, panašiai gal galvoje daugybę kitų amerikiečių. Vakarai suprato, jog Rusų Imperijos suskaldymas yra būtinas, nors galutinio sprendimo ir nieks dar nežino. Trumpai tariant, grynai mechaninės istorinio proceso priežastys, kurias išsėskus nesuvaldomas tautų sujungimas Sovietų buvusioje sąjungoje, nustelbs sentimentalio nusiteikimo įvairias variacijas ir planus galvojant "federalinę Rusiją", jei manoma į ją pervaista įjungti nerusų tautas, šiuo metu esančias sovietų vergijoje. Juk jau vien iš praktiškosios pusės galima suprasti, prievarta įsteigus "federalinę Rusiją" — o ji imanoma tik prievarta, — nei Europa nei pasaulis pastovios taikos neturės. Tiek ukrainiečių, tiek ir visų nerusisųjų tautų, taip gaivalingai sukilusių 1917-1922 metais ir iki šiolai tebesipriešinančių Maskvos svetimųjų valdžiai, aplinkybės sušvelnėtos nebūtų galima sulaukyti. Neįmanoma, jog didžiausia nerusisų tautų ir Centro Europos tautų galėtų būti išlaikyta per amžius pančiuose ir jai būtų patenigta jos didžiausias troškimas — nepriklausoma tautinė ukrainiečių valstybė. Pagaliau ir politinis racionalumas bei paprasta logika reikalauja, jog Europos rekonstrukcijos metu, ją performuojant federaliniais ar konfederaciniais pagrindais, tarsi lygiateisės ir suvereninės valstybės. Nepriklausomos valstybės savanoriškai sudarys didesnius politinius organizmus susiburdamos kompaktiškai. Federacija nėra ir negali būti vienatėlis procesas. Kada ateis laikas pasisakyti Ukrainai, ji, būdama Vakarų tauta, neabejotinai pasisąks už Vakarų ir Bendrąją Europos Federaciją".

Almaus toliau užklauskė ar Ukraina gali prisiveržti į pasaulio viešumą prieš "išlaisvinimo kare"? Iki šiol diplomatiniai santykiai su TSRS ir ukrainiečių neturėjimas valstybės jiems kliudė visur. Į tai Mr. Dobriansky atsako: "...Ukrainos problema jau dabar yra plačiai pasaulio forume diskutuojama — vyriausybės įstaigų, universitetų, literatūros ir spaudos. Ne tik galima, bet tikrai, — kaip tik santykiai su Sovietų Sąjunga bus nutraukti ir jie išvysti į Jungtinių Tautų, Amerikos vyriausybės Ukrainos reikalu paskelbtą teoretinį išvadą, pagal Amerikos tradicijas suformuluotą. Strategiskai šitokia akcija laidos tikrą pergalę išvadavimo kare".

"Amerikos, Kanados ir kitų kraštų ukrainiečiai visais imanomis būdais informuoja tiek vyriausybės, tiek ir universitetų seminarus apie Rytų ir Centro Europos pagrindines problemas ir būdas. Informacija, liečianti nerusų tautos Sovietų Sąjungoje ir juokingas (ludicity) Sovietų Sąjungos sutartinimas su Rusija užima pirmąją vietą šioje programoje. Kur tik imperialistiniai Rusijos imigrantai pasėja savo propagandos nuodingąsias sėklas, ukrainiečiai sėka iš paskos su tikraisiais faktais. Dr. Smal-Stocki paskutinė knyga "The Nationality Problem of the Soviet Union and Russian Communism Imperialism" amerikiečių augščiau minėtoje buvo priimta labai palankiai. Jų bendras išpuolis buvo jog tai esanti pirmą tokia autoritetinga ir objektyvi knyga paliečianti šią temą Amerikoje".

Jūsų korespondentas užklauskė Mr. Dobriansky, kiek teisingi yra rusų emigrantų tvirtinimai, jog visais šis "triukšmas" esąs keliamas buv. Galicijos ukrainiečių, bet Rusijos ukrainiečiai nuo "Matuškos Rosijos" nenorį skirti?

Mr. Dobriansky: "Desperatiškų rusų emigrantų skleidžiamos nepagrįstos paskalos, jog ukrainiečiai nenorį skirtis nuo "Matuškos Rosijos", tėra save griaužianti strategema. Kai konkretūs duomenys pateikiami, rusų keliama mintis pati save sugriaužia. Asmeniškai, — tęsia Mr. Dobriansky, — mėgstu šiuo reikalu diskutuoti, nes rusai neturi jokių

demuehle jie pateko bolševikams, išskyrus tik 4 asmenis, laiku pabėgusius į Bavariją.

Antrosios bolševikų okupacijos metu, jungiant į kolchozus, galėjo būti "išbuožinta" apie 25 šeimas — apie 110 asmenų. Už visokių "nusikaltimų" ir "neįtikinamų liaudies valdžiai" dar buvo paliesta maždaug 60 šeimų (jų nors vienas narys dalyvavo 1941 m. sukilime), kas sudarytų apie 300 asmenų. Todėl ši apylinkė yra netekusi kokių 500 gyventojų, tad "Raudonosios vėliavos" kolchozai galėjo likti apie 1200-1000 žmonių.

4. Baudžiavinė duona. Seniau šios apylinkės gyventojai "darbus ejo" keliems dvarams ir dvarėliams. Dabar tik vienam. Todėl Petraučiusių, Avilių-Muravkos, taip pat ir Avilių miestelio, Stainiškių ir kt. gretiminių vienkieninių žmonių iki Kelpiškio tėra 1-2 km. Jovydikiams, areliškenams, petraučyzenams ir patošniškiams apie 3-4 km, gi plyšiškenams, duburiskiams, duburaitiškiams ir kt. apie 4-6 km. Pagaliau tokiems kirkiliškėnams, kruopeliškėnams ir kt. pakraščiu nelaimingiesiems tenka po 7 ar net 8 km sukaršti iki "Raudonosios vėliavos" laimės. Ir už visą tą baudžiavos dieną (ne už dieną, bet už "darbadienį", t.y. dienas skirtas darbo normą, kurią kitas gal ir dvi dienas dirba. Red.) gauna po 2 kg ir 400 gr grūdų, kas net ir visus metus dirbant (360 darbo dienų) tesudaro apie 17 cn.

Prasidėjus vokiečių okupacijai, keliolika komunistiškai nusiteikusių jaunuolių išvažiavo į Vokietiją arba įstojo į RAD dalinius. Šiaip ir Vokietijoje ir kituose vokiečių darbuose tepaliuavo keletas jaunų vyrų. Vokiečių metais mažesnių pragyvenimas nebuvo sunkus. Daugiau kentėjo didesni ūkiai, nes buvo sunku ką nors pasisamdyti, o pyliavos gana didelės.

1944 m., bolševikams grįžtant, iš šių apylinkių bandė pasitraukti ne tik ūkininkai, bet ir daug mažesnių. Tačiau labai greit užkurtas Utena-Panemunė, jie liko vietoje. Tik nedidelė jų dalis, klausydama Londono lenkiškųjų žinių, per Latviją traukėsi į vakarus. Bet šios ūkininkų vilkstinės buvo vokiečių susemtos Rytprūsiose, atimti jų arkliai ir išvysti kasti apkasų. Rytprūsiose ir ties Schnei

rodymų, jei neskaityti jiems paskaidavusių ukrainiečių — Gulais — ukrainiečių kvieslingų nurodymų, bet ir jų tiek maž. Tikrieji faktai gi liudija, jog ukrainiečių tauta jau 1917 m. pareiškė savo valią atsiskirti nuo rusų. Istoriijoje tai tik vakardienai; gi masinis dezertyravimas bei pastangos atgauti nepriklausomybę paskutiniojo karo metu, neužmirštant ten tebesitęsiančio pagrindinio judėjimo, turėtų daug ką Vakarams pasakyti. Diskusijoje tuo reikalu mano klausimas būna: "Kas gi ten taip labai viliojancio joje "Matuškoje", kad tiek ukrainiečiai, tiek kitos nerusisijos tautos laikytųsi priešus priekubius? Geinčios, praėjusių amžių tiranija, arogantiškasis "didžiojo brolio kompleksas", rusifikacija, kultūrinės spazmos — tai tik keli negatyviai traukiantys "Matuškos" bruožai".

Almus, turėdamas galvoje ukrainiečių kompartijos apkalbinimus savo narių "nacionalistinėmis tendencijomis", paprašė Mr. Dobriansky nuomonės. Jis gi atsakė: "Paskutinės naujienos iš Ukrainos apie "nacionalistines tendencijas" gali būti interpretuojamos tik kaip sunkumai, kurių turi rusų komunistai tvarkydami su ukrainiečių pogrindžiu. Jei suprasti genocidą pilniausia žodžio prasme, sovietinis rusiškas genocidas yra niekad nesibaigiantis procesas ir lygiai sunkiai jaučiamas Ukrainoje, kaip ir kiekvienoje Maskvos dominuojamoje nerusiškoje tautoje. Jis pakerta tautinio or-

ganizmo visas saugysles ir arterijas, kuriomis išlaikoma tautos vienybė ir tapatiškumas. Kiek mums yra žinoma, genocidinė masinių deportacijų technika paskutiniu laiku daugiausia naudojama Vakarų Ukrainoje. Deportuojujų likimas yra toks pat kaip ir pabaltijiečių ir kitų nelaimingųjų — vergų darbo stovyklose ir, dažniausiai, pasmerkimas greitai mirčiai".

Jūsų korespondentas norėjo žinoti Mr. Dobriansky nuomonę ar planuojama 10 valstybių Rytų ir Centro Europos federacija bus "darbinga" be Ukrainos ir Gudijos. Mr. Dobriansky nesutinka. "...tai būtų ne tik trumparegiškumas, bet taip pat ir politinė menkystė. Išeinant iš mano pastabų dėl "federalinės Rusijos", esu tikras, jog net ir vien Rytų Europos federacija, kaip ji besudėtų tegali būti tik parengiamasis žygis kuriant pilnąją Europos federaciją".

Jūsų korespondentas toliau ar Ukrainai atsiplėšus Rusija nustotų egzistuoti kaip Europos valstybė ir kaip Mr. Dobriansky komentuoju Stalino tvirtinimą "Trumpuoju VKP(b) istorijoje, II. 90 — "Aš laikau Ukrainą antruoju Sovietų jėgos silpnuoju tašku".

Mr. Dobriansky: "Ukrainai atsiskyrus, Rusija susitrauktų į savo tikrąją formą ir galėtų demokratiškai būti paverčiama savo rolei tautų "comitas". Ji neabejotinai pasiliks, bet jausmės ir sukalbamesnė. Minimas Stalinas (Nukelta į 8 psl.)

VIENO DIDŽIOJO KOLCHOZO ANALIZĖ

(Tęsinys iš praėjo nr.)

Buvo apylinkėje ir keletas rusų šeimų, pragaręsusių mustynėmis ir smulkiosiomis vagystėmis. Jų dalis priklausė ir slaptajam komunistų kuopelė.

Gyventojų pragyvenimas, palyginti, nebuvo menkas. Visi darbdarbiniai mažesniais jokia skurdo nematė, nei ir tokie, kurių šeimos nariai eidavo tarnauti. Tuo metu apie 1938-1939 m. ūkininkų drabužiais, bet savų apavų, tarnas gaudavo po 400-450 litų metams, o tarnaitė 300-350 litų, kai rugių cn. kaštavo apie 7-8 litus. Padienis darbininkas imdavo po 2-3 lt., o vasaros darbų metu — 5 lt. dienai. Todėl samdytis darbininkai, labai dažnai sunkiau vertėsi, kaip apylinkės mažesniai ir amatininkai. Šioje vietoje tenka dar paminėti mažesnių nepaprastai pajamas iš riestutavimo. Kai kurios šeimos gaudavo iki 500 litų per metus, nes Skugų miškas buvo ištisi lazdynynai.

Kalbant apie gyventojus, atskirai reikia suminėti okupacijos metus. 1940-1941 m. bolševikinės okupacijos metais šio krašto mažesnių ekonomikai daugiau palietė, ne pačius ūkininkus. 1941 m. niekas nenorėjo samdyti, nes samdos sąlygos buvo bolševikinės, ūkininkui nepalankios. Žadėtųjų darbų nebuvo, antra — pradėjus miškų paruošas, ten buvo nustatyti tokie atlyginimai, jog nieko darbininkas negalėjo uždirbti, vos tik maistui užtekdavo. Todėl šios apylinkės gyventojai jau 1941 m. žiemą pradėjo vietas partiniams reikšti nepasitenkinimą ir visoki agitatoriai buvo vyte išvejami, vis klausiant, kada drg. Stalinas atpigs drabužius ir odas apavui... 1941 m. buvo išvešta trejetas šeimų (11 asmenų). Vietos sukilime dalyvavo per 150 vyrų ir arti 20 asmenų, veiklesniųjų vietos komunistų, paprastai pasipriešinusiu ginklų, žuvo arba buvo vėliau sugauti ir sušaudyti.

Prasidėjus vokiečių okupacijai, keliolika komunistiškai nusiteikusių jaunuolių išvažiavo į Vokietiją arba įstojo į RAD dalinius. Šiaip ir Vokietijoje ir kituose vokiečių darbuose tepaliuavo keletas jaunų vyrų. Vokiečių metais mažesnių pragyvenimas nebuvo sunkus. Daugiau kentėjo didesni ūkiai, nes buvo sunku ką nors pasisamdyti, o pyliavos gana didelės.

1944 m., bolševikams grįžtant, iš šių apylinkių bandė pasitraukti ne tik ūkininkai, bet ir daug mažesnių. Tačiau labai greit užkurtas Utena-Panemunė, jie liko vietoje. Tik nedidelė jų dalis, klausydama Londono lenkiškųjų žinių, per Latviją traukėsi į vakarus. Bet šios ūkininkų vilkstinės buvo vokiečių susemtos Rytprūsiose, atimti jų arkliai ir išvysti kasti apkasų. Rytprūsiose ir ties Schnei

rodymų, jei neskaityti jiems paskaidavusių ukrainiečių — Gulais — ukrainiečių kvieslingų nurodymų, bet ir jų tiek maž. Tikrieji faktai gi liudija, jog ukrainiečių tauta jau 1917 m. pareiškė savo valią atsiskirti nuo rusų. Istoriijoje tai tik vakardienai; gi masinis dezertyravimas bei pastangos atgauti nepriklausomybę paskutiniojo karo metu, neužmirštant ten tebesitęsiančio pagrindinio judėjimo, turėtų daug ką Vakarams pasakyti. Diskusijoje tuo reikalu mano klausimas būna: "Kas gi ten taip labai viliojancio joje "Matuškoje", kad tiek ukrainiečiai, tiek kitos nerusisijos tautos laikytųsi priešus priekubius? Geinčios, praėjusių amžių tiranija, arogantiškasis "didžiojo brolio kompleksas", rusifikacija, kultūrinės spazmos — tai tik keli negatyviai traukiantys "Matuškos" bruožai".

Almus, turėdamas galvoje ukrainiečių kompartijos apkalbinimus savo narių "nacionalistinėmis tendencijomis", paprašė Mr. Dobriansky nuomonės. Jis gi atsakė: "Paskutinės naujienos iš Ukrainos apie "nacionalistines tendencijas" gali būti interpretuojamos tik kaip sunkumai, kurių turi rusų komunistai tvarkydami su ukrainiečių pogrindžiu. Jei suprasti genocidą pilniausia žodžio prasme, sovietinis rusiškas genocidas yra niekad nesibaigiantis procesas ir lygiai sunkiai jaučiamas Ukrainoje, kaip ir kiekvienoje Maskvos dominuojamoje nerusiškoje tautoje. Jis pakerta tautinio or-

ganizmo visas saugysles ir arterijas, kuriomis išlaikoma tautos vienybė ir tapatiškumas. Kiek mums yra žinoma, genocidinė masinių deportacijų technika paskutiniu laiku daugiausia naudojama Vakarų Ukrainoje. Deportuojujų likimas yra toks pat kaip ir pabaltijiečių ir kitų nelaimingųjų — vergų darbo stovyklose ir, dažniausiai, pasmerkimas greitai mirčiai".

Jūsų korespondentas norėjo žinoti Mr. Dobriansky nuomonę ar planuojama 10 valstybių Rytų ir Centro Europos federacija bus "darbinga" be Ukrainos ir Gudijos. Mr. Dobriansky nesutinka. "...tai būtų ne tik trumparegiškumas, bet taip pat ir politinė menkystė. Išeinant iš mano pastabų dėl "federalinės Rusijos", esu tikras, jog net ir vien Rytų Europos federacija, kaip ji besudėtų tegali būti tik parengiamasis žygis kuriant pilnąją Europos federaciją".

Jūsų korespondentas toliau ar Ukrainai atsiplėšus Rusija nustotų egzistuoti kaip Europos valstybė ir kaip Mr. Dobriansky komentuoju Stalino tvirtinimą "Trumpuoju VKP(b) istorijoje, II. 90 — "Aš laikau Ukrainą antruoju Sovietų jėgos silpnuoju tašku".

Mr. Dobriansky: "Ukrainai atsiskyrus, Rusija susitrauktų į savo tikrąją formą ir galėtų demokratiškai būti paverčiama savo rolei tautų "comitas". Ji neabejotinai pasiliks, bet jausmės ir sukalbamesnė. Minimas Stalinas (Nukelta į 8 psl.)

demuehle jie pateko bolševikams, išskyrus tik 4 asmenis, laiku pabėgusius į Bavariją.

Antrosios bolševikų okupacijos metu, jungiant į kolchozus, galėjo būti "išbuožinta" apie 25 šeimas — apie 110 asmenų. Už visokių "nusikaltimų" ir "neįtikinamų liaudies valdžiai" dar buvo paliesta maždaug 60 šeimų (jų nors vienas narys dalyvavo 1941 m. sukilime), kas sudarytų apie 300 asmenų. Todėl ši apylinkė yra netekusi kokių 500 gyventojų, tad "Raudonosios vėliavos" kolchozai galėjo likti apie 1200-1000 žmonių.

4. Baudžiavinė duona.

Seniau šios apylinkės gyventojai "darbus ejo" keliems dvarams ir dvarėliams. Dabar tik vienam. Todėl Petraučiusių, Avilių-Muravkos, taip pat ir Avilių miestelio, Stainiškių ir kt. gretiminių vienkieninių žmonių iki Kelpiškio tėra 1-2 km. Jovydikiams, areliškenams, petraučyzenams ir patošniškiams apie 3-4 km, gi plyšiškenams, duburiskiams, duburaitiškiams ir kt. apie 4-6 km. Pagaliau tokiems kirkiliškėnams, kruopeliškėnams ir kt. pakraščiu nelaimingiesiems tenka po 7 ar net 8 km sukaršti iki "Raudonosios vėliavos" laimės. Ir už visą tą baudžiavos dieną (ne už dieną, bet už "darbadienį", t.y. dienas skirtas darbo normą, kurią kitas gal ir dvi dienas dirba. Red.) gauna po 2 kg ir 400 gr grūdų, kas net ir visus metus dirbant (360 darbo dienų) tesudaro apie 17 cn.

Balsavimo lapelį į urną. Ligonys ir už miesto ribų gyvenantieji gali peršviesti balsavimo lapelius paštu, jei jie yra įtraukti į rinkimų sąrašus. Tuo atveju jie praeimi kriptis balsavimo lapelių gavimo reikalu į Rinkimų Komisiją (Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave.) iki š.m. vasario 1-mos dienos. Pasitikinimui ar esama rinkimų sąrašuose, galima kreiptis į Rinkimų Komisiją Liet. Namuose sėkmadieniais: sausio 18, 25 ir vasario 1 d. nuo 12 val. iki 1 val. pp. ir vasario 7 d., šeštadienį, nuo 5 iki 7 val. pp.

Rinkimai ir Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto Apylinkės Valdybos kandidatų sąrašas

1. Beržinskas Juozas, gim. 1913. 1. 12., dipl. ekonomistas.
2. Dervinis Mykolas, 1897. 6. 28, darbininkas.
3. Dviliotis Juozas, 1917. 12. 28, miškininkas.
4. Jasinevičius Juozas, 1916. 5. 26, dipl. inžinierius.
5. Jurkaitis Jonas, 1903. 1. 18, prekybininkas.
6. Kiškis Antanas, 1920. 2. 14, brolytojas.
7. Margis Antanas, 1887. 8. 22, verslininkas.
8. Sakalsys Vytautas, 1920. 8. 10, inžinierius.
9. Vaidotas Vaclovas, 1890. 9. 7, buv. Steig. Seimo narys.

Kontrolės komisijos kandidatai:

1. Kaunas Pranas, gim. 1891. 7. 7, karininkas.
2. Matulionis Vitalius, 1914. 1. 3, mokytojas.
3. Pusaškis Steponas, 1913. 1. 27, tautojaus.

Apylinkės Valdybos renkami 7 asmenys, Kontrolės Komisijon — trys. Kadangi Kontrolės Komisijon pasiūlyti tik trys kandidatai, jie skaitomi automatiškai išrinktais.

Rinkimas įmeta asmeniškai

Tautos Fordo Atstovybė Kanadoje reikiška giliausia užuojautą VLIKo ir Vykdamosios Tarybos nariui

Dr. P. KARVELIUI</

Kaip Sovietų Rusija pagrobė Lietuvos auksą iš Stockholmo

PASIKALBĖJIMAS SU BUV. LIETUVOS ATSTOVU SKANDINAVIJAI MIN. P. GYLIU

— Pone Ministeri, — kreipėsi mūsų korespondentas, — pastaruoju metu lietuviškoje spaudoje pasirodė daug visokių komentarų dėl 1941 m. Sovietų Rusijos pagrobto Lietuvos auksa, buvusio Švedijos valstybės Banke Stockholme. Ar nesutikimėte Tamsta per mūsų laikraštį paaiškinti lietuviškajai visuomenei, kaip visa tai įvyko?

— Lietuvos auksas buvo Lietuvos Banko žinioje, kuris to auksa dalį, matomai, deponavo Švedijos valstybės Banke. Mūsų Pasiuntinybės apie tą auksą žinių neturėjo. Bent man, perėjus Pasiuntinybė Stockholme 1938 m. vasario mėn., neteko užtikti jokių davinų apie tą depozitą. Vėliau, kai Europoje suliepsnojo II Pasaul. karas, mūsų Užs. Reikalų Ministerija pavedė man sužinoti, kur Lietuvos auksas yra saugojamas. Švedijos valst. Banke man buvo trumpai paaiškinta, kad tulas Lietuvos auksas bankas yra deponavęs kiek auksa, tačiau Švedijos bankas nenorėtų suteikti daugiau žinių apie tą operaciją „trėtiems asmenims“. Prie to man dar buvo pridėta, kad auksas esąs saugojamas tam tikroje vietoje, drauge su Švedijos auksu. Greit po to mūsų URMinisterija pasiūmavo, ar negalima būtų tą auksą išvežti į kitus kraštus. Švedijos valst. Banke buvo pasakyta man, kad ta operacija pilnai galima ir ji nėra rizikinga, kadangi gabenamą auksą galima apdrausti.

Tam aš nuosirdžiai pritariau, tačiau ar Lietuvos Bankas auksą išvežė, žinių neturėjau. Kuomet bolševikai 1940 metais pradėjo vis daugiau įsigalėti Lietuvoje, tai aš paklausiu mintį švedų pramonininkams (per prof. C.), investavusiems pas mus stambesnes sumas (degtukų fabrikui, Žemės Bankui, popieriaus fabrikui Petrašiūnose) apsidrausti nuo galimų nuostolių, uždedant draudimą auksui banke. Jiems buvo atsakyta, kad lietuviškasis auksas, jo depozitorius (Lietuvos Banko) pareidymu, esąs jau perduotas Maskvai. Ta operacija buvo atlikta dar prieš rinkimus į paskutinį Lietuvos Seimą ir prieš Lietuvos inkorporavimą į Sov. Sąjungą.

— Kaip Švedijos vyriausybė ir visuomenė reagavo į žinią apie Lietuvos okupaciją? Ar tuojau pasikeitė Tamstos padėtis Švedijoje ir kaip reagavo kitos Skandinavų valstybės, prie kurių Tamsta buvute akredituotas?

— Lietuvos užėmimas buvo didžiausia ir liūdniausia naujiena švedų visuomenei. Tačiau jų vyriausybė vadovavosi principu „primus vivere, deinde philosophari“ ir stengėsi palaikyti geras kaimyninius santykius su galinčiuoju kaimynu — Maskva. Lietuvos, Latvijos ir Estijos Pasiuntinybės buvo švedų URMinisterijos įsakytu per keletą dienų apiešti savo įstaigų patalpas, valdžius būrus ir perduoti valstybinių turto (archyvus, baldus, automašinas etc.) rusų pasiuntinybei. Nors privatus pilietis labai atjautė ir atjaucia mūsų tragediją, tačiau vyriausybė (ypač švedų URMinisteris prof. Uden) vedė rusams palankią politiką.

Mūsų santykiai su danų ir norvegų vyriausybėmis nutrūko, kai tos valstybės buvo okupuotos vokiečių.

— Kokie santykiai susidarė su Sovietų atstovybe ir kada bei kaip į perėmė Lietuvos atstovybės namus bei turtą?

— Paskelbus Maskvoje Lietuvos aneksiją, sovietų pasiuntinys Aleksandra Kolontai atsiuntė visiems 3 baltų ministeriams laiškus, kviečiančius prisistatyti jai ant rytojaus ir susitarti dėl inventoriaus perdavimo. Žinoma, niekas iš mūsų į tą kvietimą neatsiliepė ir su ta diplomate nebesimatė. Švedų URMinisterijai reikalaujant, aš buvau verčiamas perduoti Lietuvos turtą bolševikų pasiuntinybei, tačiau aš atsakiau tai padaryti ir įteikiau inventorių švedų URMinisterijos sekretoriui p. Nylander'ui, dabartiniam Švedijos Gener. Konsului Niujorke. Čia galiu dar pridėti, kad, perduodant švedams mūsų inventorių, jiems buvo įteiktas raštu protestas. Be to, raštiškas protestas prieš rusų smurtą buvo įteiktas švedų URMinisteriui, prašant nepripažinti rusų okupacijos, kai Lietuva buvo paskelbta įjungta į Sovietų Sąjungą.

— Koks likimas buvo atstovybės archyvo?

— Turint keletą dienų iki patalpų perdavimo, Pasiuntinybės raštai buvo sudeginti Pasiuntinybe. Daug sunkiau buvo su inventoriu, nes jis buvo įtrauktas į knygą, kurios kopiją radosi Kaune mūsų URMinisterijoje. Pasiuntinys švedų URMinisterijoje, kaip žiūrėtų švedai į kaikiurius trūkumus mūsų inventoriuje, po poros dienų gavau jų juriskonsulto atsakymą, kad švedų teismas priimtų bylą prieš buv. pasiuntinį už turto trūkumus.

— Ar Švedijos banke buvo tik tie 1274 kilogramai Lietuvos auksa ar buvo ir kitokių vertybių bei sumų?

— Švedijos Bankas niekam neteikia žinių apie savo klientų sąskaitas, indėlius ir depozitus. Kadangi Lietuvos Bankas buvo akc. bendrovė, nieko bendra su diplomatinėmis misijomis neturint, tai ne Švedijos, ne Lietuvos bankai tu žinių Pasiuntinybės nesuteikdavo.

— Dar, p. Ministeri, truputis dėl auksa. Ar tai padaryta paties banko sprendimu ar su Užsienių Reikalų min. žinia?

LIEUVIAI JAV KARIAI

Lietuvių karių atvyksta atostogų pas tėvelius ar gimines, kiti baigė tarnybą grįžta dar nepalūžę. Štai ką tik grįžo iš Korėjos karo lauko Jonas Bilūnas ir Rutkauskas. Jis pasakoja:

— Pergyvenome visko frontė. 19 mėn. vargo, patrankų dundėjimo sūkuriuose reikia laikrai daug kantrybės vygdant žygius ir uždavinius. Aš, — sako Rutkauskas, — buvau sužeistas fronte kelis sykius, bet dabar vėl viskas laimingai susiklostė, kad galiausiai esąs sveikas ir maityti lietuvišką Čikagos gyvenimą.

Jonas Bilūnas pažymėjo, kad lietuviai JAV kariuomenėje yra gerbiami. Santykiai visų draugiški, vieni už kitus pasiryžę aukotis. Kariai esą geriausiai aprūpinti, nori tik žygiuoti pirmyn ir labai nepatenkinti, kad jiems to neleidžia daryti. Maistas fron-

— Kaip esu minėjęs, lietuviškasis auksas buvo perduotas rusams pačių depozitorių (Lietuvos Banko) pareidymu.

Jokių žinių apie tą operaciją aš savo laiku negavau. Reikalas paaiškėjo, kai kreditoriai suabejojo dėl Lietuvos likimo ir norėjo uždėti draudimą teismo keliu. Lietuvos Bankas, mano įspūdiu, nekonsultuodavo mūsų URMinisterijos. Galimas daiktas, kad L. Bankas tardavos su Ministeriu Pirmininku, ar Finansų Ministeriu. Tai yra mano spėjiojimai.

— Ar bankas Lietuvos auksą perdavė stačiai Sovietų Rusijai ar buvo koks tuometinės okupantų sudarytos Lietuvos vyriausybės įsakymas?

— Auksas buvo perduotas Sov. Rusijai tiesiogiai. Apie jokių specialių Lietuvos vyriausybės įsakymą nesu girdėjęs; jis pagaliau ir nebuvo reikalingas auksa perdavimą vykdančiam Lietuvos Bankas — depozitorius — galėjo perduoti deponuotą vertybę pagal savo nuožūrą, žinoma, prisilaikant trafaretinių bankinių formulučių.

— Gal ta proga Tamsta taip pat galėtumėt kalbėti pasakyti dėl mūsų spaudoje pasirodžiusių komentarų ryšy su „Dagens Nyheter“ dienraščio straipsniu, kurio kaikiuriuos davinis paskelbė ELTA (mūsų laikraštį jie buvo išspausdinti kalėdiniais numeriais), o „Dirva“ išspausdino plačius komentarus, kuriuose paličiamas ir Tamstos vardas?

— „Dagens Nyheter“ paskelbė patį faktą, nepapuošdamas jo jokiais komentarais ar asmeniškais spėjiojimais. „Dirvos“ korespondentas iš tos trumpos žinutės priskaldė vežimą negirdėtų sensacijų. Taisi straipsnis man labai primena „Garliavos markyzo“ J. Paršaičio stilių. Paršaitis smerkė be pasigailėjimo, barė šlykščiais žodžiais, grasino mirties bausme visiems, pasakui jį nesekantiems. Jis daug yra prilepėjęs apie augstas asmenybes, visuomenės veikėjus, grasino juos sunaikinti, kai pasidarys valstybės prezidentu, tik, deja, jo smerkimai nieko nesigarsdino ir, kas keisčiausia, niekas nepasitikiėjo markyzo morale, ne jo politiniais įsitikinimais.

Nežinau, gal čia turime reikalo su Paršaičio įpėdiniu?

Gen. Omar Bradley JAV jungt. štabų viršininkas atvyksta į Baltuosius Rūmus pasitarti su prez. Trumanu.

KLB KRAŠTO VALDYBOS

ATSAKYMAS PONUI J. KARDELIUI

Nežinome, kokių titulu p. Kardelis rašė savo straipsnį „Būkim realūs“ (NL 1952. XII. 10): ar kaip „opozicijos lyderis“, ar tik kaip redaktorius, kuriam reikia užpildyti vedamuosius. Esame tai nesudaro, bet, norėdami įvardyti šį savo straipsnį, taip ir suabejojome.

Is pat pradžių reikia pabrėžti, kad p. Kardelio straipsnis yra piktas. Bet dėl to netektų rašyti. Tai skonio reikalas. Bet yra blogiau: jis yra pilnas neteisybių. Jis tiek daug paleidžia nuodugnių šūvių ir mūsų lietuvišką Kanados visuomenę, kad, ir nenorint polemizuoti, yra reikalo sėsti ir gaisinti laiką, kurio taip trūksta. Neatsakius ir nereagavus, gali atsirasti žmonių, kurie gali imti ir patikėti p. Kardelio teiginiais ir graudinimais, o ypač bus suklaidinta mūsų lietuviškoji visuomenė kituose kraštuose. Pagaliau nenorime, kad ir į būsimą Kanados lietuviško gyvenimo istoriją patektų tokie kreivi veidrodžiai, kokie p. Kardelis yra šį kartą parodyti. Tiesa, žurnalistas mėgsta ir turi tendencijos retkarčiais šį tą pagražinti, šį tą pridėti, šį tą nutylėti, o dažnai ir iš viso paleisti vadinamąją žurnalistinę antį. Tai jų duona. Bet, vertinant lietuviško gyvenimo reikinius, mes pratę reikalaujame iš žurnalisto, o tuo labiau iš redaktorių, tam tikro ir tvirtumo, ir objektyvumo. Daryti sensacijas iš savo darbų mes nenorime, nenorime, kad ir kiti tai darytų.

Be eikim prte reikalų, kurių trumpam straipsny tiek paminėta, ir vis kažkaip savotiškai, kad tik trumpai kiekvienam panagrinėti ir tai reikės nemažai vietos. Bet atsakyti reikia.

I. Dėl posėdžiavimo. Krašto Valdyba iškart posėdžiavo kas savaitę. Kiekvienas lietuvis žino, kad lietuviškas gyvenimas Kanadoje ligi šio rudens buvo padrikas. Buvo tik laikinieji komitetai. Dabar besikuriantis Bendruomenė tenka rūpintis ne tik sava organizacija, bet iškart ir visais kitais reikalais. Todėl ir buvo paimitas toks skubus tempas. Praėjus dviem su puse mėnesio, buvo nutarta tą tempą sulėtinti: posėdžiavimui tik kas antrą savaitę arba, esant reikalui, ir dažniau. Kiek kartų K. Valdyba posėdžiavo, atrodytų, tai būtų jo reikalas. Buvo tokia „objektyvi“ spauda, kuri paskelbė, kad K. Valdybos nariai ima po \$1 už sugaištą valandą — žinoma, tada būtų suprantama, kodėl taip dažnai posėdžiavama. (Šita neteisybė ir paleistas kitas šmeižtas buvo žinomi, bet kažkodėl nerasta reikalo pasakyti, kaip yra ištikrųjų?).

Kiekvienas kiek patyręs žmogus žino, ką tai reiškia posėdžiavimui. Mokslys Zigmantas Toliušis išvyko, palikdamas savo motutę. Jo tėvas buvo okupantų Lietuvoje nušautas. Vytautas Kamentavičius, patekęs į parašutininkų dalinį, aprašo spaudoje savo išgyvenimus, ir vargus kariuomenėje. Bet dažniau jį jos mokslo ir patirtimi. Balys Brazdionis.

TRISDEŠIMTS METŲ

Minime 30 metų Prūsų lietuvių šimtmečių kovų pergalės dienos sukaktį, kuri atnešė laisvę nors mažai Prūsų Lietuvos dalei — Klaipėdos kraštui.

Prūsų lietuvių kovos už laisvę ir vargai prasidėjo nuo to, laiko, kai vokiečių ordinas pradėjo vokišką „Drang nach Osten“ krikščionybės vardu. Ta kova tęsėsi šimtmečius — iki mūsų.

Baigiantis I pasauliniam karui ir sugriuvus kaizerinei Vokietijai, Prūsų lietuvių veikėjai 1918 m. pabaigoje susirinko Tilžėje ir sudarė Mažosios Lietuvos Tautinę Tarybą. Taryba deklaravo, kad kiekviena tauta turi teisę į laisvę ir remdamasi prezidento Wilsono paskelbtais punktais, reikalavo visą Mažąją Lietuvą atskirti nuo Vokietijos ir sujungti su besikuriančia Lietuvos valstybe. Versalio taikos sutartimi nuo Vokietijos buvo atskirta tik šiaurinė Nemuno dalis — Klaipėdos kraštas — su gana miglomis atstatymo sąlygomis ir nenustatytu laiku.

Į pažadėtą atskirti kraštą buvo įvesta alijantų igula, pirmiau anglų, vėliau prancūzų, bet viskas ekonominis gyvenimas pasiliko gana tamprus su Vokietija. Silnko metalai po metų, vokiečiai linkai meliiau norėjo, kad kraštas liktų prie Vokietijos, o jei ne, tai, kad tik nebūtų sujungtas su Lietuva, todėl pradėjo skleisti Freistado idėją.

Per gana trumpą laiką freistatininkai krašte susuko gana stiprius lizdus ir rengėsi įkurti „Memellando“ valstybę. Mūsų pietiniai kaimynas, kraštą valdant prancūzų igula, Liublino unijos ligos kamuojamas, pirkio ūkius, miestuose namus, sodino ir juos lenkus ir ruošė dirvą „od Morsza, do Morzei“. Šioj veikloj augstasis alijantų komisaras prancūzas jiems buvo gana palankus.

Lietuviai patrijotai juto ateities netikrumą, bet krašto sujungimo kovą vedė doromis ir kultūringomis priemonėmis, kūrė ir gyvino lietuviškąsias organizacijas, būrė į krūvą krašto intelektualias jėgas. Adomas Brakas važinėjo po kraštą, ruošė gyventojuose susijungimo nuotaiką ir rinko parašus už greitesnį susijungimą. Karą pralaimėjusi Vokietija ekonominiai vis smuko, kurtu smuko ir Klaipėdos kraštas, nes dar nebuvo galutinai nuo jos atspalaidojęs. Infliacija pasiekė augščiausį laipsnį, spaus-tuvės nespėjo spausdinti naujus milijoninius banknotus — markes. Už dėžutę degtuko reikėjo šimto tūkstančių markių. Tada freistadatininkų vadas J. Kraus, laiminamas augštojo komisaro Petisne, laikė „Memellando“ valstybės reikalą jau pribrendusiu ir išleido pirmuosius freistadato pinigus — markes. Freistadato markės, neturėdamos tinkamos atramos, nuo pasirodymo dienos liko bevertės ir kraštas atsidūrė ekonominio susmukimo padėtyje.

Krašto lietuvių veikėjai 1923 m. sausio pradžioje Šilutėje sušaukė Mažosios Lietuvos Tarybą, kuri remdamasi gyventojų valia nutarė krašto valdymą tuojau perimti į savo rankas ir kuo greičiausiai susijungti su Lietuvos valstybe. Tarybos prysakyje stovėjo patriarchas Martynas Januskas. Taryba kvietė krašto vyrus griebtis ginklo ir stoti už išlaisvinimą. Atgarsis turėjo didelių pasekmių, savanorių būriai plaukė iš viso krašto, jiems pagalbą skubėjo savanoriai iš Didž. Lietuvos ir per trumpą laiką buvo įvykdyta gyventojų valia. Savanorių smūgis buvo toks staigus ir stiprus, kad freistadato ir lenkų agentai nespėjo nė pabėgti, o bebėgant iš Klaipėdos garlaiviu Kuršių maramės, buvo sukilėlių pavaišinti karšta šautuvų ugnimi.

Petisne vos suspėjo savo dalinius išdeštyti Klaipėdos rytinėje dalyje, bet stipresnio pasipriešinimo nepajėgė suorganizuoti ir sausio 15 d. jo igula buvo prievarta užleista krašto ir miesto valdymą gyventojų valiai.

Lenkai dar mėgino padėti gelbėti, paskubomis siųsdami į Klaipėdą karo laivą „Josef Pilsudski“, bet pastarasis rado šaukštus jau po pietų, nedrįso ir į uostą įplaukti. Pastovėjęs kurį laiką jūroje, grįžo atgal, iš kur buvo atkeliavęs.

Kraštas buvo išlaisvintas gyventojų valia, tačiau su tuometin alijantų galia reikėjo skaitytis. Jie laikėsi Versalio taikos sutartyje numatytų sąlygų. Papūtė nepalanki Lietuvai padėtį freistadatininkai dilino taikos sutartį pasirašiusių valstybių vyrų kabinetų slenksčius šmeiždami ne tik sukilėlius, bet ir visą Lietuvos valstybę. Ruošė ir siuntė konvencijų projektus ir beabejo daug ko pasiekė, nes krašto valdymo konvencija Lietuvai buvo patiekta gana nepalanki ir nevisiška mūsų tų laikų jaunutė diplomatija pajėgė apginti. Formaliai nuo 1923 m. kraštas perėjo Lietuvos suverenitetui, bet krašto konvencija pasėjo tokią pikta sėklą, kuri piktai šaknijosi Lietuvos valstybės pamatuose, sudarydama nuolatinių pavojų sukilimui.

Nežiūrint visų nepalankių Lietuvai valdymo sąlygų, kraštas, virtęs Lietuvos langu į jūrą, smarkiai kilo, ypatingai Klaipėdos uostas ir miestas. Klaipėdos miestas per tuos kelis laisvės metus išaugo beveik trigubai. Kilo pramonė ir prekyba, neatsiliko krašto ūkis. Krašto ūkis, anksčiau beveik išimtinai vertėsis grūdų auginimu, persiorganizavo į pelningus, gyvulių, pieno ir kiaušinių ūkius. Jaunimui mokslintis buvo su-

darytos palankiausios sąlygos, pristeigta krašto didesnėse vietose gimnazijų ir kitų mokyklų. Kiekvienas, kuriam Klaipėdos krašte teko pabūvoti, juto, kad sukilėlių pralietas kraujas už krašto laisvę nebuvo veltui, juo buvo nuplauta ordino uždėta ilga nelaisvės dėmė ir kraštas gyveno visapusio kilmio dienas. Tačiau priešvalstybiniai elementai tas nerūpėjo. Kylantis Vokietijos Reichas sudarė jiems sąlygas plaisinti krašto vienybę.

Ar kraštas pasidarė vokiškas po atplėšimo?

Mes nevisada tai suprantame, dažnai prasaritame gana nepalankiai apie Prūsų lietuvių, mesdami jiems išsigimimo prie-kaištą. Dažnai tenka nugirsti, kad prūsai, tai vokiečiai, kam mums tas Klaipėdos kraštas reikalingas, mes šu juo turėjome tiek bėdų, tuo labiau visa Prūsų Lietuva mums nereikalinga. Mes, esą, istorijos bėgyje vieni nuo kitų nutolome, mus skiria tikyba, mes gyvename šiaudų, Prūsų lietuvių čerpių pastogėse, mes nepajėgsime to krašto valdyti ir panašiai.

Istorijos rato mes neatsuksime, mūsų broliai buvo atskirti nuo mūsų virš 500 metų, jų daug laisvės egzistencinėje kovoje žuvo, marai jų daug išnaikino, bet kas liko, liko viskas lietuviška. Po krašto atplėšimo žuvusieji liudija, kad Prūsų lietuvių kovos už laisvę nenutraukė ir po okupacijos, kad kraštas buvo ir pasiliko lietuviškas. Nuo 1939 m. kovo mėn. iki karo pabaigos už lietuviškumą turimais daviniais žuvo 31 lietuvis. Visų davinijų nepavyko surinkti, skaičius, žinoma, yra kur kas didesnis. O kiek buvo kalintų, kalėjimuose ir KZ. Taigi jie yra liudininkai to lietuviško krašto, tų teisių ir mūsų bendrą laisvę.

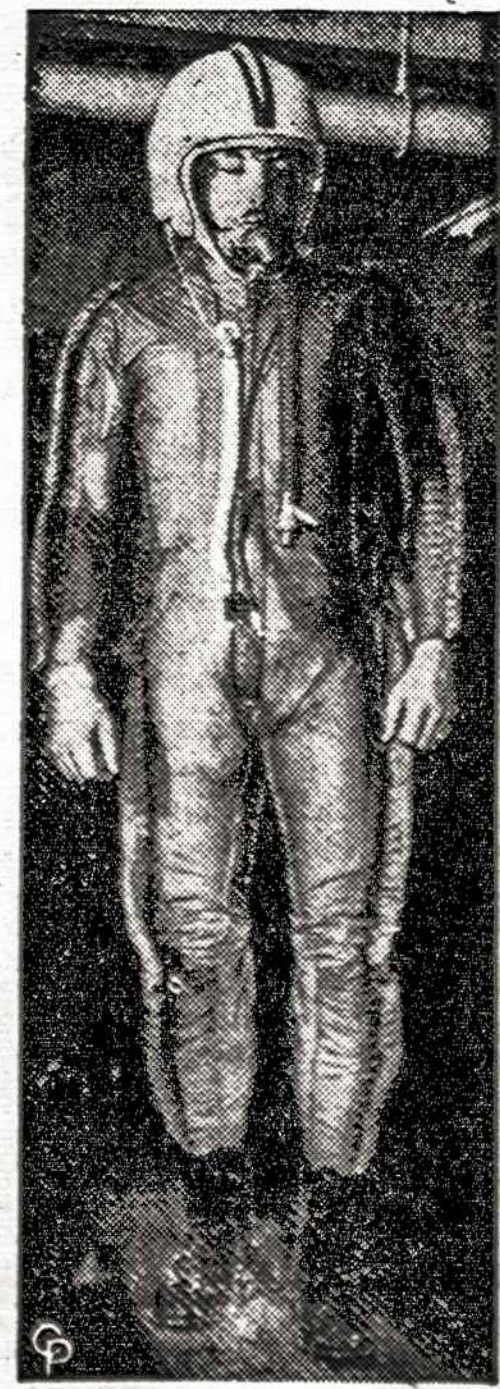
Karaliaučius, Gumbinė, Tilžė ir Klaipėda, tai lietuviškos kultūros centrai. Jų apylinkėse gimė didieji ir nuogailimi krašto laisvės kovotojai, juose ėjo mokslus pirmieji mūsų šviesuoliai, čia pasirodė pirmasis lietuviškas spausdintas žodis, čia buvo surinkta pirmoji medžiaga apie mūsų kalbą, papročius, dainas ir pasakas. Visose bėdose ir nelaimėse Prūsų lietuvių pirmieji ištisė broliais paguodos rąką, priglaudė persekiojamus ir pirmuosius šviesos žibintus nešė. Pirmoji „Ausra“ sušvito iš Prūsų Lietuvos. Mūsų Doneslatis savo „Metais“ ir šiandien šviečia.

Nemažesni nuopelnai tenka ir eiliniam Prūsų lietuviui. Jis šimtmečius išlaikė kuklų, taurų lietuvišką būdą ir papročius. Jų šūkis visais laikais buvo „Garbink tėvą ir motiną savo“, atseit gerbk savo gimdytojus ir jų kilmę, todėl jie ir liko gryni gintaro krašto sūnūs ir dukros visais laikais. Jeigu vienas kitas po Klaipėdos krašto atplėšimo ir nubyrejo, bet, pamatę hitlerinės santvarkos blankumą, greitai vėl grįžo pas savuosius, o jeigu kuris ir nedrįso grįžti, tai laikėsi nuošaliai nerodydamas okupantui palankios veiklos.

(Nukelta į 7 psl.)

Karys apskė Korėjos fronte

Pilotas, naujoje aprangoje stratosferiniam skridimui.

Pavergtoj Tėvynei

Veda ALMUS

*Spelio pobeigoje buvo paskelbta LTSR Valstybinio Plano liudius ūkiai išvystyti įvykdymo rezultatai statistika. Esą, visos pramonės bendrosios produkcijos apimtis i. m. III-jame ketvirtįje yra 21% didesnė, polyginant su tuo pačiu laikotarpiu praeitais metais. Tačiau, skelbiami trūkumai atvaizduoja tik dalį tikrųjų trūkumų, kurie smaugia ir skandina neviltinge pavergtosios Lietuvos gyvenimą. Labiausiai atsilikusi yra krašto lengvoji pramonė, kuri gyventojams „pasilikio skolinga“ (nes viską pirmo eilėje pasiėmė „valstybė“) — rusų genialioji tauta... didelių kiekis silko, audinių, odos, guminių ir odinės avalynės, veltinių ir kit. Dideli trūkumai esą ir gamybos kokybėje. „Vertotojai visiška pagristai nusiskundžia žema avalynės kokybe, kurią gamina Vilniaus Eidukevičiaus vardo kombinatas ir kaikiurios kitos gamyklės“ (avalytinės reikalus yra policijai beveik kiekviena LKP(b) posėdyje, bet kažkas kažkur „per lėtai doro reikiamas išvados“). Lietuvoje atstovai po karo metais labai tebeturko tokių pagrindinių gyvenimo dalykų, kaip tai... vinių, pasagų, kirvių, emaliuotų indų, akčių... Dėl to kaltinama vietinės pramonės ministerija, neįvykdžiusi III ketvirčio plano, kaip ir pirmųjų dviejų. Blogoj padėtyje buvęs ir autotransportas — mašinos gėdusios ir jų labai trūkė — nei keleivių susisiekimas, nei prekių transportas Lietuvoje atstovai po karo metais nebuvo išspręstas. Tačiau per žvelgus statistinę lentelę ryškų, jog labiausiai buvo atsilikta gamyboje tokių reikmenų ir produktų, kurių žaliavos yra naudojamos ir karo reiklams. Mėsa ir pienas naudojami „nugalimajai“ okupuotose kraštuose šerti, vinių, pasagų, kirvių — geros rūšies metalas, aviakailiai, alus ir kit.

*Šiais metais naujieji aktoriai lietuviškieiems dramoms teatrui su rusiškais teatriniais fakultetais prie LTSR konservatorijos. Mokslas truks 4 metus ir ji baigė dromos aktorijai gaus universiteto baigimo pažymėjimą.

*Kitas „broliškųjų respublikų“ nesavandaukios pagalbos Lietuvai pavyzdėlis iš jarybines tikrovės. Molėtų rajono „Janonio“ kolūkiu pirmininkas drg. Kirilov ir darbe beveik kasdien ateidavęs neblaivus, su lietuvišais kolūkiečiais elgdavęs šiurkščiai. Partijos Molėtų rajono komitetas netrukus pranešė, jog drg. Kirilovas paliktas senoje vietoje, bet komitetas „pareikšė griežtą partinę baudmę“...

*LTSR Valstybinės grožinės literatūros leidyklos vyr. redaktorius Alb. Žukauskas, mušdomasis ir krūtinę, turbut remdomasis ta pačia paterle „su durnium bartis, o su plaukuotu mustis“, sutiko, jog „Tiesos“ recenzija, kurioje buvo nurodyti „rimti trūkumai jauno rašytojo A. Markevičiaus rinkinyje „Pamaino“ yra visi teisingi“. Valst. leidykla nesuteikusi pagalbos (suprask, neatyždžiai cenzūravusi jaunojo rašytojo knyga).

*Labai būdinga žinia iš autotransporto padėties LTSR. Ramygalos rajono kolūkis „Artojas“ išgijo sunkvežimį. Ir jis naudojamas tikrai „pelinigems“ tikslams, to kolūkiu pirmininko Zimaviciūso. Jis driso sunkvežimį naudoti bažnytinio choro ekskursijai ir Zarasus, kurio choros darybės metu, vyko kažkokios bažnytinės apyg. Zimaviciūso vėliau pradėjo organizuoti jau spekuliantų ekskursijas ir Rygą (įsivaizduokite, sunkvežimiu!). Tarybinėmis žiniomis ekskursantus

daugumoje sudarę tokie žinomi opylinkės spekuliantai, kaip Baulblinskas, Voiciulytė ir kiti. Iš šių kolūkių gauti pajamos plaukij į kolūkių pirmininko kišenę, bet degalai imami iš kolūkių degalų fondo.

*Vilniaus valstybinio universiteto dėstytoja D. Garbunov žodžiais, visa Amerika yra biznio monopolijų rankose. Girdi, Eisenhoweris, kongresas ir administracija yra valdoma Tautinės Pramoninių sąjungos. Jie stengiasi militarizuoti kraštą. Generalai perim vis daugiau svarbių postų. Generalas Maršalas „išgarsėjęs savo planu Europos valstyboms pavergti, esąs taip pat „Panamerican Air Lines“ bendrovės prezidentas (melas)... „Visiems žinomas karo kurytojas dar neseniai veikęs valstybės departamente Džonas Fosteris Delesas — diplomatas šios vadovus juridinės firmos — „Saliven end Kromvel“, kurios partneriai posėdžiavę daugiau kaip 40 bendrovių ir eilėje valstybių turį sprendžiamą reikšmę. Džonas Fosteris Delesas esąs vienas direktorių Kanados „internešni nikel kompani“, kurios rankose esą daugiau kaip 90% JAV naudojamų nikelio gamybos“. Garbunovas lietuviams „siūlo nuomonę: „...JAV rinkiminė kova tėra kova tarp monopolijų, koks būtent Quolstrito stotytinis bus prezidentas, kurių finansiniai ir pramoninių grupių agentai posėdžiaus JAV kongrese. Ši kova yra kova tarp monopolijų už valdžią šalyje, už Amerikos valstybinio aparato pajungimą, už naują dar neragėtą monopolininkų lobimą, už Jungtinių Amerikos Valstybių ir pajungtų joms tautų išnaudojimą“. Okey, drois gas Garbunov. Vėliau jam Berlynan prie sienos ir pavezėdėkim savomis okimis..."

*„Tiesos“ personalo kuris narys neseniai tapo pasmerktais miriop. „Tiesos“ Nr. 193 tilpo atitaisyimas. Niekas koks driso iškreipti Stalino citatę. Nr. 192 buvo šitaip parašyta: „draugas Stalinas nurodė: „...Tas, kuris galvoja mūsų praktikiškai darbe atskirti ūkį nuo politikos, sustiprinti ūkinį darbą politinio darbo sunkinimo kaina, arba, atvirkščiai, sustiprinti ūkinį darbą politinio darbo kaina, — tas būtinai patenka į aklavietę“. Taip ir atsitiko su tuo daugeliu, kurie iš neturėjimo ko veikti ar išskodimo kokį žinučių iš vakarų pasaulio bus ta Stalino išmintį pasiskaitė. Jie jautėsi patekę ne tik į aklavietę, bet tiesiai į raudonąjį kampelį. „Bet Zimanas apsižiūrėjo. Kitą dieną tilpo pataisyimas: „arba atvirkščiai, sustiprinti politinį darbą ūkinio darbo sunkinimo kaina“... Bet vistik — kas drisų tvirtinti, jog Sovietų Sąjungoje yra išsčiai aklavietė, kad ir po šito potaisyymo?

*O. Labanaukas, šiaulių geležinkelio stoties viršininkas skundžia šiaulių divracijų fabriko direktorių drg. Nechorov, kas jis „dėl viso ko“ visada užsisakęs daugiau vagonų, negu jam reikalinga, tuo darydamas valstybei milžiniškus nuostolius. Labanaukui „šiuo atžvilgiu“ blogai dirba ir šiaulių miesto kuro kontora. Jos direktorius Volčenko nuo kovo mėn. stoties rajone laikęs suvertę apie 1.700 to antročio ir anglies — bet vis nerandęs laiko jas išvežti vartotojams. „Elnio“ kombinatas užlaikęs 493 valandos viršum normos 46 vagonus su savo kuru — dūrpėmis. Už tai sumokėjo apie 3.000 rublių baudos, kam to viso reikėję?

HAMILTON, Ont.

Skaudi eismo nelaimė. „The Hamilton Spectator“ sausio 6 d. laidoje rašo: „Jonas Masilius 32 m., gyv. 84 McCaul St., Toronto, mirė šv. Juozapo ligoninėje šį rytą. Naktį jis turėjo katastrofą Nr. 6 kelyje, netoli Hagersville“.

Jis važiuavęs sunkvežimiu su Andriumi Naujoku, gyv. ten pat. Nelaimė įvykis, kai sunkvežimio atsitrėkęs į medį. Naujoko sužeidimas gyvybei nepavojingas. Dar nenustatyta, kuris jų sunkvežimį vairavo.

— Lietuvos Vyčių 135 posto vardu p. Ann Barauskas dėkoja „Spectator“ už įdėjamą straipsnį apie 1,5 mil. pabaltiečių deportavimą į Rusiją.

Eglutė vaikams surengta gruodžio 28 d. „Dainavos“ salė. Programą atliko šeštadienines mokyklos vaikai. Kalėdų senelis visus vaikučius apdovanojo dovanėlėmis.

Naujų Metų sutikimo Hamiltonas neturėjo. Iš daugelių organizacijų neatsirado nė vienos, kuri šį tradicinį N. M. sutikimą būtų surengusi. Užtat dalis lietuvių naujųjų imigrantų prisijungė prie komunistuojančių ruošto sutikimo, o dalis praleido senuosius metus pas „butlegerius“. Reikėtų daugiau kreipti dėmesio į panašius įvykius ir kur galima stengtis jiems užbėgti už akių.

VAL d'OR, Que.

Kalėdų dovanos tremtiniam. Prieš Kalėdų šventes buvo pravaista rinkliava Vokietijoje sergantiems ligoniams ir gausioms šeimoms suselpti.

Aukojos: \$8 — S. E. Jokubiliai; po \$5 — A. Ambroziejus, J. Čepukas, J. Černiauskas, P. Gedvilas, J. Gerčas, P. Grigeliūnas, P. Jakutavičius, A. Kiršinas, E. Kruzenė, O. Oželis, J. Rutkauskas, L. Šileika, B. Springelis, P. Vičiulis, A. Želvyas; \$4 — V. Pakalnskis; po \$3 — L. Silienė, E. Tvygas; po \$2 — V. Giedraitis, A. Grabošas, S. Jėdrich, K. Kavulskis, V. Povilaitis, J. Puvaskis, V. Simėnas, S. Tamašauskas; \$1.50 — T. Pavilėnas; \$1 — E. Meškauskas. Viso surinkta 113 dolerių ir 50 centų. Visiems aukojusiems ir aukų rinkėjams pp. Gedvilui ir Pakalnskiui, LB Valdyba nuosirdžiai dėkoja.

— Pagal Kanados LB potvarkį (dar prieš gruodžio 31 d. gruodinių apylinkių valdybos), gruodžio 14 d. Rutkauskų bute įvyko Val d'Or apylinkės visuotinis susirinkimas. Dalyvavo 27 nariai. Į valdybą išrinkti: Pakalnskis, Černiauskas, Jakutavičius, Gedvilas. Į reviz. komisiją: Rutkauskas, Gerčas, Želvyas.

— Val d'Or'o lietuviukus jau antri metai aplanko Kalėdų senelis iš Lietuvos, paklausinėja mažuosius lietuviškų eilėraščių, dainelių, išdalina jiems dovanas ir papasakoja apie Lietuvą. Šiemet Kalėdų senelį — p. Gedvilą pas lietuvių vaikučius atvežė p. Gerčas.

— Radio pusvalandis, Val d'Or veikus 3 metus ir 3 mėnesius, pereitą vasarą dėl lėšų stokos sustabdytas. Tą visą laiką mes gavome Val d'Or radio naudotis kiekvieną sekmadienį pusę valandos veltui. Radio bendrovė toliau duoti veltui naudotis stotimi, atsiskaitė ir pareikalavo \$60 ir mėnesį arba \$18 į savaitę. Tas mūsų apylinkei buvo per brangu ir padėkoję už visą ką mes anksčiau turėjome — sustojom. Ploksnelės išparduotos nariams.

— Anksčiau Val d'Or buvęs žemo atlyginimo, daugumoj be

Didysis žiemos balius jau čia pat. Jis įvyks sausio 17 d. Royal Connaught viešbuty. Visus tautiečius kviečiame nors dieną ar dviem anksčiau užsisakyti stalčius. Tikimasi daug svečių ne tik iš Hamiltono, bet ir iš Toronto, Londono, St. Catharines, Wellando ir kitų Hamiltono apylinkių. Susidomėjimas baliumi stebėtinai didelis. Tautiečiai turės pirmąją progą čia pasigrozėti puošnia vakaro aplinka, žvėtinai ponių ir panelių tualetais ir parodyti kanadiečiams augstą ir kultūringą mūsų skonį.

— Tarp kitų lietuvių verslininkų tvirtesniu žingsniu šioje srityje pradeda žengti ir A. Seniūnas turis vartotų baldų prekybą 194 York st., tel. 7-5289.

A.S. supirkdamas įvairius namų apstatymo dalykus pats ir iš pirmųjų rankų, turi galimybę juos pigiau parduoti. Prekės pristatomos ne tik Hamiltone ir namu, bet ir Londono, Ont., St. Catharines, Welland ir kitas apylinkės vietovės.

A.S. samdo sau padėjėjų lietuvių Z. Orvydą, kuris dėl turėtos nelaimės, niekur negali gauti darbo, o turi išlaikyti motiną ir tėvuką. Orvydas yra labai malonaus būdo ir tautiečiai-kjėntai yra be galo patenkinti tokiu man dagiu ir nuosirdžiai patarnavimu. Savi pas savus! Sk. St.

jokio socialinio gerbūvio, rajonas, CIO unijos pagalba taisosi. Po pirmos 1952 m. balandžio mėn. sutarties East Sullivan ir Golden Manitou kasyklose atlyginimas po žeme pašoko ir valandą nuo \$1.10 iki \$1.36 „mainieriams“ ir nuo \$1.00 iki \$1.25 padėjėjams. Paviršiuje žemiausias atlyginimas \$1.05 — kyla iki \$1.60 pagal kvalifikaciją. Be to, prisidėjo draudimas visai šeimai ligos atveju; \$22 savaitinė pašalpa, jei sergi namuose; 5 dienos apmokamų švenčių metuose; 2 savaitės apmokamų atostogų išdirbus toj pat kasykloje 5 metus ir kt. Sekančią sutartį 1953 m. balandžio mėn. tikimasi žymaus patobulinimo ir, žinoma, atlyginimų pakėlimo. Kitose kasyklose yra trukdymų iš kompanijų pusės, bet ir ten, atrodo, unija išsiskyns. CIO unija Val d'Or rajone yra be jokios „raudonos“ spalvos.

— East Sullivan ir Golden Manitou kasyklos cinko kainai kritus atleido apie po 20 darbininkų prieš pat Kalėdų šventes. Kitos kasyklos taip pat pilnos neišsiskyns. CIO unija Val d'Or rajone yra be jokios „raudonos“ spalvos.

WINNIPEG, Man.

Naujas liet. parapijos komitetas. Gruodžio 14 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų St. Paul salėje įvyko metinis liet. kat. parapijos susirinkimas, kuriame padaryta metinė darbų apyskaita ir išrinktas naujas parapijos komitetas. Pareigos pasiskirstė sekančiai: pirm. Mykolas Januška, vicepirm. Domas Kazlauskas, sek. Stasys Bujokas, nariai: Antanas Genys ir Valentinas Rutkauskas.

Bažnyčios įsig. Fondan aukojos: po \$5 — Radzevičius Stasys, Radzevičius Algimantas, A. Jonkutė iš Čikagos. Nuosirdus aciū.

1952 Winnipego lietuvių misionijoje pakrikštyta 13, sujungta moterystės ryšiu 4 poros, palydėta ir amžinos ramybės vietą 2. Vaikų šventė. Antrą šv. Kalėdų dieną Lietuvių klubo salėje įvyko liet. šeštadienines pradžios mokyklos pasirodymas — eglutė. Pradžioje suvaidinta kun. J. Bertašius ir Br. Bujokienės režisuotas Kalėdų Prakteletės vaidinimas, ir kurį buvo įpinti ir plastikos dalykėliai.

Visiems artistams ir šokėjoms iš St. Edward parapijos seselių vienuolių buvo gauti labai gražūs rūbai. Gražūs rūbai ir darnūs judesiai darė pasigrožėjimo vertą vaizdą. Gale programos, P. Matulionio sumanymu, pasirodė Kalėdų senelis. Vaikams žiūrint į jo didelį, pilną dovanų maišą, nebuvo džiaugsmui galo.

Po meninės dalies linksmiai ir smagiai pasišoka.

Plastiką išmokino ir rūbus pritaikė B. Bujokienė, jai talkininkavo E. Balbonienė. Salę išpuošė J. Demereckas.

— Liet. šeštad. pradžios mokykloje numatyta įvesti dar vieną pamoką — tautinių šokių. Tautinius šokus sutiko mokinti J. Kriščiūnienė, o groti numatyta prašyti K. Stonkų.

WINDSOR, Ont.

Kalėdų senelis, kitur užtrukęs, į Windsorą atkeliavo gruodžio 28 d. Prie gražiai papuoštos eglutės pasirodė šeštadienines mokyklos mokiniai. Papasakojęs apie Lietuvą, senelis apdovanojo mažuosius kukliomis dovanėlėmis. O tėveliams buvo progą prie ploksnelių muzikos pasislokti.

KLB Windsor Apyl. naujai išrinkta Valdyba pasiskirstė pareigomis: P. Januška — pirm., E. Zatorskis — vicepirm., Jul. Sinkavičius — sek., J. Ražauskas — ižd. ir Alb. Tautkevičius — meno reikalams.

— Pelningas laikrodininko darbą dirbąs Vyta. Zubrickas, šventes praleisti buvo išvykęs į Niujorką, pas seserį. Daug winds-

riečių Naujus Metus sutiko Toronto.

Atėitininkai ruošia viešą vakarą sausio 24 d. 7 val. vak., kroatų salėje 2520 Seminole St. — stato komediją „Batai“. Tikisi svečių ir iš tolimesnių Kanados ir Amerikos vietovių.

— S. Raciukaitis ir Alb. Sasnauskas nupirkę 15 sklypų, pavasarį pradės statyti 5 namus.

Viengungiai nusiskundžia visai mažomis perspektyvomis sukurti lietuviškas šeimas. Jų skaičiavimu esama 40 vedybinio amžiaus vyrų ir tik 8 lietuviškas arba santykių 5:1. Taigi liet. šeimų sudarymo padėtis labai kritiška ir pagerėti galėtų tik iš kitių vietovių atvykus daugiau mūsų mergaičių. Windsorietis.

Iš lietuviškojo pasaulio

SVEICARIJA

Mirė av. kapt. Mečys Brazaitis Wallenstadergo sanatorijoje (Kt. St. Gallen) mirė buvęs neprik. Lietuvos aviacijos kapitonas M. Brazaitis.

Velionis gimė 1903 m. spalio 14 d. Ukmergėje. Nuo 1923 iki 1925 m. mokėsi Kauno Karo Mokykloje. Dirbdamas topografo darbu 1929 m. pirmąsyk susirgo plaučių džiova. Pasigydyęs Davose (Sveicarijoje), 1933 m. grįžo į darbą, vėliau buvo pakeltas kapitonu ir persikėlė į aviaciją. 1944 m. liepos 20 d., drauge su kitais pabėgėliais, velionis atsidūrė Vokietijoje. Pradžioje dirbo Karaliaučiuje iki 1945. V. 1 d. Vėliau pas ūkininką, o nuo 1945. VII. 20 d. atvyko į DP lagerį Eichfelde - Muehldorf ir liko iki 1949. IX. 2, kol susirgo vėl džiova ir turėjo keltis į Gautingo sanatoriją. 1951. VI. 28 d. atvyko į Sveicariją drauge su kitais sveicariais perimtais iš IRO ligoninės.

Neper seniai velionis iš vieno savo draugo gavo žinių, kad visi jo šeimos nariai iš Lietuvos išstėmėsi.

St. Catherines, Ont.

— Niagaros pusiasalyje praeitais metais lietuvių skaičius žymiai padidėjo. Wellande lietuvių yra 175, Port Colborne 50, Niagara Falls, Ont. 76, St. Catharines 173. Šiuo metu St. Catharines kolonijoje lietuvių skaičius kasdien auga, nes McKinnon fabrikas praplėtė savo patalpas ir priima naujus darbininkus, ypač iš farmų ir kitų miestų atvykusius. Čia yra du McKinnon plieno fabrikai, vienas mieste, antras už kanalo. Neturintieji darbo galėtų pamėginti savo laimę St. Catharines kolonijoje.

— Kaip kiekvienais metais, taip ir praeitais Tėvų Pranciškonų vienuolyne buvo suruoštos bendros Kūčios lietuviškojo papročiu. Sausio 4 d. vienuolių patalpose įvyko vaikučiams kalėdinės eglutės parengimas, kuriame dalyvavo ir vaikučių tėvai, linksmai praleisdami laiką pasivašindami, o vaikučiams Kalėdų senelis, S. Ulbinas, įteikė dovanų.

— Kalėdų dieną buvo pakrikštyta J. Grių dukrelė Laima ir J. Lelevičių sūnus Vyta.

— Pabaltijo tautų — lietuvių, latvių ir estų — draugiškas pobūvis įvyko sausio 3 d., Queensway viešbutyje. Buvo pasakytas kalbų ir pašokta tautinių šokių, po kurių sekė pasilinksminimas.

Niagara Falls, Ont.

Kalėdų dieną Algis Ulbinas susisiedavo su p-lė Vanda Bajoraite. Ta proga pas Ulbinus įvyko šaunus pobūvis.

tremti į Sibirą ar Lietuvoje su naikinti. Ši žinia taip smarkiai paveikė velionį, jog jį ištiko širdies priepuolis. Pirmąjį priepuolį išlaikė, bet po 10 d. priepuolis pasikartojė ir jis jo nebeįveikė.

A. a. kapt. M. Brazaitis Sveicarijoje pasižymėjo kaip geras lietuvis, nuosirdus bičiulis ir tiesus žmogus. Jį čia pažinę ir su juo bendravę lietuviai su dideliu liūdesiu sutiko žinią apie jo mirtį ir pranešą jo draugams ir pažįstamiems.

Kas norėtų gauti smulkesnių žinių apie a. a. kapt. M. Brazaitį, tesikreipia šiuo adresu: Schweizerische Caritaszentrale, Loewenstr. 3, Luzern, Schweiz.

VOKIETIJA

Pietų Vokietijos radiofonas Stuttgarte gruodžio 10 d. savo būste į Rytų problemomis diskusijas sukvietė apie 30 žmonių iš Rytų Europos emigrantų ir vokiečių mokslininkų tarpo. Jų metu Muencheno un-to teologijos prof. A. Ziegleris skaitė paskaitą apie stalinizmą iš religinės pusės ir įrodė, kad stalinizmas nėra jokia nauja religija, o tik religinės formomis prisidengęs didaktinis materializmas. Antrojeje paskaitos dalyje jis išskėlė eilę tezių, kurias Vakarų pasaulis gali pastatyti prieš stalinizmo ideologiją. Iš jų svarbiausias sudaro teisybės, laisvės ir žmogaus teisių šūkiai. Paskaita sukelė labai gyvas ir ilgas diskusijas, kuriose dalyvavo čekų, vengrų, vo-

DELHI, Ont.

Tabako augintojai Meksikon. Šioje apylinkėje jau daugumas senesnių tabako augintojų yra atidavę savo išmokėtas farmas pusininkams. Patys gyvena kaip pas „Dievą už pečiais“. Vasaros metu stengiasi rasti, dėl nuobodumo, kokį nors darbėlį apie namus, svečiuojasi pas vienas antarą, bei gražiai dalyvauja kultūrinėje veikloje. Atėjus žiemai, kai kurie, lyg tie paukščiai, pakelia sparnelius ir į šiltuosius kraštus.

Šiandien termometrai pasmukus truputį žemyn, mes jau ir apie ausis pasičiupinėjame, o mūsų mieli kaimynai E. ir M. Tuinylai ir O. ir J. Stradomskiai tikriausiai moudosi, kur nors Meksikos lankoje ar gaivinas palmių pavėsyje.

Kai saulutė pakils augščiau, kai jau artės pavasaris, su pirmaisiais vyturiais, Meksikos saulė nudegusiais veidais, jie vėl bus mūsų tarpe.

Mirė Mykolas Čepla. Po ilgėsio negalavimo, Naujų Metų dieną Branfordo sanatorijoje mirė Mykolas Čepla. Jo kūnas sausio 5 d. palaidotas Delhi R.K. kapinėse.

A. a. M. Čepla buvo 52 m. amžiaus, kilęs iš Smalnicios km., Krosnos vls., į Kanadą atvyko 1928 m. ir ilgėsią laiką gyveno Montrealy. Prieš 6 metus atvyko į šią apylinkę ir buvo gražiai išsikūrus tabako farmoje. Bet deja, per ilgai buvo išdirbta sunkios fabriko sąlygos, sugadinta sveikata ir pačiame amžiaus tvirtume, kada galėjo džiaugtis savo užtikrinta ateitimi, turėjo atsisukti su šiuo pasauliu.

Velionis priklausė LaSalette parapijai, todėl, nors jis buvo pašarvotas Delhi K. M. Porter Funeral Home ir palaidotas Delhi kapinėse, buvo vežamas į LaSalette bažnyčią ir ten laikomus už jį šv. Mišios. Vietos klebonas kun. E. L. Veitenheimer, mišijų metu pasakė gražų pamokslą.

Gražūs vainikai ant kapo, gausūs lankymas Funeral Home, apie 50 automobilių palydėjimas jo kūno iš Delhi į LaSalette (apie 5 myl.) ir atgal, liudijo, kad a. a. Mykolas sugebėjo sugyventi su savo tautiečiais ir turėjo daug draugų.

Po laidotuvių, velionies žmona, O. Čeplienė ir sūnus Jurgis kielčių, latvių, estų ir lietuvių atstovai. Lietuviams atstovavo V. Tarybos pirm. K. Žalkauskas ir Inf. Tarybos valdytojas M. Gelžinis. Iš lietuvių pusės buvo pasiūlyta augščiau minėtąsias prelegento tezes papildyti dar 4 antistalininiais dėsniais:

SUDBURY, Ont.

dienną ir toj pačioj salėj, kur ruošinama eglutė. Kviečiami visi lietuviai ir jų draugai, be tautybių skirtumų, gausiai dalyvauti ir tuo paremti lietuvišką mokyklą. Šokiams gros puikus orkestras. Pradžią 7 vv., bet bufetas su įvairiausiais užkandžiais ir gerimais veiks jau nuo 5 vv. Tad, vieton užėiti į viešbučius, galite jau iš anksto ateiti ir praleisti laiką lietuviškojo kompanijoje. Sudburietis.

1. lietuvių atstovus M. Gelžinis siūlė tarp protestantų teologų propaguoti griežtą evangelikų bažnyčios antistalininį ryžtingumą. 2. Toliau buvo siūloma nesitenkinti vien tėvynės mylėjimu, bet stoti į praktišką kovą su stalinizmu. 3. Kovą su stalinizmu reikia vesti drąsiai, ryžtingai ir patvariai, nesibijant jokių grasinimų ir gresiančių prievartavimų. 4. Buvo siūloma eiti į kovą su džiausmingu optimizmu ir visiškai ištikinimu laimėjant, nes lemiamoj kovoj Vakarų pasaulis remiamas savo milžiniškais medžiaginiais ištekliais, savo 2000 m. kultūra ir savo demokratija.

Lapkričio 26 d. tame pačiame studijų ratelyje paskaitą „Vokiečiai Rytų Europos kraštuose“ skaitė Muencheno un-to prof. Kochas. Prelegentas, be kita ko, pažymėjo, kad vokiečių klausimams Rytų Europos baigtas — tai praeities dalykas. Prelegentas stengėsi pavaizduoti, kur Rytų Europoje buvo gyventa vokiečių, kaip jie ten pateko ir kaip iš ten sugrįžo. Prelegento mintis apie vokiečių įsikuridinimą Pabaltijo kraštuose patikslino latvių min. Liepinš. Iš lietuvių dalyvavo V. Gailius.

Velionis paliko žmoną, sūnų 24 metų, brolių Montrealy, brolių ir dvi seseris Lietuvoje.

V. Treigys, pailsėjęs kurį laiką sanatorijoje, prieš kelias savaites grįžo į namus. Kiek teko patirti V. Treigys jaučiasi neblogo ir mano artimiausiu laiku su žmona išvykti į Floridą.

Pp. Dambrauskai dar neseniai yra atvykę iš Montrealeo ir gražiai išsikūrę tabako farmoje. Skaito, kad gal dar laikas „neatėjo“ važiuoti į Floridą, bet jau savo vaikams „good time“ neįskyt. Švenčių atostogoms išleido savo dukterį Adą ir sūnų Joną į Čikagą, kurie praleido laiką pas pp. Jokubauskus.

Korespondentas.

Padėka

Visiems, prisidėjusiems prie mūsų mylimo vyro ir tėvo palaidojimo, lankiusiems Funeral Home, palydėjusiems ir amžino poilsio vietai, už dovanotas gražius vainikus, kun. E. L. Veitenheimer ir kun. P. Jokubaičius už palaidojimą ir pasakytus gražius pamokslus, tariame širdingiausią ačiū.

Mūsų atskira padėka mieliems kaimynams: Mažeikams, Dambrauskams, Vasiliūnams ir Liutkams už padėjimą ir prisidėjimą ruošiant gėdulingus pietus. Mums skausmą sumažino jūsų visų toks gausus dalyvavimas laidotuose, paremus moraliai, todėl tariame dar kartą širdingiausią ačiū.

Žmona ir sūnus

Ona ir Jurgis Čeploi.

TILLSONBURG, Ont.

Klubo susirinkimas. Sausio 4 d. pas S. Augustinavičių sjr. įvyko Lū Klubo susirinkimas. Turėjo būti renkama nauja valdyba, bet vienbalsiai perrinkus pirmininku S. Augustinavičių sjr. jau trečius metams, paliko dar vieniems metams ir senoji valdyba.

Susirinkime buvo daugiausia laiko skirta diskusijoms namų įsigijimo reikalui. Tarp diskusijų vyraavo dvi nuomonės: vieni manė, kad būtų geriau turėti lietuvių namus kur nors arčiau miesto ribų, o kiti — tik miesto ribose. Atrodo, kad greičiausiai bus perkamas tinkamoje vietoje sklypas už esamus klubo kasoje pinigų, o po to bus mėginama sukelti reikiamą kapitalą namų statybai.

Tiesa, dar buvo svarstoma ar nebūtų naudinga prie būsimųjų L.Namų steigti žemės ūkio branzos, gal kooperatyvinės formos, prekybą.

Po susirinkimo p. Augustinavičienė visus susirinkimo dalyvius pavašino kavute ir skaniomis lietuviškomis dešromis.

Korespondentas.

Yra sakoma:

„Arklio išmintingumas neleidžia jam lažintis dėl žmonių“

Toronto vaikų darželio eglutė

Pirmą kartą Toronte Lietuvos Vaikų Darželio vaikučiai, vadovaujami seserų kotrynietė, gruodžio 28 d. 15 val., parapijos salėje pasirodė savo tėveliams ir visuomenei su taip gausia ir įdomia parengta programa.

Seserys Gabrielė ir Teresėlė kaip burtininkės dirgavo iš už rampos savo mažuosius vaidybas. Mūsų mažiausieji kolonijos nariai parodė savo tėveliams ir visuomenei, ką jie veikė ir ko yra išmokę darželyje per išėjus metus. Tėvai su džiaugsmu sekė Birtutes, Daliutes, Vytikus, Gedikus, kaip jie scenoje deklamuoja, vaidina, žaidžia. Didžiausia paslaptis visos programos pasisėkimu, buvo išlaikymas tvarkos visą vaidinimo metą.

Programa truko daugiau valandų. Pirmiausia mažieji išsikiavo scenoje ir iš eilės deklamavo, reikšdami meilę savo tėveliams, geramam Dievui ir gyvulėliams. Jie sėdėjo ant savo kėdelių, kaip kregždės ant telefoninio vielos, vis nusirindami pasakyti savo eilėraštukus.

Po to mergaitės dainavo, žaidė ratelius. Mažieji sugeba jau ir painius žaidimus atlikti. Berniukai pavaizdavo ką vaikučiai veikia ilgomis dienomis darželyje, kai jų mamytės darba dirba ir su jais negali būti kartu.

Iš vaikučių žaidimų, užsiėmimo ir pažangumo tėvai ir visuomenė įsitikino, kad jie yra geroje rankose ir jaučiasi laimingi vaikų bendruomenėje.

Programa "didingai" baigta vaiko Kalėdų sapno inscenizavimu. Čia pasirodė angelai, sniegulės gražuose baltuose spin-

diniuose rūbuose, žali nykštukai kreivais veidais. Prie Kalėdų degančios eglutės džiūso gulėjo Kūdikėlis Kristus. Vienas pipiras vaidila, pamiršęs, jog jis vaidinas angelą, čiuo nuo šieno gimusi Vaikėlė. Bet seselės draustas, vėl padėjo ir vaidino toliau.

Vikriai mergytės poško sniegulių šoki, o berniukai atliko "karišką maršą". Drausmingai dainavo ir į taktą žygiavo mažieji pipirukai - kareivėliai su popieriniais šautuvėliais ant pečių, traukdami karišką dairėlę, kaip jie ginsią ir atvaduosią savo tėvynę.

Vaikų džiaugsmui nebuvo galio, kai pas juos atėjo su didžiausiu maišu dovanų Kalėdų senelis - p. Kauza. Jis nupasakojo, kad ne visi vaikučiai tokie laimingi, kaip jie čia susirinkę. Lietuvoje vaikūčiams niekas neneša dovanų, nes jų tėveliai pavertę ir iš jų viskas atimta. Kiek jie galėjo suprasti ir jų mažos širdukės atjausti anų vaikų vargą, lingavo galvutes dar ne ant tvirtų kaklų.

Tėvai per Kalėdų senelį atidavė dovanėles, jų nepamiršo ir seserys - mokytojos ir Liet. Kat. Moterų D-jos atstovės p. Jonaitienė ir p. St. Vanagaitė. Jos buvo Kalėdų tetos, paruosiusios skoningų ir gražių dovanėlių kiekvienam mažyčiui.

Seserys kotrynietės, o ypatinai vaikų darželio vedėja sesuo Gabrielė parodė didelio pasiėvimo ir kantrybės paruošdamos tokią gausią ir įdomią programą. Tėvai ir visuomenė tik gali pagirti ir pasidžiaugti jų gražiu darbu. Iz. Matusevičiūtė.

Seserų Kotrynietė vaikų darželio eglutės dalyviai

STELLA MARIS

Visai netikėtai pateko man į rankas B. Stundžio Buriavimas ir Jūrininkystė. Sakau netikėtai, nes tokio leidinio tremtyje nesitikėjau išvysti.

Daug buvo šnekėta, sielotasi savos jūrininkystės reikalais dar tėvynėje, vis aimanuota, jog neturime savos jūrininkystės mokyklos, jaunimas pasigenda spaudos jūriniais klausimais ir tt.

Tiesą, turėjome jūrininkystės reikalams žurnalus "Jūra", vėliau "Mūsų jūra", prof. Šulco "Laivų statyba", taip pat Buriavimo vadovėlių, išleistą 1936 m. Klaipėdoje, bet pastarajame buvo tik tarptautinės regatinės taisyklės lietuvių bei vokiečių kalbomis ir daugiau nieko.

Ir štai pirmoji žuvėdra! — bet ji pakilo išėjimoje, kur daug sunkiau sukelti pinigą taip pat ir surašti pakankamą skaičių mėgėjų, skaitytojų. 130-tyje puslapių sudėta medžiaga, kuri normaliai apimtų kelis toms. Gal todėl truputį nukentėjo proporcijos išlaikymas. Pasitaiko stiliaus nelygumų, taip pat viena kita sintaksės ir gramatikos klaida, bet kas be jų apsieina. (Ach, tas rašybos nepastovumas!). Dėl terminologijos tylių, — man ji suprantama. Spaudos darbas neblogoj atliktas, skoningas viršelis dailininko V. Brickaus.

Vadovėlio aptarimas būtų nepilnas nepamatinėjus paties autoriaus. Tai antros kartos buriuotojas, Klaipėdos Buriavimo Mokyklos auklėtinis, bene šiais metais švenčias 20-ties metų sukaktuves savo darbo jūrų skautų eilėse.

Per ilgus metus jį sutikdavome instruktorijaujan ar vadovaujan įvairiose buriavimo kursuose, jūrų skautams, studentams, visuomenei ir buriuotojams.

Instruktorius jūrų sk. kursuose Šventojoje, jachtos Budys I vadas, komendantas studentų buriavimo kursų Trakuose ir tt. Šalia darbo skautų eilėse, kur

prieš karą dirbo jūrų skautų štabe, buvo dar studentų korp! "Jūra" valdyboje. 1942 m. Kūno Kultūros Rūmų pirmininko skiriamas nariu ir vyr. Buriavimo Komiteto, kuriam tada vadovavo dr. V. Didžys. Tuo pat laiku vadovavo Kauno buriuotojų klubui. Šiuo metu eina LSB jūrų skautų skyriaus vedėjo pareigas.

Nesvetimas jam buvo ir spaudos darbas. Jūriniais klausimais rašė jūrinėje, skautiškoje spaudoje ir laikiniuose dienraščiuose. Taigi autorius turi buriavimo srityje didelį stažą, taip pat gausius rimtų jo bendradarbių skaičius ruošiant šį vadovėlį, rodą, jog didelis darbas buvo atliktas ir didelis inšas mūsų jūrininkystės sudėtas, kuris bus kelrodis mūsų buriavimo ir jūrininkystės mėgėjams, šviečias kaip "Stella Maris". V. V-tis.

Redakcijai prisiūsta

Marius Katiliškis, Užnuovėja. Viršelis, titulinis puslapis ir iliustracijos Romo Viesulo, išleido knygų leidykla "Terra", spaudė M. Morkūno spaustuve, Chicago, 1952, 368 psl. Kaina nepajūmėta.

D. Pilla, Siela už sielą, vertė kun. Ant. Sabaliauskas S.D.B., Castelnuovo Don Bosco 1952, 308 psl.

S. K. Aidai, 1952 m. gruodis, XV m., Nr. 2(9), 24 psl.

Skautų Aidai, 1952 m. gruodžio mėn., Nr. 12, 24 psl.

Aušros Vartai, Neperijodinis liet. tremtinių Sielovados leidinis, Nr. 4, XII. 52, Drebarg, 30 psl., spausdintas rotatoriai.

Pik. Petruičio atsiminimai. Prieš pat Kalėdų šventės knygoje rinkoje pasirodė Vagos leidyklos išleista knyga apie Lietuvos laisvės kovas — pulk. J. Petruičio Lietuvos nepriklausomybės kovų atsiminimai "Laisvės ginant", 200 psl.

Vyrėnlio amžiaus lietuviui, kuris anuomet tuos įvykius sekė ar

A. VENCLOVA IR RIEDO STOVYKLA

PASTABA PRIE STRAIPSNIO "DU SULAUŽYTI LIETUVIAI" "TŽ" Nr. 50, 1952. XII. 18 D.

Straipsny "Du sulaužyti lietuvių" tarp ko kita kalbama apie A. Venclovos tariamą apsilankymą Riedo stovykloje, Austrijoje. Iš tikrųjų, jis pats į minėtą stovyklą neatvyko, o pasistengė užmegsti su ja ryšius kitokių būdu.

1948 m. pavasarį Austrijos spaudoje pasirodė žinutė, kad į DP stovyklas netrukus atvyks sovietinės repatriacijos misijos su tautinių grupių atstovais. Iš tiesų, po savaitės kitos tokia komisija aplankė mūsų stovyklą. Joje be kariškių buvo keletas civilių — tai tautiniai atstovai. Jų tarpe buvo latvis, estas, ukrainietis (kaip vėliau paaiškėjo, šis paskutinis buvo Ukrainos TSR švietimo viceministras) ir gudas. Bet lietuvių atstovo nebuvo. Man, buvusiam tada stovyklos vedėju, atseit stovėjusiems arčiau komisijos, pareikšus dėl to nusi-stebėjimą, buvo paaiškinta, kad lietuvis atstovas esąs komisijoje, bet turėjęs palikti Vienoj. Toliau komisijos pirmininkas papasakojo, kad lietuvis, kurio pavardė Venclova, negavęs iš amerikiečių leidimo vykti į jų zoną. Kai tolimesniam pasikalbėjimui su komisijos nariais pasisakiau pažįstas Venclovą kaip rašytoją, jie tuojau siūlė parašyti jam laišką ir pasiūlyti jį nurodytu adresu. Nors laiško ir neparašiau, bet po dviejų savaitių vėl tą patį komisiją, atvykusį į stovyklą, atvežė man adresuotą Venclovos laišką. Jame kvietė jis mane ir, aplamai, stovyklos lietuvių grįžti. Daugiausia rašė apie augstąsias mokyklas, ypač apie Kauno ir Vilniaus universitetus. Atsakydamas jam parašiau labai ilgą laišką, kur sime irra etilud stengiausi išdėstyti mūsų negrįžimo motyvus. Laišką pasiūniau į Vieną nurodytu adresu. Tačiau po kelių dienų laišką gaunu atgal su pažymėjimu — adresatas nesurastas. Kai po kiek laiko komisija vėl atvyko į stovyklą ir aš vienam jos nariui pasakiau apie laiško grįžimą, tai jis tuojau pasidavė nuvežti mano laišką adresatui į Vieną. Aš jam laišką ir įdaviau. Tuo tarpu iš mūsų stovyklos apsisprendė repatriuoti viena mūsų tautietė — Žostautienė su dviem vaikučiais, kurios vyras kiek anksčiau vienas buvo parvykęs į Lietuvą. Matyt, sovietų pereinamoji stovykloji Wiener Neustadt ji bus buvusi apklausi-nėjama to paties Venclovos ir ji jam išpasakojo apie Riedo ir jo apylinkės lietuvių. Tarp kitų ji bus paminėjusi ir Venclovo pavardę, kurios nešiotojas gyveno vienoj Riedo apylinkės vietovėje. A. Venclova spėjo, kad tai esąs jo brolis Pijus, 1944 m. pasitraukęs iš Lietuvos. Jis netrukus parašė jam laišką ir, nežinodamas jo tikro adreso, prisistatė man, prašydamas įduoti adresatui. Pasirodė, kad Riedo apylinkės Venclovas buvo visai kitas asmuo, net ir negiminis kalbamam Venclovui. Pasiteiravęs stovykloje patyriau, kad A. Venclovo brolis Pijus gyvena Hanau stovykloje ir beišvyktas ar jau išvykęs į JAV. Tad jam skirtą laišką pasilaikiau, nežinodamas, kas su juo daryti. Vėl praslinkus kelioms savaitėms, perskačiau "Drauge" transporto į JAV sąrašą ir P. Venclovo pavardę su naujaisiu adresu Cikagoje. Pagal šį adresą aš jam

ir pasiūniau brolio laišką. Tuo būdu išpildžiau man pavestą A. Venclovos prievolę, nors laiškas ir nepateikė į jam skirtą tikslą. Mat, laiške brolis kvietė brolių — dargi karštais žodžiais — grįžti į Tėvynę, dirbti toliau, kaip dirbus mokytojo darbą. Bet brolis buvo jau apsisprendęs — kaip ir tūkstančiai tautiečių — gyventi tremtinišką gyvenimą užuot vilkus komunizmo jungą nors ir savo Tėvynėje.

Jaučiau pareigą painformuoti A. Venclovą apie jo skirtą broliui laiško likimą ir šį-tą pasakyti apie patį brolių. Mat, ryšium su brolio atvykimu į JAV čionykštė spauda gan plačiai rašė ir apie jį patį. Labai atsargiai suminėjau amerikiečių spaudos atsiliepimus apie jį, drauge apgailestaudamas negalįs pasiūti jam jos ištraukų. Norėdamas, kad laiškas tikrai pasiektų adresatą, jį pasiūniau netolimaime Salzburge įsikūrusiai sovietinei misijai, prašydamas persiųsti Venclovai. Tuo mano korespondencija su Venclovu dar nesibaigė, nors jis jau buvo grįžęs į Lietuvą. Stai po ilgos pertraukos — jau spalio mėn. pabaigoje — gaunu vėl per repatriacinę komisiją jo laišką, kuriame jis atsako į mano du laiškus, gautus jau Lietuvoje. Atsargiai ir gan gražiu literatūrinio stiliu rašytame laiške jis dėsto didelę kultūrinę pažangą

krašte, sumini kelias grįžusiųjų pavardes, k.a. Žalinkevičaitės - Petrauskienės, Oškinio ir kitų ir kvietė mane pagaliau grįžti "prie savo mėgstamo darbo sename Vilniaus universitete". Laišką baigė žodžiais: "Ligi pasimatymo mano Vilniuje".

Iš susirašinėjimo su juo gavau išpūdžio, kad jis nebuvo iki gyvo kaulo indoktrinuotas komunistas ir jam dar nemaža išlikę iš nepriklausomos Lietuvos idėjų dvasinių savybių. Galimas dalykas, kad jo sovietiniai repatriaciniai bosai tai pastebėjo ir neleido paskutiniu momentu, atseit Vienoj, vykti į vakarines zonas. Nors jis laiške sakėsi negavęs leidimo, t.y. lyg patvirtino komisijos narių pareikšimą, tačiau yra pagrindo tuo netikėti. Iš tikrųjų, kokia prasmė amerikiečiams neduoti Venclovai leidimo, jei kitiems tautiniais atstovams davė? Pagaliau, jei nedavė vieną kartą, — galėjo duoti kitą. Juk komisija lankėsi kelis kartus ir su asmeniniais pakeitimais. Vadinas leidimų gavėjai galėjo būti keičiami. Tad turėjo priieiti ir Venclovos eilė, jei jis būtų veržėsis ir leidžiamas. Matyt, sovietai, patyrę tiek jiems nemalonių perbėgimų, turėjo kaikiurių rezervų A. Venclovos atžvilgiu ir jį sulaukė nuo perbėgimo geležinės uždangos. J. Jakštas.

JURGIS SAVICKIS

1890. V. 2 — 1952. XII. 22

Vienas po kito išsiskiria mūsų vyresnieji. Rašytojas ir diplomatas Jurgis Savickis nebuvo taip jau senas — vos 62 m. ir pusę tūkštų metų. Kaip diplomatas didžiąją savo gyvenimo dalį praleido užsieniuose, būdamas atstovu Skandinavijoje, Latvijoje, Suomijoje, pagaliau prie Tautų Sąjungos. Ir gyvenimą baigė Pietų Prancūzijoje, kur darbuosi savam ūkely, nors vardu — Ariogala — priminusi jam gimtosios Dubysos krantus. Tik pora metų — 1927-1929 — Jurgis Savickis pastoviai tegyveno Lietuvoje, būdamas užsienio r. ministerijos departamento, o vėliau V. Teatro direktoriu. Dėlto ir lietuviškoje literatūroje jis stovi kiek atitokęs nuo bendrosios srovės. Jo kasdienybė, mat, vėkė ne tiek Lietuvos, kiek pasaulio gyvenimas. Ir lietuviškoje literatūroje jis turi savą atskirą vietą, kaip stambiausias mūsų impresionistas.

"Neries" Stipendijų Fondas

Du Niujorko lietuviai preky-ninkai: dr. Juozas Kazickas ir dr. Kęstutis Valiūnas, norėdami paremti mokslus einantį lietuvišką tremties jaunimą, įkurią "Neries" Stipendijų Fondą.

Fondui globoti ir tvarkyti paviešti: Anicetas Simutis, dr. Vladas Viliamas ir Paulius Jurkus. Fondo Valdyba, susipažinusi su padėtimi ir savo sąsakanat įnešusi dr. J. Kazicko ir dr. K. Viliūno stipendijų fondui skirtus pinigus, skiria negrąžinamą \$1000 stipendiją 1953 metams ir skelbia šias sąlygas kandidatui priimti:

1. Stipendija skiriama studijuojantiems ar studijuojantiems humanitinius visuomeninius mokslus (ekonomiją, teisę, žurnalistiką, politinius mokslus, sociologiją, istoriją, geografiją, pedagogiką, filosofiją).
2. Į stipendiją gali kandidatuoti ne tik JAV, bet ir kitų kraštų lietuvių tremtiniai studentai, kurie yra ne vyresni kaip 30 metų, baigę gimnaziją arba "high school", duodančią teisę studijuoti augstuosius mokslus. Stipendija duodama ir tiems, kurie rašo baigiamuosius magistro ar doktorato mokslinius darbus.
3. Siaurės Amerikos kraštuose (JAV ir Kanadoje) skiriama

Ką padėtų geras medžiaginis apsirūpinimas, jei dvasia liktume skurdžiai? KULTŪROS ŽURNALAS

AIDAI

apsčiai duoda dvasinio peno sielai ir saugo nuo sumedžiagėjimo, nutautėjimo bei dvasinio snaudulio.

Jei dar neskaitote, tuojau užsiprenumeruokite

AIDUS

Prenumeratos kaina: Kanadoje — 5.25 dol.

Adresas: 680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N.Y.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

J. Gliuda vėl laureatas "Draugo". \$1000 premija už pereiną metų geriausią romaną vėl pripažinta ir sausio 4 d. ietektai Jurgiui Gliudai ir pernai tą premiją laimėjusiam. Naujasis romanas "Ora pro nobis" vaizduoja Lietuvos gyvenimą pirmosios bolševikų okupacijos metu. Kad tu metus iš eilės tas pats rašytojas gautų tą pačią premiją, beabejo retas dalykas. Tai visus nustebino, bet kartu rodo rašytojo talentą ir pajėgumą.

Prašo knygų ir laikraščių PLB Stuttgarte apylinkės valdyba, rūpindamasi leitungybės išlaidų ir lietuvių kultūriniais reikalais, nutarė steigti savo biblioteką, kad sava spauda pasidarytų apylinkės lietuviams prieinamesnė. Neturėdama tam tikslių lėšų, ji sumanė kreiptis į leidyklas, laikraščių bei žurnalų administracijas ir pavienius asmenis, prašydama padovanoti jai knygų, laikraščių ir žurnalų. Perskaite laikraščius bei žurnalus, mieli tautiečiai yra prašomi jų nenaikinti, bet siųsti mums. Labai pageidautume, kad mums būtų paaukota ir naujausių knygų, išėjusių po karo, nes be jų labai sumažėtų bibliotekos reikšmė. Visą spaudą prašome siųsti šiuo adresu: Litauisches Komitee, Stuttgart, Bad Cannstadt, Nürnbergstr. 184, Germany. Visiems remėjams iš anksto nuoširdžiausi dėkojame. Valdyba.

Vasario 16 gimnazijai galutinai nusistatyta statyti savus rūmus. Paruošiamieji darbai jau pradėti. Vietą jiems siūlo ir patys vokiečiai Bad Kreuznach, Mayenne ir kt. Ją paremti pažadėjo A. Komisar Pabėgėlių Reikalams ekonom. patarėjas Ženevoje G. Jaegeris. Geestachte Spaakenberge lietuvių vargo mokyklą išlakyti apsiėmė lietuvių Namų Londone gyventojai.

Latvių centrinis komitetas yra išleides knygą vokiečių kalba "Lettland in der Europäischen Schicksalsgemeinschaft" (Latvių Europos likiminėje bendruomenėje), kurios autorius Bernhard Lamey nuo 1921 ligi 1939 m. gyveno Latvijoje, nors pats yra kilęs iš Pietų Vokietijos. Knyga 80 pusl. su 6 Latvijos paveiksais, 4 JAV užs. reikalų ministerijos dokumentų faksimilėmis, liečiančiomis Latviją. Be to, pridėtas Šiaurės bei Rytų Europos kontūrinis žemėlapis. Leidykla: Andrejs Ozoliņš, Eutin.

Koperniko metais Lenkijos vyriausybė paskelbė šiuos 1953 metus. Krokuvos universiteto Collegium Maius patalpose ta proga bus suorganizuota paroda "Mykolas Kopernikas renesanso fone". Mat, toje kolegijoje Kopernikas studijavo. Numatyta išleisti 5 leidinius — paties Koperniko, Galilejaus, dabartinių studijų ir populiarią Koperniko biografiją.

Lietuvių choras "Aidas" Melbourne sparčiai ruošiasi savo koncertui, kuris įvyks sausio 15 d. Chorui nenuilstamai vadovauja muzikas A. Čelna.

Melbourn radijo stotis 3LO kas antrą savaitę duoda reguliariai 15 min. lietuvišką programą. Gruodžio 8 d. davė mūsų karinių dainų programą: "Kur lygūs laukai", "Vilniaus kalneliai" ir kt.

Bensheim - Auerbach veikusi nedidelė lietuvių vargo mokyklė uždarė, nes visi jos mokiniai persikėlė į lietuvių Vasario 16 gimnaziją.

Lebenstedte susikūrė nauja vargo mokykla su 56 mokiniais, kurie mokyklą lankys dviem grupėm. Mokyklos vedėja yra Braunschweigo universiteto studentė filologė E. Gaidukaitė.

"Naša Meta"

Toronte išėinas ukrainiečių katalikų laikraštis gruodžio 20 d. Nr. 50 (160), išspausdino platų straipsnį apie bolševikų pavergtą Pabaltijį — "Zagibel Pri-baltiki". Straipsnis, pasirašytas to paties p.p., kuris neseniai su-pažindino laikraščio skaitytojus apie Lietuvos pogrindžio atsiskūimą į šv. Tėvą, baigiamas taiklia pastaba, kad Pabaltijo klausimas yra viena silpniausių vietų sovietų Maskvos politiniame bei diplomatiniam ejiuume ir kad tai turi būti išnaudota.

Dor nevilų užsisakyti LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ. Šiuo reikalu informaciją suteiks ir miale Jums patarnaus L. Enciklopedijos plėtiniojas Augustinas Kuolas, 143 Clarendon St., Toronto, Ont. Užtenka tik paštom biuti tel. EM. 4-1581.

Dr. K. Valteris, kuris taip pat aktyviai dalyvauja liet. spaudoje, gavo teisę verstis gydytoju praktiku D. Britanijoje ir domin Dail. Vlada Stančkaitė-Abraitienė baigia piešti iliustracijas Venancijaus Ališo poezijos knygai "Casdata Cristalina", kuri bus gausiai iliustruota.

Sao Paulo Liet. Men. Klubas persiorganizavo ir užsiregistravo valdžios įstaigose kitu — Lietuvių-Brazilų Kultūrinio Bendradarbiavimo Klubu — vardu. Tačiau neoficialiai lieka tas pats vardas. Naujuoju vardu užsiregistruoti teko dėl to, kad lengviau gaunamas tokiame klubui leidimas, o be to, ir daug laimima. Ligišiol lietuvių jaunimas, Brazilijoje gimęs, ir, priėmusieji Brazilijos pilietybę vyresnieji lietuvių, negalėjo jokiai lietuviškai organizacijai priklausyti. Grėsdė didelis nutautimo pavojus. Dabar atsidarė jiems visiems durys į šią organizaciją — klubą. Dabartinis klubo valdybos sąstata yra šis: pirm. sol. Kazimieras Ambrasevičius, vicepirm. kun. Pijus Ragažinskas, sek. Karolė Pažeraite, izd. inž. Vincas Abraitis ir narys studentas Tomas Katafai (jo motina lietuvė).

Brazilijos filme "Conflito" pirmą eilę rolę atliko lietuviatė Regina Norkaitė iš Vilos Zelinės. Ji čia gimusi, bet namie su tėvais kalba lietuviškai. Jos debiutas puikiai pavyko. Dabar jau ruošiamas su ja kitas filmas.

Balsuoti yra moralinė pareiga Klausimas ar demokratijoje visiems piliečiams yra moralinė pareiga dalyvauti balsavimuose, sukelia vis didesnio susidomėjimo katalikų moralistų sluogsniuose. Visai neseniai JAV yra pasirodžiusi katalikų univesiteto kun. Titus Cranny tuo reikalu disertacija: "The Moral Obligations of Voting".

Anglijos kardinolas J. E. B. Griffin jau 1948 metais savo pastoraliniame laiške yra deklaravęs: "Mano pareiga yra pasakyti jums, kad katalikų piliečių yra pareiga pasinaudoti balsavimo teise". Visai neseniai ir popiežius Pijus XII yra pareiškęs: "Kada rimti reikalai yra pavojuje nepanaudoti balsavimo teisę gali būti sunki apsigalėjimo nuodėmė".

Tuo būdu dabar jau bendrai sutinkama, kad piliečiai turi balsavimo teisę, turi moralinę pareigą šia teise pasinaudoti. Svarbiausias pagrindas šitos prievolės yra tas, kad katalikams privala rūpintis visuomenei gerove ir kad jiems turi rūpėti, kad religija ir moralės principai būtų taikomi viešame gyvenime. Šitos pareigos atlikimas yra ypač privalomas tuo atveju, kada rinkimai gali nulemti vienokių ar kitokių žmonių atėjimą į valdantuosius organus. Pavyzdžiui, kada susidaro rimto pavojaus, kad katalikai dėl savo apsigalėjimo, gali užleisti krašto valdymą komunistams arba kitoms prieš katalikus nusistačiusioms grupėms ar asmenims. V.

"Žiburių" Sp. B-vės metin. susirinkimas

"Žiburių" Spaudos Bendrovės Valdyba šiuo skelbia, kad visuotinis metinis šerinkinių susirinkimas šaukiamas 1953 metų sausio mėn. 25 d., sekmadienį, 4 val. pp. "Tėviškes Žiburių" redakcijos patalpose.

Susirinkimo dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas;
 2. Prezidiumo rinkimas;
 3. Statuto pakeitimų ir papildymų svarstymas ir priėmimas;
 4. Valdybės pranešimas;
 5. Revizijos Komisijos pranešimas;
 6. Diskusijos dėl pranešimų;
 7. 1952 metų apyskaitos, Revizijos Komisijos akto priėmimas, 1952 m. pelno paskirstymas ir 1953 m. sąmatos priėmimas;
 8. Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimai;
 9. Einamieji reikalai;
 10. Susirinkimo uždarymas.
- Nustatytu laiku nesusirinkus kvorumui, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas neatsisveigiant į dalyvaujančių skaičių. Šerinkimas, negalįs susirinkime dalyvauti, gali raštu įgalioti save atstovauti kitą šerinkimą.
- Susirinkime gali dalyvauti pirke šėrus ne vėliau, kaip iki susirinkimo pradžios.
- Bendrovės Valdyba.

R. TESLIA

REAL ESTATE

Seniausią, didžiausią ir patikimiausią firmą padedanti nusipirkti arba parduoti nejudamas nuosavybes.

Burai: 863 Bloor Street West, Toronto
575 Queen Street West, Toronto
1294 King Street E., Hamilton

PARDUODANT ar PERKANT namą mielai Jums patarnaus žemiau pasiskelbę Jūsų tautiečiai:

VACYS VASILIAUSKAS
skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

- \$11.900, Dundas—Roxton Rd.**, 6 did. kamb., mūrinis, vandeniu-alyva šildomas, privatus įvažiavimas, 2 garaž., įmokėti \$2.900.
- \$12.500, Indian Rd.—High Park Blvd.**, 6 did. kamb., mūrinis, didelis kiemas ir garažai vieta, įmokėti \$5.000.
- \$14.000, Bloor—Quebec Ave.**, 9 kamb., atskiras, mūrinis, vandeniu šildomas, didelis kiemas, įmokėti \$4.000.
- \$14.300, Indian Rd.—Boulevard**, 6 did. kamb., mūrinis, gerų plytų, atskiras namas, didelis kiemas ir garažas, įmokėti \$4.000.
- \$14.500, High Park, prie Roncesvalles**, 9 did. kamb., atskiras, mūrinis, su dideliu kiemu ir vieta garažui, 2 vonios, įmokėti \$6.000.
- \$14.500, Galley—Roncesvalles**, 8 kamb., gero mūro, alyva šildomas namas, didelis kiemas ir dvigubas garaž., įmokėti \$5.000.
- \$14.900, Bloor—Delaware**, 9 did. kamb., mūrinis, alyva apšild. namas, įmokėti \$4.900.
- \$16.900, Beatrice—Dundas**, 9 kamb., didelis mūrinis namas, alyva šildomas, didelis kiemas ir garažas, įmokėti \$5.500.
- \$18.900, Sunnyside Ave.—High Park Blvd.**, atskiras, didelis, mūrinis, 9 kamb., namas, vandeniu šildomas, didelis kiemas ir garažas, įmokėti \$6.000.
- \$20.900, Indian Rd.—Radford**, 10 didelių kamb., atskiras švarus namas, vandeniu-alyva šildomas, 3 virtuvės, didelis kiemas, privatus įvažiavimas ir garažas, įmokėti \$9.000.

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informaciją apie parduodamus namus, paskolas, biznesus ir tt.

863 BLOOR STREET WEST

PARDUODAMI NAMAI

High Park rajone:

- \$14.000**, atskiras, didelis kiemas, mūrinis, 8 didelis, šviesūs ir su baldais kambariai. Kieto medžio grindys per visus 3 aukštus. Vandeniu šild. Įmokėti \$4.000. Galima tuojau užimti.
- \$3.800 grynais**. Visa kaina apie \$15.500, prie High Park ir Bloor Str. Gerų plytų, 8 kamb., 2 modernios virtuvės ir dv. keturių dalių modern. vonios. Vandeniu ir alyva šild. Kito medžio grindys visuose trijuose aukštuose. Rūsy galima įrengti kambarį. Du garažai.
- \$15.000**, atskiras, gerų plytų, 10 šviesūs, švarūs, dažyti kambariai. Visas namas geram stov. 3 virtuvės. 2 vonios, viena moderni. Ramioji, nepravažiuojamoji gatvė. Prie gero susisiekimo. Įmokėti \$5.000.
- \$10.500**, pusiau atskiras, mūro, 6 k., švarūs, alyviniai dažais išdžyti, 2 virtuvės, 2 vonios, alyva šild., 2 uždaros verandos, darželis ir didelis iš blokų garažas. Įmokėti \$3.000-3.500. Davenport — Dufferin rajone.
- \$3.000 įmokėti**. Visa kaina apie \$10.000, pusiau atskiras, mūrinis, 6 kambariai, 2 virtuvės, 2 vonios, 2 garažai. Prie gero susisiekimo. Įmokėti \$5.000.
- \$10.000 įmokėti**. Visa kaina apie \$30.000. Moisto krautuve su namu. Dupont Str. labiau slėpniame rajone. 7 kambariai. Krautuve didelė, daro virš \$2.500 į savaitę. Neblogas pirkimas.

Kam vergauti, kai galima bosais būti: \$4.000 grynais. Kampine moisto krautuve, Roncesvalles Ave., lietuvių rajone. \$2.000-2.500 savitine įrengimo. Visa kaina apie \$10.500. Nuoma 8 mėto. Parduodama dėl ligos. Gera proga įsikurti į biznį.

Pasirinkti įvairia kaina namų, krautuvų, valgyklų, ypač lietuvių rajonuose, prašome kreiptis į:

Dr. J. Kaškelis

Telef.: W. 2643, WA. 2647 ir WA. 2648.
575 Queen St. W. (prie Bathurst)

R. TESLIA
REAL ESTATE

Dėmesio, Hamiltoniečiai!

Mūsų tautietis BALYS KRONAS, anksčiau dirbęs draudimo bendrovių atstovu, dabar perėmė dar ir namų bei biznį pirkimo ir pardavimo tarpininkavimo įmonės R. TESLIA 1294 King St. E., Real Estate & Insurance Broker, tel. 9-3558, atstovavimą. Tai viena iš didžiausių tos rūšies įmonių Kanadoje, turinti didžiausią pasirinkimą namų-biznį bei farmų. Geromis sąlygomis parūpiname morkičius. Kreipkitės, patarimai Jums nieko nekainuos.

BALYS KRONAS

FOR REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE

Darbovietės telefonai: 9-3558, 3-1108, 2-4641
Butas: 112 Ontario Ave. Tel. 2-9077

R. TESLIA

REAL ESTATE BROKER

863 BLOOR STR. WEST - 575 QUEEN STR. W.
TORONTO

KANADOJ DIDŽIAUSIA
NUOSAVYBIŲ PARDAVIMO
ISTAIGA.

SAUGU — PATIKIMA

PIRKDAMI AR PARDUODAMI

pasitarkite su mūsų ekspertais.

MES TURIME SIMTUS ĮVAIRIAUSIŲ NAMŲ

- \$8.800**, Harbord—Bathurst, 6 kambarių namas, plytų priekis, įmokėti apie \$2.000.
- \$10.000**, St. Clair rajone, įmokėti apie \$4.000, mūrinis pusiau atskiras, 6 kambarių namas.
- \$12.800**, Bloor—Shaw, 7 kambarių mūrinis namas, vand. alyva šildomas, garažas.
- \$13.000**, Eglinton—Caledonia, 5 k., mūrinis bungalow, moderni virtuvė, mažas įmokėjimas.
- \$13.500**, Bloor—Lansdowne, 9 kambarių mūrinis namas, alyva šildomas, garažas.
- \$13.500**, Dovercourt Rd.—Queen, 8 kamb., atskiras, įmokėti \$4.000.
- \$13.800**, St. Clair—St. Clarens, 8 k., mūrinis, atskiras namas, įmokėti \$5.000.
- \$14.000**, Grenadier—Roncesvalles, 7 kambarių, atskiras, mūrinis namas, dvigubas garažas., įmokėti apie \$4.000.
- \$14.900**, High Park, 8 kamb., atskiras namas, patogus išuomavimui.
- \$16.000**, High Park—Annette, 12 k., atskiras, mūrinis namas, tripleksas, įmokėti apie \$6.000.
- \$16.400**, College—Dovercourt, 9 k., mūrinis namas, vandeniu šildomas, garažas.
- \$16.500**, Bloor—Dovercourt, 9 kambarių mūrinis namas, vandeniu-alyva šildomas.
- \$17.500**, Dovercourt—College, 10 k. atskiras namas — duplexas. Vandeniu šildomas.
- \$18.700**, Roncesvalles — Hewitt, 9 kamb., atskiras., mūrinis, vandeniu šildomas namas.
- \$19.500**, Bloor—Runnymede, 11 k. atskiras mūrinis namas — duplexas.

Taip pat duodame paskolas.

Platesnių informacijų ir visais namų pirkimo-pardavimo reikalais kreipkitės į:

Bronius Sergautis
MU. 7377

W. Morkis
MU. 7377

2390 Bloor St. West, Toronto

ERNEST RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED REALTORS

HAMILTONE MUS ATSTOVAUJA

V. TUKLERIS

Hamilton, 913 Main St. E., Tel. 9-4121

Centrinė įstaiga 1172 Bay St. Toronto, Ont.

GERIAUSIA PROGA NUSIPIRKTI NAMĄ

ŠTAI KELETAS IŠ JŲ:

- Bloor—Bathurst rajone**, \$9.500, pilna kaina, įmokėti \$1.500, 6 dideli kamb., 2 virtuvės, garažas.
- College—Manning rajone**, \$9.500 pilna kaina. \$2.500 įmokėti. 4-rių kambarių ir krautuvės vidurinis namas. Nera skolų.
- Clinton—College rajone**, \$16.000 pilna kaina \$3.500 įmokėti. 9 kambariai ant 2 aukštų. Vandeniu-alyva šildomas. 2 virtuvės. Vieta 2 garažams. Namas labai geram stovui.

Turime daug įvairių namų bei biznį prieinamomis kainomis įvairiose miesto dalyse. Tarpininkaujame paskolų sudaryme. Prašom kreiptis pas biuro vedėją

B. SAKALAUSKAS

1. BRKOVICH

REAL ESTATE

Lietuviškai kalbąs kailininkas
Parduodami gatavi ir suvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisyimas ir persiuviimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš atėjimai skambinkite: EM 4-6509

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS — vaistininkas

19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)

Receptams naujais ar seniams — tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuo greičiausiai. Pristatymas visame mieste VETULI. Taip pat turime: trejos devynerios, ramunėlių, Celsijaus termometrų, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, 4711 odelono, vitaminių ir tt.

TELEFONAS
MU. 9543

VALANDOS
9 a.m. — 9 p.m.

SVARU — GYVENIMO PAGRINDAS!!

Valymas rūbų naujaisiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Garantuotas saugojimas. Mokama atsiimant. Garantuojama. Pasiimame ir pristatome.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:
138-46 Claremont Str. — Tel. WA. 4557
30 metų valymo patirtimas

6 įstaigų parduodamų namų sąrašuose Jūs visada turėsite didesnę galimybę susirasti pageidaujamą namą. Visuose rajonuose įvairių namų pasirinkimas. Norėdamas pirkti ar parduoti savo nuosavybę pirmiausia pasitark su:

J. KARPIS

K. WILES REAL ESTATE

(Centrinė įstaiga)

1 St. Clair Ave. W.

Toronto

Ist. tel. RA. 1232

Rez. JU. 6975

Neradę manęs įstaigoje, malonėkite palikti savo telefoną.

SPORTO ŽINIOS

- Sausio 18 d. 1.30 val. pp., 400 Bathurst, Toronto "Vytis" žais su Mustangs krepšininkais.
- Sekmadienį įvykusiame Toronte krepšinio rungtynėse su jugoslavais davė pelnytą "Vytis" klubui laimėjimą.

Siose rungtynėse mūsų vyrai sukovoję tikrai pasigėrėtinai — daugiausia taškų padarė M. Du-liūnas 17 ir M. Ignatavičius 16. Sveikinam grįžusį į Torontą Beržinską, kuris buvo savo normalioje formoje. Tenka apgailestauti I. Naro susižeidimą, jis jau kelintas rungtynes negali dalyvauti. Rungtynės laimėtos 64:42 santykiu. Lukas.

Tautvaiša laimėjo Illinois meisterio vardą

Gruodžio 26-28 dd., Decatur, Ill., įvyko 1952 metų Illinois open šachmatų pirmenybės, kurios pasibaigė graži mūsų meisterio Povilo Tautvaišos laimėjimu. Tai antras Tautvaišos laimėjimas Illinois open pirmenybėse. 1951 m. jis buvo pirmas, surinkęs 5½-½ taško, su tokia pat pasekme jis baigė ir šių metų pirmenybes.

1952 metų Illinois open pirmenybių pasekmės: P. Tautvaiša, Cikaga, 5½ (iš 6) tšk., Angelo Sandrin, Cikaga, 5 tšk., prof. Yong, Madison, Wis., 5, A. Ludwig, Omaha, Neb., 4½.

Viso 37 dalyviai iš 9 valstijų.

Tautvaišos laimėjimai Amerikoje

1949 m. — I vieta Bostono City pirmenybėse; 1950 m. — II, Massachusetts State p-bėse ir I vieta Factor Memorial turnyre, Cikagoje; 1951 m. — I vieta Cikagos pirm.; I vieta Illinois open pirm.; 1952 m. II vieta Cikagos pirm., III v. Trans-Mississippi pirm., ir I vieta Illinois open pirmenybėse.

R. Arlauskas pirmauja Australijoje

1951 m. buvo pradėtas Australijos korespondencinės šachmatų pirmenybės, į kurias buvo suteikta 13 pajėgiausių Australijos žaidėjų. Tos pirmenybės artėja prie galo ir mūsų meisteris Romanas Arlauskas eina pirmuoju. Dabartinė padėtis: R. Arlauskas 9 (1 dar lošia), H. Klass 9 (visas baigė), I. Darragh 8 (1), I. Szwedczyk 7 (2), L. Endzelins 7 (1).

Chess Review augštai vertina K. Merkį

Niujorke leidžiamas šachmatų žurnalas Chess Review kas trys mėnesiai skelbia Amerikos korespondencinių šachmatų žaidėjų "Postal Ratings". Lapkričio nr. augščiausiai įvertinti šie: L. Stolzenberg — 2000, A. Gibbs — 1966, dr. Horstein — 1936, L. Weak — 1904, K. Merkis — 1902. K. Merkis stovi penktoje vietoje iš skelbiamų pastrečio tūkstančio Amerikos žaidėjų.

Vyr. Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas skelbia

1. Pasikeitimai Vyr. FASK-te a. Ryšium su studijomis ir gyvenamosios vietos pakeitimu Vyr. FASK-te eies sekretoriaus pareigas p. Valdas Adamkavičius nuo sausio mėn. 1 d. pasitraukė iš komiteto ir eiti pareigų.

Sporto klubai ir asmenys turį reikalių Vyr. FASK-te atieityje prašomi kreiptis į Vyr. FASK-to sekretoriatą naujuoju adresu: Edm. Vengianskas, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill. Telef. Englewood 4-5638.

b. Valdai Adamkavičiui už atliktą darbą Vyr. FASK-tas reikią padėkį ir linki sėkmes ateities studijose.
c. Remiantis 1952 m. balandžio mėn. 6 d. sporto klubų atstovų bei sporto darbuotojų suvažiavimo nutarimu ir Kanadoje veikiančių lietuvių sporto klubų įgaliojimu p. Šapočkinas, gyv. Toronte įėjo į Vyr. FASK-to sudėtį ir nuo 1952 m. gruodžio mėn. 6 d. patvirtintus pilnateisius narių Kanados atstovų pareigose.

2. Šiur. Amerikos Lietuvių Sporto Apygardų vedovų pasiryšimui Remiantis Šiur. Amerikos Lietuvių Sporto Organizacijos Statuto skyr. V. par. "a", ir Vyr. FASK-to 1952 m. gruodžio mėn. 6 d. nutarimu, Šiur. Amerikos liet. Sporto Apygardos vadovais, jiems asmeniškai sutinkant, skiriamai:
a. Vidurinių Vakarų Sporto Apygardai — Alg. Nasvytis, gyv. 1380 Ansel Rd., Cleveland 6, Ohio. Telef. SW. 5-3260.
b. Rytų Sporto Apygardai — Aleksand-

ros Vokselis, gyv. 85-09, 88th St., Wood-haven 21, N.Y.

c. Kanados Sporto Apygardai — laikinai eiti pareigas Šapočkinas, gyv. Toronte, Ont.

3. Reginimas Lietuvių Sporto Klubams

Ryšium su anksčiau per kelis kartus skelbta Šiur. Amerikos liet. sporto klubų registracija, Vyr. FASK-te registracijos prievolė atliko šie klubai: Cikagos "Perkūnas", Cikagos "Gintaras", Cikagos ASK "Lituanica", Hamiltono "Kovos", Montrelio "Taurus" ir Omahos "Lituanica". Visi kiti veikiančieji, bet dar neįsiregistravę lietuvių sporto klubai, paskutinį kartą raginami artimiausiu laiku užsiregistruoti Vyr. FASK-te adresu: Edm. Vengianskas, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill., suteikiant apie save šias žinias — klubo pilnas pavadinimas, pirmininko adresas, klubo valdybos sastatas nurodant pavardes ir adresus, narių skaičius — vyrų, moterų, jaunųjų, narių rėmėjų, veikiančios sporto sekcijos. Šis proga pastebimo, kad visi klubai neeilinė registracijos prievolė iki 1953 m. sausio mėn. 25 d. Vyr. FASK-te bus skaitomi, kaip neįregistruoti ir kaipo tokie išeis iš Vyr. FASK-to veikimo ribų. Pastaba: Šis reginimas liečia: Niujorke, Bostone, Newark, Detroit, Toronte, Clevelande ir kt. vietovėse veikiančias lietuvių sporto organizacijas.

4. III-šios Šiur. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynės

Tertiosios Šiur. Amerikos Lietuvių sporto žaidynės įvyks 1953 m. rugsejo mėn. 5, 6, 7 d. d. Cikagoje, kurių metu bus prarastos šios varžybos:

1. Lengvoji atletika: Vyrams: 100, 200, 400, 1500, 5000 mtr. Estafetės 4x100 mtr. ir 3x1000 mtr.

metimai — rutulys, diskas, ietis. Šuoliai — į aukštį, į tolį. Ėjimai — 3000 mtr. ir komandinis 5 asm. 15.000 mtr.

Moterys: 100, 200, 400, 1500 mtr. Estafetės 4x100 mtr. ir 3x1000 mtr.

metimai — rutulys, diskas, ietis. Šuoliai — į aukštį, į tolį. Ėjimai: 100, 200, 1000 mtr. Estafetės 4x100 mtr. ir 3x1000 mtr.

metimai — rutulys, diskas, ietis. Šuoliai — į tolį, į aukštį.

2. Kaulio žaidimai:

Krepšinis — vyrams, moterims. Tinklinis — vyrams, moterims. Futbolas — vyrams.

3. Stalo ir lauko tenisas: Vieneto — vyrams, moterims. Dvejetu — vyrams, moterims. Mišraus dve-jeto.

4. Plaukimas: Vyrams — 100 yrd. laisvu stil., 100 yrd. krūtine, 100 yrd. nugara, 200 yrd. krūtine ir nugara, 400 yrd. laisvu stil.

Moterys — 60 yrd. laisvu stil., krūtine ir nugara, 80 yrd. krūtine ir nugara, 120 yrd. laisvu stiliumi.

Šuoliai — vyrams: imitėmis: į priekį, į užpakalį, lydeka — į priekį, į užpakalį, 4-ni laisvi šuoliai.

5. Šachmatai: Komandinės 5-kių lentų tarpklubinės varžybos.

Pastaba: Varžybose gales dalyvauti tik tie sporto klubai ar asmenys sportininkai, kurie bus registruoti Vyr. FASK-te pagal bendrą sporto klubams ir sportininkams nustatytą registracijos tvarką.

5. Sportinės Ideologijos ir Fizinio Alvinimo Pasitobulavimo Kursai

1953 m. vasario mėn. 7-8 dd. Cikagoje Vyr. FASK-tas rengia Sportines Ideologijos ir Fizinio Alvinimo pasitobulavimo kursus, kuriuose gales dalyvauti kiekvienas sportininkas, ar sporto mėgėjas ir darbuotojas besidomintis lietuvių sporto problemomis ir pažanga. Visi asmenys norintieji minetuose kursuose dalyvauti iki sausio mėn. 25 d. registruojasi raštu per sporto klubus arba tiesiogiai, nurodant savo vardą, pavardę, amžių, gyvenamą vietą ir telef. Nr. adresu: Edm. Vengianskas, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill. Vsi sporto klubai raginami kuo skaitlingiau dalyvauti minetuose kursuose pasiūniant ir juos kiek galima didesnę klausytojų skaičių.

Vyr. FASK-tas.

Paieškojimai

Diglis Kazimieras, Vokietijoje buvęs inžinierius kuopoje, Stuttgarte, Memmingene. Kanadon atvykęs 1952 m. vasarą, prašomas atsilipti ar apie jį žinantieji pranešti šiuo adresu: E. Vembrė, 80 Gibson Ave., Hamilton, Ont.

NAMAI

LIETUVIAMS TINKAMUOSE RAJONUOSE

Euclid—College, Namas tam, kas nori gražiai gyventi ir turėti gerą pajamą.

\$15.000, įmokėti \$4.000 ar mažiau. Labai geras mūras iš oro, 9 erdvūs ir gražūs kambariai vietoje, 2 virtuvės, 2 tualetai, 1 vasaros kambarys. Vandens-alyvos naujas šildymas. Naujas stogas. Prie gero susisiekimo.

Euclid—College—Dundas, \$12.000, įmokėti tik \$3.000. Mūrinis, 7 kamb. namas. Labai geras stovyje, vandens-alyvos šild. Garažas. Geras parkins.

Rosemeath Gdns.—St. Clair, \$13.000, įmokėti \$4.000. Mūrinis, pusiau atskiras, 6 kamb. namas. Alyvos šildymas. Garažas su bendru įvažiavimu.

Ridley Gdns.—Garden (High Park), \$16.000, įmokėti \$5.000. Mūrinis, visai atskiras, dviejų butų, 8 kamb. ir 1 vasar. kamb. namas. Vandens-alyvos naujas šildymas. Erdvus kambariai.

Galley—Roncesvalles, \$14.500, įmokėti \$5.000 ar mažiau. Mūrinis, 8 kamb. namas. Du garažai. Graži gatvė, geras namas.

Biznis su namu lietuviškame rajone, \$17.000, įmokėti tik \$1.000. Mūrinis namas, 3 kambariai II aukšte ir biznio patalpos apačioje. Į kainą įeina visi biznio įrenginiai. Tai vienintelė proga tapti savistoviu su mažu pinigų.

Pas mus kreiptis dėl namo, kurio Jūs ieškote visuomet opsimokės, nes mes turime daugumą namų negu kiti.

R. ZULYS
Tel. ME. 2471; namų tel. EM.3-6711

J. J. ELLIS
REALTOR

1072 BLOOR ST. W., TORONTO

Didžiausias namų pasirinkimas

visuose miesto rajonuose!

Tik paskambinkite kiek Jūs turite įmokėjimų pinigų — mes padarysim Jums namą!

\$10.200, Bloor—Quebec, mūrinis, pusiau atskiras, 6 kamb. namas. Įmokėti \$3.000.

\$11.500, Bloor—Dufferin, mūrinis, pusiau atskiras, 8 kamb., 2 garažai. Įmokėti \$3.000.

VETERANAS APIE SAVO VEIKLĄ

MIN. E. GALVANAUSKO PASTABOS DEL STRAIPSNIO APIE JĮ PATĮ

Gerbiamas Pone Redaktorau, Mano maloniam nustebeimui, Jūs, Pone Redaktorau, pasirūpinote mane "išskirti" iš Madagaskaro ir balansą pateikti "Tėviškės Žiburių" 30 nm., 19552. X. 30, mano, jau septynioms dešimtims metų suejus. Galimas dalykas, kad tas balanso aktyvas yra kiek pervertintas. Tiek 1905 m., o ypač vėliau, kaip man išpuolė pareiga dirbti valstybinį darbą, atlikau kas išpuolė, nors pradėjau mano valstybinis patyrimas nebuvo pats didžiausias. Kaip tik tuo metu aš vadovavau mintimi, kad nereikia išrasti tai, kas jau kitų seniai išrasta. Tarpautinio gyvenimo pažinimas talkininkavo svetur žinomą patirtį pritaikyti mūsų sąlygose. Bėdos atveju mūsų ūkininkas ir dveigiu ari, jei neturi pilnamečių žagrės traukėjų. Čia galiu prisipažinti, kad pradžioje ir aš tokiu jaučiausi.

Aš minėjau balansą. Istorinėje plotnėje kiekvieno asmens, nors jis būtų talentingiausias, balansas gali būti vertinamas įvairiais požūriais. Toji pat asmenybė, jei jau ji ištikrųjų tolia yra buvusi, vienu požūriu gali būti iškeliama ligi kalno viršūnės, kitais požūriais ji nulaidinama gilion prarajon. Savuosius veiksmus praeityje aš tevertinu, kaip atsidėjus atlikimą pareigos, kurioje ir kitas, mano vietoje dėtas, esmėje būtų turėjęs eiti tuo pat keliu.

Mano jį patirtis leidžia tarti, kad valstybinės veiklos srityje yra atliekama tai, ką padiktuoja tikrovė. Gyvenimas pateikia problemas, o valstybininkams teišpuola kas tinkamai išspręsti. Gaila, kai valstybės priešakyje atsidūrę praranda valstybininko pareigą ir atsakomybę. O ypač gaila tautos, kuri tampa plūduriuojančiu laivu audringoje jūroje, laivui be vairo ir be kapitono, nes jo akys nukreiptos tik į save. Šia prasme valstybininkų balansas yra galimas ir nėra reikatyvi didmena, pareinanti nuo eilės veiksmų. Iki kurio laipsnio man pavyko atlikti tą pareigą, aš palieku kitiems spręsti.

Tėbūnie čia man leista Jums, Pone Redaktorau, pareikšti nuosirdžią padėką ne vien už patiekimą skaitytojams laikurių žinių, bet ir už uolų rūpestį beieškant vyresniųjų, pergyvenusių aną metą, talkininkavimo. Ir kai skaitai visa tai, asmeniškai kuriam laikui susigyveni su mintimi: eiseną, karstą, duobę, o prie jos kažkas kažką byloja.

Tame mano žilo plauko paminėjime yra keletas netikslumų, kuriuos aš čia sau leidžiau pataisyti:

1. Klaipėdos prijungimo klausimu berašant "TŽ" pažymėta: "Jis (E.G.) pavedė Krašto Apsaugos ministrui Antanui Merkiui parinkti tam žygiui tinkamą vadą". Anuomet buvo ministru ne p. A. Merkys, bet p. Siližys. Todėl jam ir pavedžiau parinkti tam žygiui tinkamą kariškį. Jo pakvietėjį drąsiausi, su karine patirtimi ir kitomis teigiamomis savybėmis karinink-

kai atsisakė vadovauti tam žygiui. Iš jų vienintelis išsiskyrė p. Jonas Palubinskas, dabartinis Generalinis Konsulas Niujorke, kuris, kiek pamenu, man pareiškė: "Tą misiją atlikti, jei ji man bus patikėta, aš laikau nepaprastai garbe". Mažiausia dvejojamas aš sutikau jį paskirti minėtam uždaviniui. P. Jonas Budrys tą rizikingą žygį atliko nepaprastai sumaniai, tiksliai ir sekmingai.

2. "Ernestas Galvanauskas, buvęs Liaudininkų partijos kūrėjas ir tt." Deja, aš nebuvau Liaudininkų partijos kūrėju ir net jos nariu. Apie Liaudininkų partijos būti tepatyrčiau 1919 m. būdamas tremtyje, Paryžiuje. Ten ir gavau tos partijos Centro komiteto pirmininko kvietimą būti jos nariu. Į tą kvietimą atsakiau neigiamai.

Prieš mano anuometinę tremtį aš priklausiau Lietuvos Demokratų partijai, kuri anuomet telkė nesocialistišką jaunimą ir derino jo veiklą. Tuo jaunimo esminių uždavinių buvo sukurti tautinį sąjūdį, kuris kovotų už tautos visuotinę laisvę ir demokratines Lietuvos nepriklausomybę.

Tiesą, aš sukūriau Valstiečių sąjungą. Jos įkūrimas nebuvo Demokratų partijos skaldymas, bet tik talkininkavimas, jos veiklos išplėtimas. Anais laikais, mano manymu, toji sąjunga buvo vienintelis tikslus kelias išjudinti tautą kovoti už savo laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvon grįžęs iš tremties, 1919 m., neberadau Lietuvių Demokratų partijos ir Valstiečių Sąjungos. Lietuvių Demokratų partijos vieton užtikau eilę naujų partijų. Tai buvo tikra partijų infliacija, nes kiekviena pasiūvė veikti atskirai, su kitoms nebendradarbiaujant. Steigiamasis Seimas tų partijų veiklą kiek apjungė, tačiau tiksliai suderinti vis tiek nepajėgė. Tas sukilimas ir kaikiurių partijų nepertoliausia siekiantis valstybinumas nuvedė į demokratijos prado apgailėtina užgnaužimą, kuris aiškiai nepatarnavo lietuvių tautai vidiniai stiprinti. Visa tai yra mūsų stambesnių partijų perdidelis savimi pasitikėjimo ir veiklos nederinimo vaisius.

Deja, šiandieną matome dar didesnę partijų infliaciją, kurios ribos dar neapčiuopiamos. Šiuo tragišku metu, kai mes turime visį darniai veikti, nėra iškoma vienybės kelio, bet stengiamasi, tarytum biržoje, kotiruoti pirmiausia partines popieras. Ar visais tais žygiais mes vėl norime pakartoti istorijos įvykius ir praversti duris naujai diktatūrai laisvoje Lietuvoje?

3. Čia pasinaudodsiu proga atlausti kampaletį atsiminimui, kurie siejasi ne tiek su partine, bet politine veikla. Tačiau ji kaimam meta šešėlį, nes vienas autorius rašydamas apie mane pasiūvė mane priskirti prie socialdemokratų.

Mūsų vyriausybės į Paryžių atsiųstas, p. Dr. Juozas Pajaujis, 1919 m., atvežė laišką, rodos

anuometinio Ministro Pirmininko Mykolo Slezevičiaus, kuriuo prašyta Lietuvos Delegacija Tautos Konferencijoje ką nors deleguoti į Socialistų Kongresą Šveicarijoje. Žinoma, geriausia priklūtų ten siųsti socialistą. Užkalbintas P. Klimas, kuris save laikė socialdemokratu, kratėsi pažiuoti dėl svetimų kalbų nemokėjimo. Taigi turėjome vykti mes — Dr. J. Pajaujis ir aš. Tai delegacijai sekretoriavo p. Dr. Juozas Ehetras, anuomet dar buvęs Šveicarijos pilietis.

Tame Kongrese buvo puiki proga išgarsinti lietuvių tautos apsisprendimą atstatyti savo valstybę. Ten buvo išplatinta visa eilė leidinių, kurie savo apimtyje nei žodeliu neiglaudino socializmo, bet gynė Lietuvos bylą. Ten pirmą kartą sutikau britų darbiečių delegacijos pirmininką Macdonaldą. Jis manęs paprašė supažindinti su Lietuvos klausimais. Tą proga tinkamai panaudojau supažindinti su visais besikuriančios valstybės vargais.

Išdėmėtina, kad mažų tautų apsisprendimo didžiausiu priešiu buvo rusai socialistai revoliucionieriai. Rusai socialistai balsavo už tautų apsisprendimą.

Po kongreso prasidėjo mano jį politinė odisėja, kuri jau išplaukia iš mano jo laiško ribų. Todėl čia ir stabtelisi.

Teiktis priimti, Pone Redaktorau, mano linkeijimus, kad Naujieji Metai priartintų lietuvių tautai laisvę, o Jums ir toliau tęstėti "TŽ" pažangoje, kurią su pasigėrėjimu aš seku.

Ernestas Galvanauskas.

Majunga, 1952. 12. 19.

JAV svetimųsalių legionas

Oficialiai pranešama, kad savanoriai į JAV organizuojamą svetimųsalių legioną priimti 484 politiniai pabėgėliai. Jų tarpe daugiausia lenkų — 192, čekoslovakų 145, vengrų 31, jugoslavų 20, latvių 18, estų 16, rusų 14, rumunų ir bulgarų po 13, ukrainiečių 9, lietuvių 8, be pilietybės 5. Iš viso prašymų yra apie 6000, kurie svarstomi ir kandidatai tiriama. 1900 jau atmesta. Iš viso į svetimųsalių legioną numatyta priimti 12.500.

Tenka pastebėti, kad nei vienos tautos politinės vadovybės už stojimą į legioną nepasiskė ir savo tautiečių stoti neragino, nes kvietimas stoti nesiejamas su jokiais konkrečiais pažadais toms tautoms. Dėl to stojusieji apsisprendė tik sava iniciatyva.

JAV radaras

Jau prieš kiek laiko buvo paskelbta, kad JAV kurs Kanadoje savo naikintuvų oro bazes. Dabar paskelbta, kad amerikiečiai taip pat kuria savo radaro tinklą Kanadoje, skirtą sekti sritis, per kurias gali būti įvykdytas puolimas svarbiųjų JAV strateginių punktų. Mat, Kanados radaro tinklas yra skirtas savo krašto svarbesniųjų punktų priedangai. Į kiekvieną būsimą amerikonišką radarą stotį jau anksčiau buvo prisiūta ryšinių komandos, o dabar prisiūtos ir tarnybos — po apie 100 karių kiekvienai. Daugumas tų stočių esą Labradoro ir Newfoundlando. Kiek jų yra, žinoma, neskelbiama. Jos visos būsią Kanados oro pajėgų vadovybės komandoje.

Į aviacijos bazes lėktuvai bus pasiūti ankstyvą pavasarį.

(Atkelta iš 3 psl.)

Krašto ekonominė ir politiška geografinė reikšmė

Dėl to mažo Klaipėdos krašto tiek daug pastangų dėjo Vokietija ir Lenkija. Ar jiems svarbu buvo turėti tą keletą dešimtų tūkstančių gyventojų su jokių gamtos turtų neturinčiu kraštu? Nieko panašaus, vieni ir antrie siekė daug tolesnių tikslų. Valsybei tarti reikia erdvės ir laisvų kelių su pasauliu, gi Lietuvą užblokavus germanizmo, arba lenkiško lanku, jį turėtų užtrokšti ir kristi į vienų ar antrų glėbį.

1933-35 metų ekonominė krizė Lietuvą daug skaudžiau palietė negu kitus mūsų kaimynus, Vokietijai užblokavus mūsų tranzitą, o kas būtų atsitikę, jeigu mes nebučume turėję Klaipėdos uostą? Kas atsitiko su Čekoslovakija, Vokietijai Austriją okupavus, kada ji atsidūrė germanizmo žvynplėse — trumpu laiku krito į Vokietijos glėbį.

Minėdami šią šventę, turime daryti realias išvadas, vieton užmetimus vieni kitiems, statyti sau uždutimi siekti laisvės ne tik mažam Lietuvos teritorijos kampeliui, bet visai Prūsų Lietuvai. Šis klausimas bus svarbus po galimų dabartinės padėties pasikeitimų, lygiai kaip svarbus mums Vilniaus teigiamas išsprendimas. Aišku mes vieni tų klausimų neišspręsim, juos spręs pačios galingosios valstybės, bet tai nereiškia, kad neturime to kelti, susipažinti su padėtimi ir savo nusistatymą, jeigu jis buvo neigiamas, pakeisti.

Galimas daiktas, kad ši mintis kaikam nepatiks, pasakys ne-

TRISDEŠIMTS METŲ

turi ir to ką turėjo, o nori, ko neturėjo arba iš viso ar Lietuva kaip suvereninė valstybė bus atstatyta. Juridiškai tokio prieikaisto visai negali būti, nes iki šiol nėra jokio tarptautinio akto, kuriuo Lietuvos suverenumas būtų panaikintas. Tariamasis Lietuvos savanoriškas įsijungimas į Sovietinės Respublikos Sąjungą yra Sovietų smurto aktas ir kaino tokio ne viena valstybė nėra pripažinusi, išskyrus Švediją.

1945 m. Potsdamo sutartimi laikinai Prūsų Lietuvą yra pasi-dalinusios Rusija ir Lenkija. Sovietai čia figuruoja kaip turį teisę laisvo pėrėjimo per Lietuvos teritoriją, bet daugiau jokių ne politinių, ne ekonominių į šią sritį teisių neturi, nėra niekada šio krašto valdžiusi ir neturi su ja sienų. Taigi ji uždėjo tik varžtus ant Lietuvos sienų, kad Lietuva daugiau iš jos glėbio neišspruktų. Su Lenkija tas pats, jeigu ji turi teisių į Mozūrų-Kašubų kraštą, tai dar nereiškia, kad ji gali savintis Prūsų Lietuvos dalį.

Turint galvoje dabartinę padėtį Prūsų Lietuvos, neįaukiai atrodo tie 37.000 km² ploto, su sugriautais miestais ir ūkiais. Anksčiau gyveno 2.330.000 gyventojų, dabar vos kelios dešimtys tūkstančių, ką mes su tuo kraštu darysime be gyventojų, jų mūsų tėvynėje okupantas gyventojus išretino, kokia nau-da bus iš krašto be gyventojų. Taip, šiuo laiku ten mirės kraštas, bet juk rytinės Vokietijos sritys tūno irgi negyvos, o tačiau tų sričių gyventojai yra, taigi yra ir Prūsų Lietuvos gyventojai, jie laukia gimtinės išlaisvinimo. Daugelis iš mūsų juk ne prabangos ieškodami išvykome į svetimus kraštus, o vargo ir bėdos verčiami. Gyvename laukimo laikotarpiu, laisvei sušvitus visi grįžime, užpildysime tuščius plotus, atstatysime sugriautus ūkius ir miestus. Be kraujo ryšių, be istorinės Prūsų Lietuvos priklausomybės Lietuvai, mus riša tamprus ekonominiai ryšiai su ja. Jau iš seno Prūsų Lietuva vaidino didelį ekonominį vaidmenį. Visais laikais žymi dalis Lietuvos, taipogi dalis Gudijoje pagaminto eksportoėjo per Klaipėdos ir Karaliaučiaus uostus ir Ehtenburgas bus sekantieji ir kartuves.

Balstogės - Karaliaučiaus geležinkelius. Tais pačiais keliaisėjo prekės iš Vakarų pas mus ir į Ukrainą. Viduramžyje, Hansos laikais, Prūsų Lietuva jau buvo įjungta į prekybos kelių tinklą. Krašto miestai, Karaliaučius, Elbinga, Rudkainis, Tilžė ir Klaipėda turėjo Hanzos prekybos kontorą arba agentūras, pro kuriasėjo prekybos ryšiai su Kaunu, Vilniumi, Ryga ir Naudardu. Rytinei Lietuvos daliai Klaipėdos uostas yra sunkiai prieinamas, o valstybei klestėti, turi būti palankūs ir artimi keliai jos prekybai ir pramonei, taigi bė laisvos ir artimai su Lietuva susijusios Prūsų Lietuvos nebus ir pastovios Lietuvos valstybės.

Sausio 15 d. minime ne tik kaip dalies Prūsų Lietuvos laisvės džiaugsmo dieną, bet ir lenkiame galvas dėl žuvusiųjų ir nužudytųjų už Prūsų Lietuvos laisvę, jų didelių siekių visai mūsų tėvynei. Jūs žuvote, kad visos Lietuvos žemės laisvos būtų! Atiduodami jums didžiausią pagarbą, širdyje tariame patriarcho Martyno Jankaus žodžius:

Ir mes kol esame lietuviai, To krašto nenustosim, Ir mūsų karžygių kapus Apginsim ir saugosim. Nė lenks, nei vokiečys Mūs krašto nevaldys — stipriai drąsiai kovosim!

Jonas Jurksaitis.

Pieno naudojimo suvaržymai atšaukti

JAV ir Kanadoje buvę suvaržymai naudoti plieną gyvenamų namų, pramogų pastatų, klubų ir pan. jau atšaukti. Tuo tarpu susiaurinama gamyba lėktuvų ir tankų bei kariškų autovežimui.

— Londonas. — Lenkų spauda praneša, kad jų emigraciniai ginčai einą prie galo ir esą jau beveik sutarta, kad Zaleskį prezidento vietoje pakeis gen. Sosnkowski, nuolat gyvenęs savo ūky Kanadoje, šiuo metu vedas derības Londone. Jį sutinką pripažinti visos partijos.

— Kairas. — Pagal naują kovos su korupcija įstatymą ir buv. karalius Farukas bus teisiamas dėl piktnaudžiojimo kons-titucinių prerogatyvų ir korupcijos. Bausmių tarpe numatyta ir pilietybės atėmimas tiems, kurie teisiami už akių, yra pabėge.

Prasideda Eisenhowerio era

(Atkelta iš 1 psl.)

Atrodo, adm. Kirkas nebuvo augstai įvertintas respublikonu. Net daleidžiama, jog Mr. Jackson perimsias vėliau adm. Kirkovietą. Manoma, jog Dulles nepaprastai išsvystysias psichologinės karybos būdą. Tikima, jog ir "A. Balse" lietuvių pastangos prasidėjęs bus patenkintos. Šiuo metu Pabaltijo skyriui vadovauja latvis Lielnors, nežiūrint, kad lietuvių iškovojo šį radiofoną pabaltiečiams ir lietuvių skyriui yra dirba bene 8, kai latvių, kurių yra mažiau pasaulyje — 12. Taip pat ir LLKiečiai tikisi daugiau teisių ir reformų.

Dulles per Valstybės ir Krašto Apsaugos Departamentus, Centrinę špionazę Istaigą ir iš dalies Tarpusavio Saugumo Administraciją, panaudodamas šnipus, diversantus ir partizanus sieksias "išlaisvinimo" pirmiausia, kad tuo būdu išvengtų III pasaulinio karo(!). Dėl to jis manęs pertvarkyti "Psychological Strategy Board", kuris "iki šiol dirbęs neefektyviai". Ike pats prikišęs demokratų administracijai, kad jos "State Departmentas" traktuoja užsienio politiką su vienuolišku švelnumu (aloof cloister), karinius pasirėngimus — tuštumoje, ir Tarpusavio Saugumo Administraciją, kuri svaido pinigų į visas puses". Tokio netikslumo pavyzdys — mes iš savo pusės pridėsim — nesenas dr. Mosely, Rytų Europos Fondo pirmininko, pareiškimas, jog jie 100.000 rusų pabėgėlių padeda "išsikurti" šiame krašte, kai tuo tarpu visiems žinoma, jog šie pabėgėliai neapsikencia Amerikoje ir tik svajoja sugrįžti į savo tėvynę, bet be Stalino. O amerikiečiai gi paskyrė \$1.300.000, kad juos kuone per prievartą įkurtų...

Mažosioms tautoms turėtų būti viltingas gen. Bedell Smith, Centrinės Žvalgybos direktoriaus paskyrimas Dulleso pirmuoju asistentu. Gen. Smith savo knygoje "Trys metai Maskvoje" sovietinį komunizmą yra pavadinęs "didžiuoju rusianizmu" ir bendrai yra griežtai nusistatęs prieš rusiškąsias impe-

rialistus. Trumano pasiskubinimas prasiartinti apie tautų Sovietijoje norą išsivaduoti tėra labai galimas gen. Smith informacijos vaisius. Tikrai idomu, pabrėžiant laisvosios spaudos galybę prisiminti, jog šie įvykiai beveik savaitę prieš tai buvo išpranašauti žurnalo "US News & World Report" pasikalbėjime su gen. Robert McClure, Armijos Psichologinės Karybos šefu. Be to, kad jis pasakė tiksliai, ką mes jau paminėjome, jis — lygiai kaip ir lietuvių žurnalistas — tik gal jis nebuvo taip iškeiktas ir pri-grasintas — jog psichologinei karybai turi vadovauti atskiras departamentas. Jis randas Valstybės Departamento propagandą kiek pagerėjusia, bet toli gražu nepakankamą. Jis taip pat mano, jog šitokia programa turi būti nustatyta ilgesniam laikui. Pasak jo, "A. Balsas" nėra teisingai vadinamas. Pats žurnalas tikrai įtakingas, mano, jog 1953 metai žada komunistams tik pralaimėjimus.

Apie Churchillio vizitą buvo prasiartinta mažai. Eilinis amerikietis ištikins, jog jis atvažiuo pinigų. TV ekranuose jis atrodė labai susenęs. Ike turbūt juokais prasiartė praėjusį šeštadienį, jog jis užklauses Winstoną ar nelikas būtų pasitraukti už pečiaus. Winstonas sujudęs — jo nuomone, dabar tik prasidedas įdomiausias jo kaip politiko gyvenimo tarpnis...

• "Chicago Tribune Press Service" žiniomis iš Suomijos, Estijos patriarchas ir paskutinis prezidentas Paets sovietų esąs apgyvendintas Sovietijoje privačiai, mažam namelyje, turįs apibrėžtą laisvę ir gyvenąs visai vienas. Neturima jokių žinių apie jo žmoną ir sūnų. Paets dabar yra 78 metų amžiaus.

• Min. Dean Ahesonas, JAV pasitraukias užsienio reikalų ministras, Vašingtono diplomatinis korpusui surengė atsisveikinimo priėmimą. Jame dalyvavo ir Lietuvos pasiuntinys. Lietuviškai spaudai prikišus, kad tokią svarbi manifestacija, kaip Lietuvos bylos pakartotinas prisiminimas JT Višniūks Agresijos

svarstymo metu nebuvo laiku paskelbtas Amerikos spaudai, sausio 2 d. beveik porai mėnesių praslinkus, šią žinią išsidėjo ant-raeilis Vašingtono laikraštis "Times Herald".

• Draugas Džilas iš Belgrado laiko, jog antisemitizmo banga Sovietijoje yra "tikras ženklas prasidedančio galo". Gridi, Rakoš, jo vicepremjeras Geroe, Ehtenburgas bus sekantieji ir kartuves.

KVIETIMAS...

BRADING BREWERIES LIMITED

maloniai kviečia jus į prisiminimų karalystę...

Joje pamatysite daugybę vaizdinių Europos

kraštų su savo turtingu folkloru,

išreikštu spalvinguose rūbuose...

Mes taip pat aplankysime ir Jūsų tėvynę...

Mūsų naujieji atėiviai, šių kraštų sūnūs ir

dukterys daug prisidėjo prie Kanados charakterio,

atnešdami Europos tradicijas ir savo

krašto rūbus!

Dėl to tai Brading's su malonumu pradės

spausdinti skelbimų seriją su jūsų kraštų

tautiniiais rūbais. Sek juos kas antrą savaitę...

Kiekviename skelbime bus pavaizduoti tautiniai

rūbai. Jūs matysite kitų Europos kraštų

tradicinius rūbus... o taip pat jums artimus

savo krašto kostiumus.

Mes tikimės, kad ši skelbimų serija atgaivins

jums malonius prisiminimus... o taip pat padės

susipažinti su kitų tautų rūbais.

Jeigu jūs turėtumėte kokių pastabų ar

sumanymų dėl šių skelbimų, mes kviečiame

visa tai parašyti šio laikraščio redaktoriui.

BRADING'S

BRADING BREWERIES LIMITED
OTTAWA AND WINDSOR

(BRADING'S lietuviškai taria BREDINGS)

Visiems gerai iš gegužinių sezono žinomoje vietoje — pp. Narušų ūkyje (prie Lake Medad) atidaryta

ČIUOŽYKLA

Įtaisyta stipri prožektorių šviesa, muzika ir kiti patogumai. Neturintieji, pačių gali gauti vietoje. Norintieji gi prisiminti lietuviškas žiemas, esant sniegui, gali pasi-važinėti ir rogėmis su arkliais. Tai reta proga, kurios nė vienas neturėtų praleisti, o pasistengti ir toliau palaikyti lietuvišką pažintį bei nuotaiką gražioje čiuożykloje. Čiuożykla veikia kiekvieną dieną, o ypač daug torontiečių ir hamiltoniečių laukiama šeštadieniais ir sekmadieniais.

Maloniai pranešame!

Naujų "FORD" automobilių ir sunkvežiminių pirkimo reikalais krenkintis į mūsų firmos atstovą

V. PESECKA

Informacija: vakarais 18-21 val.,
šeštadieniais 10-13 val.

1638 Bloor St. W. Tel. OL. 2371

Didelis pasirinkimas vartotų automobilių ir sunkvežiminių, be to, greitai ir sėkmingai atliekame įvairių automobilių remontą

FORD-MONARCH ATSTOVYBĖ
CHURCH MOTORS LTD.

1638 Bloor Street West, Toronto Tel. OL. 2371

Dėmesio!

Tiesiog iš fabriko NEGIRDĖTAI PIGIA KAINA parduodame
vėliausio modelio

ELEKTRINES SIUVAMAS MAŠINAS
su garantija.

Siūti galima ir pirmyn ir atgal ir viską siuvinėti.

Veritas Sewing Machine Co. of Canada

Sav. J. Tumosa

880 QUEEN ST. W. (antram augšte), Toronto. Tel. OL. 4717

Dėmesio!

Krašto Valdybos atsakymas p. Kardeliui

(Atkelta iš 3 psl.)

valdybas, o kita pusė pasilikti prie ALOKų. Ir dar daugiau, pagal tas "aiškins taisykles sukurtų bendruomenių tas pats KLB LO Kas nenorėjo pripažinti. Ar ne užtenka kad ir Winnipegio pavėzdžio?

Kad Kr. Valdybos taisyklės suteikia atskiroms bendruomenėms tam tikros laisvės, tai nėra joks nusižengimas. Toronto kolonija savo didumu yra visai skirtingo padėty negu kad pvz. St. Catharines. Ir čia reikės dar gerai pagalvoti ir Valdybai, ir Tarybai kaip sutvarkyti, kad tokių įvairių bendruomenių reikalai būtų tvarkomi pakankamai. Vieno masto joms taikyti negalima. Per 3 mėnesius Kr. Valdyba to padaryti nesugebėjo. Bet to nesugebėjo padaryti ir p. Kardelio vadovaujamas KLB LOKas per trejus metus. Tai kam čia tas tuščias priekaištas?

4. Toronto reikalai. Kr. Valdyba daroma atsakinga už visų bendruomenių vidujinius nesklandumus. Mes manome, kad šitie nuopelnai p. Kardeliui daugiau priklauso. Kr. Valdyba per tris mėnesius nespėjo taip giliai pasiekti savo sėklį. Jeigu žmonės nenori eiti visuomeninio darbo dirbti, tai tam yra gilesnių priežasčių. Kad žmonės nenori imti betkokių visuomeninių pareigų, tai tik dėl sudarytos specifinės atmosferos, kurią reikėtų kaip tik lengvinti, o ne tirštinti, kaip p. Kardelis savo straipsniu daro. Kad organizacijos ar pavieniai asmenys neišstatė pakankamo skaičiaus kandidatų į apylinkės valdybą, tai p. Kardelis gali klausti ar pagaliau ir kaltinti — jeigu toks prokuroriškas noras yra — juos, o ne Kr. Valdybą, kuri čia nieku dėta.

O ar Kr. Valdybos nuopelnas, kad dabar visame krašte čia bendruomenių organizavimas ir p. Kardelio nepripažintose apylinkėse įvairių organų perkinkimai — mes šitaip klausiamo nestatome. Kr. Valdyba ne nuopelną ieško, o dirba darba, kuris yra reikalingas, kuris statuto yra pavestas ar Tarybos nutarimas. Susirinkusi sekanti Tarybos sesija išklauskys Kr. Valdybos prašymo ir tars savo žodį. Dabar, dar pacioj darbu pradžioj, apie apyskaitas negalvojame.

5. Komisijos. Švietimo Komisija, yra sudaryta pačios Tarybos, o ne Valdybos, kaip p. Kardelis rašo. Kr. Valdyba švietimo "nuopelnų" nesisavina. Komisija dirba, nors sutartinai ir kontakte su Kr. Valdyba, bet kartu ir nepriklausomai. Ir ji duos apyskaitą tai pačiai Tarybai. Ir be jokio reikalo p. Kardelis ją koneveikia. Tiesa, ten vadovauja p. Kardeliui nepatinkami žmonės. Bet tas dar neduoda pagrindo ją pulsti. Ir vistiek ji jau daug padarė. Švietimo reikalais ligi šiol rūpinosi arba visai privati asmenys, arba atskiros organizacijos. Vyriausias Kanados lietuvių šeiminkas (buves) ir piršto nepajudino tuo esminiu reikalu. O dabar p. Kardelis randa reikalo kad ir trijų mėnesių darbą ir paneigti, ir šaipyti!

6. Sportas. Jeigu būtų suorganizuota Sporto Komisija, p. Kardelis lengvu plunksnos brūkštelėjimu būtų parašęs: "O ką ji nuveikė?" Ir tučtuojau būtų pridėjęs, kaip ir prie švietimo Komisijos, kad ji tik potvartiškai leidžia. Norint priekabių ieškoti, jų galima visada prisigalvoti. Sporto klausimas nėra užmirštas. Jis yra darbų tvarkoje.

7. Intelektuali klubai. Kr. Valdybos huomone, yra reikalingi. Reikia tam tikro žmonių ratelio kiekvienoje kolonijoje, net ir didelėse, kaip Montrealis, kad ne duotų užmigt. Šiandien yra prisistiegi įvairių organizacijų: po-

litinių, ideologinių, kultūrinių, šalpos ir kt. Bet nėra tokių bendrų ratelių, kur galėtų susieiti įvairių pakraipų žmonės ir klausimus padiskutuoti ne vienašališkai, ne kaip reikalauja vienos ar kitos partijos programos, bet galėtų kalbėti kaip vienos tautos nariai. Pas mus per daug šokama ir baliavojama ir permaža yra rimto pobūdžio bendravimo. Jeigu būtų tokie klubai, kur būtų galima panagrinėti kad ir labai opius ir aštrius klausimus, tai gal nebūtų ir šitokio antagonizmo, kuris taip ryškus oficialiame Kanados lietuvių gyvenime (faktiškai jis yra daug blankesnis, tik ponai žurnalistai jį nuspalvina ir primeta visuomenei, ko tikrumoje nėra). Nieks čia nenori skirstyti mūsų visuomenės į ponus ir muzikus. Jeigu p. Kardelis nesuskirstys, tai turbūt niekas kitas to ir nepadarys. "Tikro darbininko" terminas juk tai p. Kardelio išradimas. Vadinasi, esama ir netikrų darbininkų!

O jeigu tie intelektualų klubai ir neįsikurs, tai tik bus žymė, kad mums toli gražu ligi kultūringo tarpusavio bendravimo ir kad mes esame pajėgūs tik kolonistis. Kr. Valdyba vistiek yra daug geresnės nuomonės apie mūsų lietuvišką išėjimą ir pilną vilčių, kad su laiku tokie nepasitinkimai, užgauliojimai, koliojimai turės išnykti. Jeigu šie klubai tokią rolę atliks, tai ir bus gerai. Ir mes kvietume p. Kardelį prie to pozityvaus darbo prisidėti, o ne pikta pranašauti ir iš anksto pasmerkti "tuščių darbų".

8. Mokesčiai ir paslaptys. Nei mūsų statusas, nei Tarybos nutarimai Kr. Valdybos nepareigojo, kad ji savo aplinkraščius ar, kitaip sakant, apylinkių valdyboms raštus privalo skelbti ir spaudoje. Jei tas daroma — gerai. Jeigu nebus daroma — gerai bus tvarkoj. Ir tai negali būti vadinama kažkokiomis paslaptimis, tuo labiau tučtuojau įtariama kažkokių samokslu prieš bendruomenės narius. P. Kardelio reikalavimas nieku nėra pagrįstas. O įtarimas machinacijų ruošimu visai bereikalingas, švelniai kalbant. Bet ir šiuo atveju p. Kardelis visiškai susipainiojo. Šis punktą jojo straipsnyje yra kartinis akmuo "stipriaišiam" Kr. Valdybos kaltinime. Juo norėta Kr. Valdyba stačiai nulinciuoti, toks jis atrodė stiprus ir įtikinantis. P. Kardelis rašo: "kaip kitos instrukcijos skelbiamos viešai, kožin kodėl mokesčių rinkimo instrukcijos nebuvo paskelbtos". Kaip komentara p. Kardelis prideda, kad Kr. Valdyba "neriasi į kažkokias paslaptis". O toliau dar gražiau: "tai gana idomus ir labai būdingas Kr. Valdybos daugumos faktas". Taigi p. Kardelio ir faktas konstatuotas, ir išvados padarytos!

Tuo tarpu visas reikalas kilo iš p. Kardelio neapdairumo. "Sblidarumo mokesčio reikalų" instrukcija spaudoje yra paskelbta: "Tėv. Žiburiai" ją paskelbė Nr. 43, 1952 metų spalio 30 d., o "Nepriklausomoji Lietuva" p. Kardelio redaguoja, 1952 m. lapkričio 5 d. (tik mums nesuaprintama, kodėl ji buvo redaktoriaus sutrumpinta?). Tai kaip dabar? Kam tie visi pamokslai? Nuo išvadų mes susilaikome. Manome, kad tiek p. Kardelis, tiek ir skaitytojai išvadas patys padarys.

9. Tautos Fondo reikalai. Ir be reikalo, ir be jokios naudos T. Fondo reikalai suplakami su kaltinimais Kr. Valdybai. Nebent didesniai gspūdžiai padaryti. Bet ir ši grasbylostė tuščiai pramovė pro šalį, kaip ir visi kiti kaltinimai. Bet šie reikalai dar nebaigti ir yra kiek platesni. To-

dėl ir tenka sustoti kiek ilgiau.

Kaip visi kiti reikalai, taip ir šie yra netvarkoj. Tai reikia pasakyti aiškiai ir atvirai, nors kaimas tas ir nepatiktų. Norint dirbti didelių darbų, reikia ir aiškumo, ir sistemos. Dirbti taip, kaip ligi šiol buvo dirbama, toliau nebus galima.

PLB statuto (VLiko priimto) 65 paragrafas sako: "iki Lietuva bus išlaisvinta, 40% bendrųjų lėšų (63 par., pp A B ir D) eina į Tautos Fondo Lietuvos išlaisvinimo reikalams, 15% PLB Kultūros Fondui, 15% Vyriausiam PLB Valdybai ir 30% vietos organizacijai" (reikiama — apylinkių ir krašto).

Kanados Krašto Taryba, svarstydama statutą, prie šito paragrafo pridėjo pastabą: "Kol nėra įsteigta numatyta institucijų ir nėra sunderinti kiti reikalai, šį paskirstymą nustato kiekvieną kartą Krašto Taryba, sustatydama Krašto sąmatą". Ir Taryba, svarstydama sąmatą, nustatė ne procentą nuo įplaukimo solidarumo mokesčio Tautos Fondo naudai, bet paėmė \$2000 sumą.

Kada VLikas priėmė šį statutą, faktinė padėtis buvo kita: visai nebuvo TF atstovybių. PLB Kanadoje dėl visokių sumetimų buvo vilkinama kurti. Tautos Fondo vadovybė, radusi entuziastų, sukūrė šią instituciją. Dabar, įsikūrus PLB ir Kanadoje, mes randame ne "konstituciją" organą, nes PLB statute nenumatyta. Kr. Valdyba, norėdama aiškumo ir šioje srityje į vengdama dvigubų bendruomenės narių apdėjimo mokesčiais, tuojau pat užklauso TF Vadovybę, kaip ji numato derinti tuos reikalus. Deja, mes gavome mes nepatenkinantį atsakymą, nes Tautos Fondo Valdyba patarė solidarumo mokesčių pavesti rinkti Tautos Fondo atstovybei ir 70% surinktų sumų palikti jiems. Mes manome, kad šitoks raštas buvo nesupratinamas padarinys, kuris nesiderina su VLiko priimtu statutu. Todėl ir Kr. Valdyba nesutiko ir apie tai painformavo TF Vadovybę.

Bet statusas lieka statutu ir ji reikia vykdyti ir Tarybos nustatytą solidarumo mokesčių reikala rinkti. Ne visur yra ir TF atstovybės. Kr. Valdyba ir norėjo sunderinti ir bendruomenės, ir TF atstovybių rinkliavas. Dar daugiau. Kr. Valdyba nori daryti žygį, kad TF atstovybės būtų įsteigtos prie kiekvienos apylinkės ir kad į TF atstovybių sudarymą turėtų įtakos arba apylinkės susirinkimai, arba apylinkių valdybos. Niekam ir į galvą nebuvo atėjusi mintis, be p. Kardelio, pasinaudoti TF rinkliavomis. Ir iš kur jis ją ištraukė, tai yra ir bus tik jo paslaptis.

Bendruomenės "mokesčių aparato" sunderinimas su TF atstovybių aparatu dar yra ateities reikalas. VLike ruošiamas tuo reikalu naujas projektas, kuris, reikala manyti, sutvarkys šį visą reikalą ir išvengs nereikalingo paralelizmo. O skelbti laiškus ir visą susirašinėjimą, kol nėra išsiųsta, Kr. Valdyba tikrai nemato reikalo.

Dabar Kr. Valdyba gali duoti "viešą klausimą" p. Kardeliui: kur tos visos paslaptys? Kur tos visos machinacijos? Kur tie visi aplinkiniai keliai? Kur nesilaikymas Kr. Tarybos nutarimų? Kurioje apylinkėje kilo aliarms dėl Kr. Valdybos machinacijų?

10. Bendrai. P. Kardelis savo straipsnyje operuoja kažkokia Kr. Valdybos "dauguma". Valdyba savo partu neturi nei daugumos, nei mažumos. Laimingu sutapimu klausimai ligi šiol ir svarstomi, ir tariaimi bendru sutarimu. P. Kardelio pastangos įvairyti kyla į Kr. Valdybos narių tarpą turbūt ir liks tik jo bergždžiomis pastangomis. Panašios pastangos — įvairyti kyla — yra daromos ir visos mūsų bendruomenės ir atskirų organizacijų santykiuose. Mes labai apgailestaujame šitą p. Kardelio taktiką ir tą visą propagandą, kaip bendruomenės žalingą, ir tik galim apeliuoti į p. Kardelio kaip Kr. Tarybos nario ir lietuvių sąžinę ir prašyti šitą niekam nereikalingą kovą sustabdyti.

Dažnai p. Kardelio yra linknuojamas solidarumas. Kr. Valdyba yra kaltinama kažkokia atskirų organizacijų diskriminacija. Kr. Valdyba neveda ir neturi tikslo vesti nei diskriminacijos, nei atskirų organizacijų protegavimo. Bendruomenė, būdama visuotinio pobūdžio organizacija,

KLB WELLANDO APYLINKĖS VALDYBA

š.m. sausio 17 d. 7 val. vakaro erdvioje ir gražioje Slovakų salėje, 162 Hagar St., Welland, rengia

linksmą šokių vakarą

Šokiams gros puikus orkestras, pajavairindamas lietuviškais šokiais, taip pat veiks turtingas bufetas su išgerimais ir užkandžiais.

Maloniai kviečiame Wellando ir kitų Kanados bei Amerikos kaimyninių apylinkių lietuvių kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

Apylinkės V.ba.

WELLAND, Ont.

Naujų Metų sutikimas, kurį surengė medžiotojų klubas, įvyko pas V. Bieliūną. Stalai buvo nukrauti skaniais valgiais, pamargintais zuikienais. Pobūvio vedėjas, adv. J. Blūžas, sukėlė daug sveiko jūmoro, išsiskandamas kiekvieną dalyvį tarti žodį užbaigiant senuosius metus. Išsmaginė, vieni šoko, kiti dainavo, laukdami Naujų Metų.

Kalėdų eglutė. Kolonijos kapeliono kun. B. Mikalauskio iniciatyva buvo surengta vaikų dainų kalėdinė eglutė sausio 4 d. V. Surka gražiai pravedė programą, kurią išpildė mokyklinio amžiaus mergaitės ir berniukai. Puikiai pasirodė V. Berženas akordeonu, R. Šurka gitara, D. Blūzaitė smuiku, A. Marčiauskaitė ir R. Ulbinaitė pianu. Labai gražiai pašoko baletą "Ar aš tau, sese, nesakiau" L. Jonaitė. A. Eizinaite ir R. Ulbinaitė pašoko suktinį. Baletą ir suktinį paruošė Z. Ulbinienė. Mažesnieji pasakė eilėraščių.

Meninės dalies vedėja N. Eizinaite su visais vaikais pašoko ratelį, padainuodama keletą dainelių. Kalėdų senelis B. Simonaitis, apdovanojo virš trisdešimt vaikų.

Eglutė atvežė ir papuošė P. Marčiauskas, K. Blūzėnė, J. Stanaitis, S. Stankevičienė ir S. Gudavičiūtė.

Pasilinksminimai. Sausio 17 d. slovakų salėje įvyks saunos pobūvis. Bus geras orkestras ir turtingas bufetas.

Wellando apylinkės meno mėgėjų būrelis rengiasi pastatyti komediją sausio 31 d. J.S.

kurioje sutelpa visi lietuviai, nesikiša į atskirų organizacijų reikalus. Bendruomenė nėra organizacijų organizacija, kaip kad buvo LOKai. Šitą reikalą vienąsyk reikia išsiaiškinti, nes tie reikalai jau pereina į istoriją. P. Kardelio linksniuojama diskriminacija yra fantazija.

11. Pabaigai. "Ne tais keliais einama", rašo p. Kardelis. Vientelė tiesa visame rašinyje, bet ir ji turi būti pritaikyta pačiam autoriui. Šitokie straipsniai, kaip p. Kardelio, nieko gero duoti negali. Šitai nevalkiojamos jokios institucijos, šitai neįtartinami jokie mūsų viešieji organai. Kr. Valdyba yra padarinsys Kr. Tarybos, kuri "yra faktinis Bendruomenės šeiminkas", kaip p. Kardelis rašo. Šeiminkas yra ne tik Kr. Valdyba, bet jis yra lygiai šeiminkas ir Tarybos nariai p. Kardeliui. Kr. Valdybai šeiminko yra pavestos tam tikros funkcijos, ir jų neturi griauti net ir Tarybos narys. Kad ir labai palaidi mūsų visų nervai, bet juos atvėsinoti galima kur kitur, o ne inkriminuojant būsimoms kaltėms kad ir labai p. Kardeliui nepatinkama Kr. Valdyba. Mes kvietume p. Kardelį būti vistiek demokrati ir nusileisti "šeimininko" valiai. Mes kvietume jį turėti kantrybės ligi Kr. Tarybos sesijos, kur mes duosime pilną ne tik darbą, bet ir klaidų apyskaitą, nors ir labai nenorėtume, kad tik klaidų būtų.

Iš kitos pusės, esame p. Kardeliui ir dėkingi. Nieks tiek nepopuliarina mūsų Bendruomenės, kaip p. Kardelis. Nors ir su botagu, nors ir su piktumu, nors ir neteisingai, bet vistiek jis apie mus kalba. Ir tai jau gerai. Juk blogiausia yra, kada nieko neužsimenama.

Pastaba I: Šis atsakymas Kr. Valdybos posėdy skaitytas ir vienbalsiai priimtas 1952. XII. 16 (nedalyaujant p. Yokubynui).

Pastaba II: Šis atsakymas, kaip ir kiti Kr. Valdybos aplinkraščiai, siunčiami "Nepriklausomai Lietuvai" ir "Tėviškės Žiburiams", prašant juos paskelbti artimiausiam nr.

J. Matulionis
PLB Kanados Kr. Valdybos Pirmininkas.
A. Šalkauskis, Sekretorius.

UKRAINA BUS LAISVA

(Atkelta iš 2 psl.)

no pareikšimas tėra tik daliniai teisingas. Kaip didžiausia nerušiška tauta TSRS, Ukraina vertai užsitarnavo reputaciją Sovietų Sąjungos Achilo kulno. Jos pogrindis yra neabejotinai stipriausias Sovietijoje. Ji yra Sovietų Sąjungos silpniausia vieta.

Toliau Jūsų korespondentas paklausė: "Ar Jūs, profesoriau, tikite, kad būsimajoje Europos federacijoje galės būti išlygintos senos tautų nesutikimo priežastys (kaip tarp ukrainiečių-lietuvių su lenkais. A.)? "Esu įsitikinęs, jog rekonstruojant Rytų Europą, senas, bet palyginus menkas, minėtų tautų viena prieš kitą antagonizmas bus pašalintas dėka bendradarbiavimo, kuris vyks prieš ir laike Sovietų su naikinimo, bei nubluskis akivaizdus milžiniškos rekonstrukcijos darbu, kurie jų visų lauks. Mes skrupulingai savo politinėje veikloje stengiamės nutylėti viską, kas galėtų išryškinti senuosius priešinumus. Tautos ir žmonija yra baimisame pavojuje. Plūrintis su taip menkomis teritorinėmis painiavėlėmis šiuo mirtino pavojaus visiems metu tegali būti darbas tik labai jau menkų (petty) politinių protų. Svarbiausias reikalas visiems turi būti visų bendras ir sutartinis veikimas, siekiant sutriuškinti bendrą priešą — imperalistinį rusų komunizmą. Kiekviena proga reikėtų pabrėžti šiu visų tautų dvasinį vieningumą".

Ir ukrainiečiai nesą patenkinti "Am. Balso" nei dabartine linija nei programa. "Didžia dalimi dėl to kaltas "AB" galvosenos planavimas (imagination), ideologinis nuspalvinimas ir ukrainiečių sektoriaus direktoriaus nepakankamas šiam darbui pasiruošimas. Artimiausioje ateityje bus daromi žygiai esamą padėtį ištaisyti".

Mr. Dobriansky laiko, jog santykiai tarp lietuvių ir ukrainiečių, tiek čia, tiek užsienyje yra tikrai nuosirdūs, kai vieni kitų bėdas gerai supranta. "Šia linkme galima būtų eiti ir toliau, siekiant suaktyvinti ir praplėsti bendradarbiavimą".

Birželio mėnesį Jūsų korespondentas klausė, už koki prezidentinį kandidatą pasisako ukrainiečių dauguma. Mr. Dobriansky: "Amerikos Ukrainiečių Kongreso Komitetas aiškiai iš pat pradžių pasisakė už generolo Eisenhowerio paskelbtą kampanijos metu tautų išlaisvinimo politiką. Jų tvirtiausias įsitikinimu, generolas Eisenhoweris pasisakė už tikrąjį užsienio politikos kursą. Kiek jau patyrėme iki šio laiko, išrinktas prezidentas neabejotinai mus atpalaiduos nuo "containment" politikos varžtų. Tačiau išlaisvinimo politiką, kad jos tikslas būtų veiksmingai atsieta, būtinai turi būti remiama abiejų partijų".

Tėviškės prisiminimai

(Pateikė Brading's)

Neužilgo šiame laikrašty pasirodys nauja įdomi skelbimų serija. Jūs parengė Brading's alaus varyklos.

Šiuose skelbimuose bus parodomai Europos kraštų spalvingi tautiniai rūbai.

Brading's spausdina tai, norėdamas atsilyginti tiems naujiesiems ateiviams, kurie atsiėmė Kanadon gražiausias Europos tradicijas ir puikius tautinius rūbus.

Skaitytojai prašomi sekti šiuose naujuosius skelbimus, kurie pasirodys kas antrą savaitę. Jūsų pasisakymai ar sumanymai šiuo reikalu yra mielai laukiami. Šiuo reikalu visą korespondenciją nukreipkite šio laikraščio redaktoriui.

F. N. PREBBLE

REAL ESTATE

Nuosavybių pirkimo — pardavimo įstaiga
1052A BLOOR ST. W., TORONTO

Parduodame ir perkame namus-biznius visuose miesto rajonuose

NAMAI — BIZNIAI PARDAVIMUI

visuose miesto rajonuose:

\$8.900, įmokėti \$2.600, St. Clair—Dufferin, 5 kamb., mūrinis, atskiras namas, parketas, garažas.

\$9.000, įmokėti \$3.300, Brock-Dundas, 6 kamb., mūrinis, atskiras, moderni virtuvė, šoninis įvažiavys.

\$9.000, įmokėti \$3.500, 6 kamb., Brock—Bloor rajone, mūrinis, pusiau prijungtas, garų šildymas, moderni prausykla, galimybė garažas.

\$13.500, įmokėti \$5.000, Roncesvalles rajone, 8 kamb. per 2 augštus, mūrinis, pusiau atskiras namas, garažas.

\$14.500, įmokėti \$5.000, Major-College, 10 kamb., mūrinis, pusiau prijungtas namas, alyvos šildymas, 2 virtuvės, galimybė garažui.

\$14.500, įmokėti \$5.000, Swansea rajone, puikus, gražių plytų, atskiras, 6 kamb. namas, karšto vandens šildymas, moderni virtuvė ir prausykla, garažas.

\$16.900, įmokėti \$6.000, High Park Ave.—Annette, 12 kamb., mūrinis, pusiau atskiras namas, alyvos šildymas, 3 virtuvės, parketas visuose augštuose, 2 fronto įėjimai.

\$17.000, įmokėti apie \$8.000, Gladstone (tarp Queen ir Dundas), 10 kamb., mūrinis, atskiras namas, alyvos šildymas, nepereinami kambariai, 2 prausyklos.

\$18.000, įmokėti \$6.700, 10 kambarių, mūrinis, atskiras namas Tindal g-vėje, 2 vonios, 7 kambarių baldai įskaitomi į pardavimo kainą.

\$18.000, įmokėti apie \$7.000, High Park rajone, 10 kamb., mūrinis, atskiras namas, kvadratinis planas, alyvos šildymas, galimybė garažui. labai arti susisiekimo.

\$25.000, įmokėti apie \$10.000, Grenadier Rd., 10 kamb., mūrinis, atskiras, pilnai baldais apstatytas namas, (baldų vertė virš \$4.000), karšto vandens — alyvos šildymas, kvadratinis planas, 2 virtuvės, garažas ir privatus įvažiavimas.

\$25.000, įmok. apie \$15.000, Queen — Lansdowne, visai naujos, 12 kambarių, duplex, modernios virtuvės ir vonios kambariai, 1 skola balansui.

Visais nuosavybių pirkimo-pardavimo reikalais kreipkitės į

J. Rukša ir Vl. Jankaitis

Tel. OL 1793, OL 5176
Namų tel. MU. 0746

Prašyk knygos VELTUI dar šiandien

Mūsų didžiulė 1953 m. seklų ir jų auginimo informacinė knyga.

148 iliustruoti puslapiai, 20 spalvotų psl.

Our BIG 1953 SEED and NURSERY BOOK
Best Ever!

DOMINION SEED HOUSE
GEORGETOWN, ONTARIO

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Dėmesio vyrai!

Atidaryta nauja lietuvių kirpykla

Darbas atliekamas gerai — prašom įsitikinti.
867 DUNDAS ST. W., TORONTO (tarp EUCLID ir MANNING)
Veikia nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro. Telef. EM. 4-6954
Savininkas Aleksandra Vosylius

S. Dworak

REAL ESTATE BROKER

DIDŽIAUSIA NAUJŲJŲ KANADIEČIŲ NUOSAVYBIŲ
PIRKIMO — PARDAVIMO ĮSTAIGA

Tel. OL 3210, KE. 3011 - Toronto, Ont.

MES TURIME PARDAVIMUI APIE 300 NAMŲ

SI Ū L O M E :

\$14.500. CLOVERDALE—St. Clair, 8 k. pusiau prijungtas, mūrinis, 2 virtuvės, įmontuotas sinkas ir spintelės, visur kietmedžio grindys, gražiai olyn. dažais dekoruotas. Įmokėjimas \$4.500.

\$14.500. MAJOR—Dundas, 8 k. dviejų augštų, mūrinis, vandens-alyva šildymas. Įmokėjimas \$4.000.

\$15.000. DELAWARE—College—Dewson, 8 k. mūro, dviejų augštų duplexas, pusiau prijungtas, visur kietm. grindys, dvi virtuvės, iš kurių viena modern. įrengta. Dvi vonios.

\$15.500. HARWARD AVE.—Roncesvalles, 12 k. pilnas duplexas, 3 nauji garažai, prie šono sklypas, 21 pedas fronte, galima naudoti stotybai, užimamas bet kurio laiku. Įdomus objektas suprantantiems apie statybą. Įmokėti \$7.500.

\$17.000. PARKWAY—Grenadier. 9 k. ypatingai gerų mūro plytų, pusiau prijungtas, pilnas duplexas, gražus ir patogus vidaus įrengimas. Labai geras plytų garažas trimis mašinoms, mažas kiemas. Įmok. \$7.000.

\$17.000. ANNETTE—High Park Ave. 12 k. plytų, pusiau prijungtas, du d. deli suniurimai, naujai dekoruotas, šildymas šiltu oru-alyva, visur kietos grindys, dideli kambariai, 3 virtuvės. Įmokėjimas \$5.000.

\$21.000. PACIFIC—Bloor—Jane. 7 k. atskiras, mūrinis, suore planas, dvi virtuvės, moderniška vonia, liuksus vidaus įrengimas, geras garažas su privoju įvažiavimu. Įmokėjimas \$9.000. Objektas vertas įvairiam pasiūlymui.

\$23.000. INDIAN RD.—Howard Park Ave. 11 k. trijų augštų, atskiras, plytų ir priekis akmenų konstrukcijos, square planas, dvi vonios: viena 4 dalių, kita — 3 dalių. Tualeto rūšis, kietos grindys, apšildomas alyva-karštu vandeniu. Du garažai su privoju įvažiavimu. Didelis sklypas su včioms žemėmis, kiemas cementuotas. Įmokėjimas \$10.000.

PRASOME SKAMBINTI LIETUVIŲ KALBOJE

VYTUI JUČUI

Telefonas OL 3210

S. DWORAK

REAL ESTATE BROKER

Didžiausia Naujųjų Kanadiečių Nuosavybių Įstaiga
373 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT.

GALAS KOSULIUI!

Išbandykite tuojau DIANA DROPS, europiškų vaistų, kuriuos jau daug metų vartoja kiekvienas europietis. Dabar šie vaistai yra pardavinėjami taip pat Jums artimiausiose vaistinėse Kanadoje.

Pora DIANA lošelių su cukrumi ir trupučiu karšto vandens, geriant keturis kartus į dieną, tuojau gali išgydyti kietą kosulį, kurį Jūs

Pranešu atidarys savo kabinetą
Dr. S. V. FEINMAN
 256 Crawford St., Toronto, LL. 5739
 Vienos universiteto diplomos, dirbęs
 Vienos universiteto klinikoje ir Kanados
 ligoninėse.
 Darbo valandos 1-3 pp. ir 5-8 vak.
 Širdies, plaučių, gastro-enterologijos,
 reumatizmo, astmos ir moterų ligos,
 Rentgenas.
 Kalba vokiškai ir rusiškai.

Serijs Nr. 4
Calvert's
 ZINIOS
 APIE
 KANADĄ

Tai yra ketvirtas iš straipsnių serijos,
 parašytų specialiai naujiesiems kana-
 dčiams.

BEDARBIO PASALPOS

Dominijos vyriausybė visiems Kanados
 gyventojams velti teikia pagalbą dar-
 bui susirasti. Kiekvienam mieste ir
 miestelyje yra darbo įstaigos su spe-
 cialiai parengta tarnyba užpildyti dar-
 bo pasiūlymus ir bedarbiams surasti atit-
 kamas darbo vietas.

Čia neimamas joks mokeskis už bet-
 kokį patarnavimą ir kiekvienas atve-
 ju stengiamasi patenkinti tarnautojo ir
 darbdavio reikalavimus.

Keletą metų atgal buvo pradėtas Grupinis
 Imigracijos Planas padėti neoka-
 nadičiams surasti darbus. Nuo to mo-
 mento jau 60.000 neokanadičių pa-
 dėta surasti atitinkamus darbus.

Jei dirbęs 30 savaičių darbininkas ne-
 tenka darbo, jis turi teisę savo arti-
 miausioje Nedarbo Draudimo — Un-
 employment Insurance — įstaigoje
 prašyti jam mokėti bedarbio pašalpą
 tol, kol jis suras naują darbą. Šiai
 pašalpai pinigų sukelia lygiai dar-
 davys lygiai darbininkas, įmokėda-
 mas kas savaitę vienodą sumą per vi-
 šą savo darbo laiką.

Vyriausybė primoka vieną penktadalį
 visos sumos. Darbininko įnešama su-
 ma šiam tikslui yra labai maža ir
 kiekvienas (su keliomis tam tikros rū-
 šies tarnautojų išimtimis), uždirbęs
 mažiau \$4.800 per metus, turi teisę
 gauti bedarbio pašalpą.

Kur darbininkui mokamas valandinis,
 dieninis arba už padarytą darbą at-
 lyginimas, jis apdraudžiamas pagal tą
 sumą, kurią jis uždirba.

CALVERT HOUSE mielda laukia jūsų
 komentarus ir sumanymus dėl mūsų se-
 kančių straipsnių turinio. Jūs praso-
 me siųsti per šio laikraščio redaktorių.

Sekanti mėnesį — kaip Kanada
 valdoma.

Calvert DISTILLERS LTD.
 AMHERSTBURG, ONTARIO

PARDUODAME
 Naujus ir vartotus vyr. gabar-
 dino paltus, naujus ir vartotus
 kostiumus, tropinius kostiu-
 mus, marškinius ir kit. įvairių
 rūšių.

Pinigai įmokami iš karto.
HOLLYWOOD CLOTHING
 270 Queen St. W., Toronto
 (kampus Beverley)

RETA PROGA!

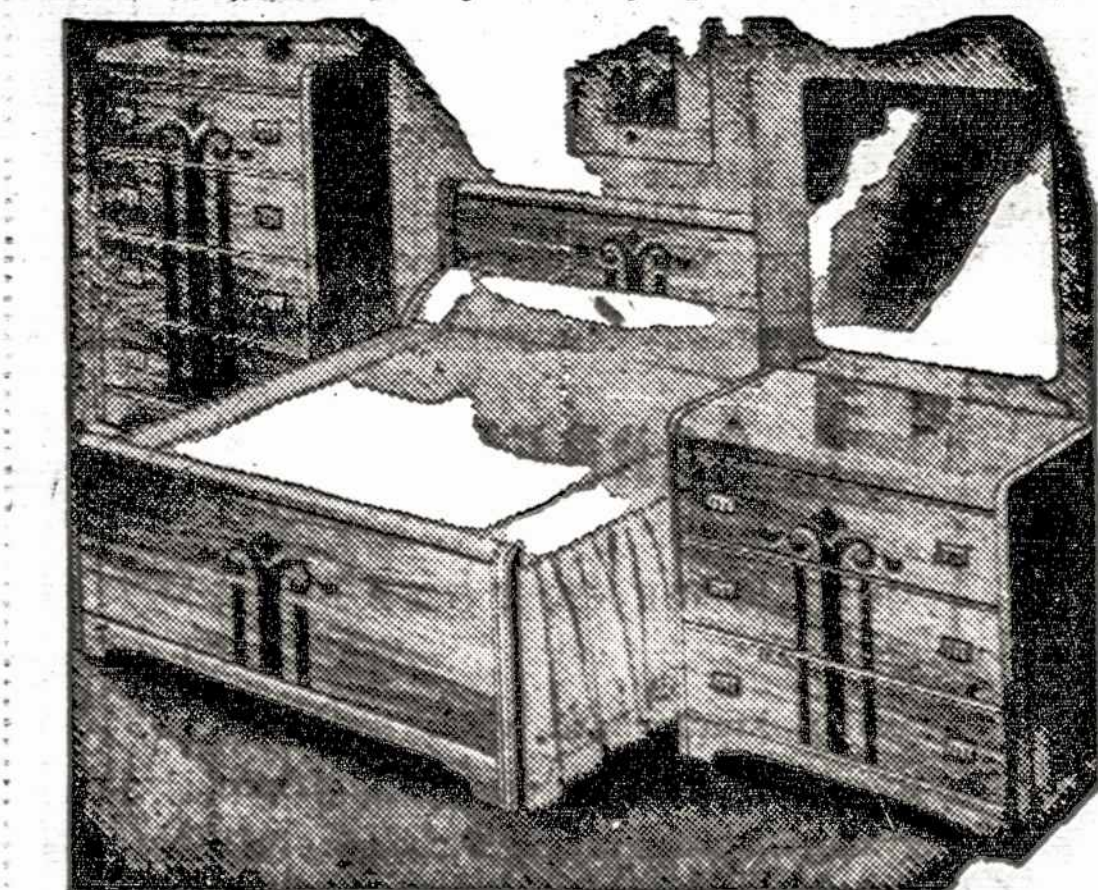
125 akrų tabako ūkis, 42 sodinimo teisė, 6 alyva šildomos
 džiovyklos, naujas namas su šiltu ir šaltu vandeniu, su pa-
 togumais, centralinis šildymas, nauja mašinerija, kaina:
 \$50.000 ir įmokėti tik \$5.000.

Turime atpigintomis kainomis ir daugiau tabako, bei mišrių ūkių.

JUOZAS ŽEMAITIS
 R.R. 1 SIMCOE, Ont., Telef.: 1666 (nuo 9-5 val.)

Atstovauju:
FREEMAN & NEWTON
 Real Estate Brokers, Simcoe, Ont.

\$10 nuolaidos, kas atsineš šį skelbimą ir pirkis nemažiau kaip už \$50

Tik pažvelkit į šį modernų miegamąjį!
 12 gabalų moderniško stiliaus miegamasis, į kurio komplektą įeina:
 lova, komoda su talpiais stalčiais, spyna, spyruoklinis matracas,
 2 pūk. pagalvės, 2 kamb. lempos su gaubtuvais ir Chenille lovos
 užtiesalas. Speciali žema kaina \$125. Taip pat turime įvairių kom-
 plektų miegamųjų sofų, gazo ir elektr. krosnių, skalbimo mašinų,
 matracų, kilimų, spintų ir visa, kas reikalinga namų apstatymui.
 Duodamos lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pristatymas ir perla-
 kymas prekių veltui. Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.

COLLIS FURNITURE COMPANY
 439 QUEEN ST. W. (prie Spadina). Tel. EM. 6-8094

.. JYPSENOS ..

Zmona dainuoja
 — Rapolai, kodėl tu stovi lau-
 ke prie durų?
 — Ar negirdi, kad mano žmo-
 na dainuoja? Jeigu aš būsiu vi-
 duje, tai dar gali žmonės pama-
 nyti, kad ją mušu.

Pervėlu
 Du draugai, Petras ir Kazys,
 nutarė pasidaryti abstinentalais.
 Bet be degtinės namuose gi ne-
 gyvensi. Reikia turėti nors dėl
 vaistų. Jie taip ir padarė. Nu-
 pirko vieną butelį ir pastatė bu-
 fete.

Po keletos dienų Petras skun-
 džiiasi:
 — Žinai, Kazy, man kažkai
 labai negera šiandien.
 — Per vėlu, Petrai. Vakar aš
 pasiutusiai blogai jaučiausi...

Nelauktas atsakymas
 Jaunutė mokytoja klasei pasa-
 ko sakinį palikdama vaikams
 pridėti vieną žodį.
 — Sfinksas turi akis, — sako
 mokytoja, — bet negali —

— Matyti, — šaukia klasė.
 — Turi ausis, bet negali —
 — Girdėti, — papildo mokiniai.
 — Turi nosį, bet negali —
 — Nusišnypsti, — atsako klasė.

Užsirekomendavo
 Viena ponija pasikvietė grindų
 poliruotoją.
 — Ar Tamsta tikrai gerai mo-
 kate nupoliruoti? — teiraujasi
 ponija atėjusio žmogaus.
 — O! Ponija. Štai pereitą žie-
 mą aš išpoliravau grindis vyrų
 klube, tai trys vyrai šonkaulius
 susilaužė. Girdėjot, turbūt, kaip
 ponija X laiptais nuslydo — vis
 tai buvo mano poliruoti.

Kaikur užmigtį pavojainga
 Kalifornijos San Manteo mies-
 to radijo klausytojai kas rytą
 klausosi savo stoties muzikos ir
 dainų. Vieną dieną visi pastebė-
 jo, kad greta muzikos girdisi
 kažkoks keistas šnypstimas. Ži-
 noma, tuojau tai buvo pranešta
 policijai. Atvykus į stotį ji rado
 prie mikrofono užmigusį ir knar-
 kiantį pranešėją.

MOTERŲ KIRPYKLA
 961-A BLOOR ST. W. (prie Dovercourt) Telef. LL. 8871
"Clare's Beauty Parlour"
 daro pusmetinius ir vienkartinus šukavimus, kerpa ir
 dažo plaukus, daro galvos ir veido masažus.
 Dirba kvalifikuoti specialistai. Prašoma užsisakyti iš anksto
 Savininkės: G. Jonušienė ir F. Kupčiūnaitė

LIETUVIS LAIKRODININKAS
FRANK BOCHULIS
 Taiso ir parduoda įvairių rūšių laikrodžius ir žiedus.
 Darbas garantuojamas. Kainos prieinamos.
 Atidaryta iki 7 val. vak. - - 272½ QUEEN ST. W., Toronto

Ką jis pamiršo?
 Jonas buvo idūkęs. Užmovė
 skrybėlę ant galvos, žvilgtelėjo
 kreviui į žmoną ir išėjo. Žmona
 per langą pašaukė:
 — Jonai, tu kaip pamiršai.
 — Ką?
 — Netrenkei durimis.
 Gerai laiko paslaptį
 — Ar tėvelis namie? — kla-
 sia svetys 6 metų Jonuką.
 — Ne išėjo.
 — O mamytė?
 — Ji taip pat pasislėpė spin-
 toje...

Tie tai gal tikrai nesibarė
 Prancūzijos Lille neseniai vie-
 na pora atšventė 505 metų vedy-
 bų sukaktį. Vyru 82 m., o žmo-
 nai 76. Per visus 50 metų vedy-
 binio gyvenimo jie niekad nebu-
 vę susibarę. Jie abu yra nebyliai.

Ištikrųjų, kam tada eiti?
 — Žinai, Jonai, užėkime šian-
 dien pas Mykolaičius. Pamatysi,
 kokie malonūs žmonės. Jausies,
 kaip namie, — kalbina žmona
 vyrą.
 — Kaip namie! Tai kam tada
 eiti?

Hitlerio testamentas
 Adolf Hitler yra palikęs du
 testamentus — vieną politinį, ku-
 riuo savo paveldėtoju skiria na-
 cionalsocialistų partiją bei na-
 cionalsocialistinė valstybę ir ki-
 tą privatų. Dabar iškilo juridinis
 klausimas, dėl kurio teko pasisa-
 kyti Duesseldorfo teismui.

Bylą iškėlė šveicaras Genoud,
 pasiryžęs vienai vokiečių leidyk-
 lai sutrukdinti išleisti knygą
 "Hitlerio pasikalbėjimai prie
 stalo". Jis teigia, knygos leidi-
 mo teises nupirkęs iš teisėtų
 Hitlerio įpėdinių — sesers Pau-
 lės ir kitų giminių. Genoud ad-
 vokatas teigė, kad nei vienas Hit-
 lero testamentas negalioja, tad
 paveldėjimas turi būti tvarko-
 mas pagal bendruosius Vokietijos
 įstatymus. Teismas nusprendė,
 kad galioja tas testamentas,
 kuriuo visas Hitlerio privatinis
 turtas paliekamas valstybei.

Nepamirškime atsilankyti į "Gintarų Kraštą"!

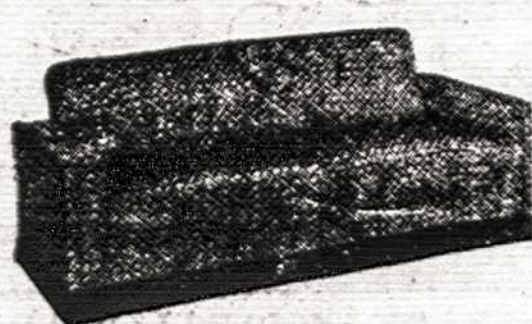
Jei Jus įdomoju graži, vertinga ir istorinė dovana, brangi
 kiekvieno lietuvių širdiai, atsilankykite pirmiausia į
 lietuvišką krautuvę

"GINTARŲ KRAŠTAS"

1622 BLOOR STREET WEST., TORONTE

Čia gaunamos lietuviškos knygos ir laikraščiai.
 Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.
 Lietuviams duodama 10 - 15% nuolaida!

"GINTARŲ KRAŠTAS"
 1622 BLOOR STREET WEST
 Tel. LA. 0628
 Toronto, Ont., Canada

Tiesiog iš fabriko
5 metų garantija!

5 gab. virtuvės chromo komplektas — \$59.50
 3 gab. fotelis (chesterfield) — 99.00
 3 gab. miegamojo komplektas — \$79.50
 Davenport lova (Chesterfield) — \$49.50
 Kėdės (Hostess) — \$12.95

DIRECT FURNITURE SALES

480 YONGE ST., TORONTO
 (1 blokas į šiaurę nuo College St.)
 ATIDARYTA VAKARAIŠI IŠ 9 VAL.

Lengvos išsimokėjimo sąlygos.
 Skambinti Midway 1213

Mes dirbame 24 valandas THE VICTORY FLORIST

Mūsų krautuvė dvejose vietose:

749 QUEEN ST. E.
Tel. RL 5804576 QUEEN ST. W.
Tel. EM. 3-1618

GERIAUSIOS ANGLYS — YRA PIGESNĖS!

VYT. AUŠROTAS

priima

Jūsų kuro užsakymus

KASDIEN NUO 10 VAL. RYTO IKI 10 VAL. VAKARO

... PUIKIAUSIAS KURAS KIEKVIENAM REIKALUI

206 Gilmour Ave.

Telefonas: LY. 0305

KODEL DELSTI IR KENTĖTI?
RUSCI TREATMENT STOMACH REMEDY
 Tai vaistas nuo užkietėjimo, nevirškinimo, skilvio skausmų, iš-
 pūtimų nuo gazu, perdidelio rūgštingumo inkstuose ir pūslėje,
 galvos skausmų arba svajimo, skilvio bei žarnų negalavimų,
 hemoroidų, išsuktų skilvio ligų, kartumo ar rūgštumo ant lū-
 pu, skausmų po šonkaulio arba kairėje ar dešinėje skilvio pu-
 sėje. Imk arbatos šaukštelį prieš kiekvieną valgį.
 Nelauk rytojaus. — Tuojau vartok RUSCI TREATMENT
 STOMACH REMEDY. Kaina už butelį — \$6.00.

REUMATIZMO PRIEŠAS:
MIZARH SALVE
 Vartok tepalą Mizarh, kai skauda kryžiuje, kupro-
 je ar pečiuose, rankose ar sulenkimuose, nuo skausmų
 krūtineje, lumbago, išijis, strėnos, nuo skausmingų
 nutirpimų keliuose, nuo skausmų samariuose. Tepalas
 MIZARH tinka tik suaugusiems.
 MIZARH išsukio odos pašiurpimą ir pūlingas pūslė-
 les, delto jau po pirmo panaudojimo sumažina reu-
 matinius skausmus. Nenaudok MIZARH galvai tepti,
 veidui ir kitoms opioms kūno dalims. Jį galima nau-
 doti tik vieno karto į savaitę, ne kasdien.
 Kaina — \$5.00 už indelį.

Mūsų adresas:
LUSCOE PRODUCTS LIMITED
 559 BATHURST STR., TORONTO 4, ONT.

DĖMESIO!
Valgyklą "BAL TIC"
 870 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont
 perėmė naujas savininkas. - - Valgiai gaminami pagal lietuvių
 skonį iš šviežių produktų. Gamina prityrusios virėjos
 Sav. Feliksas Jonynas

Hamiltono ir jo apylinkės alyvos apšildymo kontraktoriaus
K. TRUMPICKAS
 Įrengiami nauji ir remontuojami arba pataisomi seni ALYVOS APŠILDYMAI —
 Oil Burners — ir naujos arba senos krosnis pigiausiomis kainomis ir geromis
 išsimokėjimo sąlygomis. Taip pat taisomi vietiniai ir europietiški radijo aparatai
 ir šaldytuvai. Apžiūrėjimas ir pataisymai atliekami nemokamai — VELTUI.
 Prašoma kreiptis: 18 Spadina Ave., Hamilton, Ont. Telef. 9-20-35

Lietuvis siuvėjas
Ed. KONDRATAS
 Siūvu vyriškus ir moteriškus rūbus
 įvairių medžiagų pasirinkimas
 1113A Dundas St. W. (netoli Ossington), Toronto
 Telefonas LL. 9626

YORK PACKING CO. LTD.
 104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.
Mes gaminame geriausios
kokybės produktus:
 šviežią, riekytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.
 Rinkos kainomis.
 Priimami užsakymai vestuvėms,
 piknikams, pokyliams.

Lietuvis pigiai ir greitai
PERVEŽA BALDUS
 mieste ir užmiesty
 (iki 200 mylių).
 Pervežama betkuriu laiku.
ANT. GARBASAUSKAS
 9 Fennings St., Toronto, Ont.
 Tel. LA. 4598

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
 838 Dundas St. W. Toronto
 (kampus Euclid Ave.)
 Priima vakarais pagal susita-
 rimą. Tel. WA 9822

Dėmesio!
Statau naujas alyvines ir kitokias krosnis,
 taip pat remontuoju senas.
 Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiato-
 rius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius
 panašius darbus
 Pranešk klientams savo naują adresą:
7 Havelock, Toronto, telef. LL. 4576
 ANT. JUOZAPAITIS

Dr. A. Ratnow
L.M.C.C.
 Dirbęs Europos ir Kanados li-
 goninėse. Vidaus ligų specia-
 listas (širdies, astmos, reu-
 matizmo, skilvio ir kt.)
 479½ Euclid Ave., Toronto
 Tel. RA. 6708

Dr. Aleksas Valadka
 Gydytojas ir chirurgas
 1081 BLOOR ST. W.
 (tarp Dufferin ir Dovercourt)
 Priima ligonius ir gimdyves
 šokiadieniais nuo 2-4 val p.p.
 ir 6,30-8 val. vak. arba pagal
 susitarimą
 Telefonas ME. 2933

Dr. A. Pacevičius
 Gydytojas ir Chirurgas
 YARMEY CLINIC
 314 BATHURST ST.
 Toronto
 Telef. kabinetas EM. 6-2696
 Namų OL. 4778
 RENTGENAS
 PHYSIOTERAPIJA
 LABORATORINIAI TYRIMAI
 Priima ligonius ir gimdyves:
 kasdien 11-12 val., 2-4 val. ir 7-9 v.
 šeštadieniais nuo 11-3 val.

Dr. Jonas Yčas
 Gydytojas ir chirurgas
 1390 DUNDAS ST. W.
 (tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)
 Priima ligonius ir gimdyves
 šokiadieniais nuo 2-4 ir 6.30-8
 val vak. arba pagal susitarimą.
 Telefonas LO. 1794
 Toronto

Dr. F. Tackett
 Gydytojas
 ir
 chirurgas
 Priėmimo valandos 2-3 ir
 7-9 po pietų
 11 Gore Vale Ave. Toronto
 Telef.: WA 3754

Dr. WILLIAM J. ZINCHESEN
 B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS IR
CHIRURGAS
 Priėmimo valandos 2-4.30 ir
 7-9 po pietų
 386 Bathurst St. Toronto
 Tel. WA 1344

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
 B.A., D.D.S.
 312 Bathurst St., Toronto
 Bathurst Medical Building
 Telef. EM. 3-6373

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
 Priėmimo val: 10-12, 2-6
 Pirmadieniais ir ketvirtadie-
 niais priima taip pat 7-9 popiet
 386 Bathurst St. Toronto
 Tel. EM. 4-6515

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.

 Pritaiko akinius visiems akių
 defektams. Iširia akių ner-
 vus, kurie dažnai sukelia gal-
 vos skaudėjimą ir nervingumą
 Kalba slavų kalbomis
 470 College St. W. Toronto
 Tel. RA 3924

Dėmesio!
Statau naujas alyvines ir kitokias krosnis,
 taip pat remontuoju senas.
 Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiato-
 rius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius
 panašius darbus
 Pranešk klientams savo naują adresą:
7 Havelock, Toronto, telef. LL. 4576
 ANT. JUOZAPAITIS

Vertimų Biuras

Visos modernios kalbos
 Anglų kalbos pamokos ir
 konversacijos.
ADOLFAS V. BAJORINAS
 235 Ossington Ave.
 (II-me aukšte)
 Toronto Lietuvių Namuose
 Telefonas: KENWOOD 3027
 Kreiptis: iš ryto 8.30—9.30 val.
 vakarais nuo 5 val. iki 8 val.

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.
Teisininkas —
Advokatas — Notaras
 100 Adelaide St. W.
 Room 107
 Telefonas EM. 6-4182
 Toronto

LICENZIJUOTI
ELEKTRIKAI
J. BARAKAUSKAS ir CO.
 Viskas nuo durų skambučių
 iki pilno namų instaliavimo.
 119 PERTH AVE.
 Telefonas KE. 7808.

DĖMESIO!
Lietuvis Elektros — Radio
Technikas
ANTANAS ČEPONIS
 Teisų, patikrinu, prijungiu ar
 perstatu:
 europietiškus ir vietinius radio apar-
 atus, patefonus, visų paskirčių automa-
 tus. Kintamos ar tiesioginės srovės
 motorus.
 Be to, apimu namus pilnam instalia-
 vimui ar pakeitimui srovės, duodu
 techniškus patarimus.
 Skambinti telef. KE. 1080
 190 Wright Ave., Toronto

Walter Koppel
 Aukščiausios rūšies meninė
 rankdarbių gaminių
 ĮVARIOS DOVANOS
 Kiekvieną iškilimų proga
 Aukso sidabro papuošalai, keramika
 odos ir meno išdirbiniai, lietuviški
 ir kitų tautų klasikinės muzikos
 plokštelės.
 400 YONGE ST. PR. 1506, TORONTO ONT. CANADA
 Reklamuokite mūsų naujas siūlomas katalogas.

STANLEY SHOE STORE
 Aukščiausios rūšies moterų,
 vaikų ir vyrų batai, norma-
 laus dydžio ir platus
 (EE—EEE)
 1438 Dundas St. W. Toronto
 (prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO
 Tel. WA 6849
 615 Queen St. W. Toronto
 Mūsų specialybė vestuvinės,
 šeimų nuotraukos ir spalvoti
 portretai
 Darbas pirmos rūšies

DAŽAI IR SIENOMS
POPIERIS!
 Vaškas, šepetiai, terpentinas
 Sky's Paint & Wallpaper
 891 DUNDAS ST. W.
 Toronto, Ont.
 Tel. EM. 4-2715

Siuvėjas
A. BERESNEVIČIUS
 Priimu moteriškų ir vyriškų
 rūbų užsakymus iš savo ir kli-
 jentų medžiagos. Darbą atlie-
 ku pagal naujausias madas
 švariai ir sąžiningai. Kainos
 visiems prieinamos
 1004 Dundas Street W.
 Toronto, Ont.
 Telefonas LL. 3222

DANIEL D. STOKAL
 B.A.
TEISININKAS,
ADVOKATAS,
NOTARAS
 Kalbu slavų kalbomis.
 Room 204, 221 Victoria St.
 Office EM. 6-1753
 Res. tel. LY 5797

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEFANUK
 (optometrist)
 Patikrina akis ir pritaiko
 akinius, jei reikalinga
 Bathurst Medical Building
 312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

SAUSIO 17 DIENĄ VISI I HAMILTONĄ!!

NAUJIEJI METAI BUS LAIMINGI, JEI JUOS PRADĖSIME LAIMINGAI!

Maloniai tad kviečiame visus tautiečius į

DIDIJĄ ŽIEMOS BALIŲ

kuris įvyks geriausia ROYAL CONNAUGHT VIESBUTY.
(King ir John gatvių kampas)
puikioje "CRYSTAL" salėje (II aukštas)

Veiks įvairius ir puikus bufetas!

TF A-bės Kan. Hamiltono sk.

Visus, visus tautiečius

maloniai kviečiame į pirmąjį tokį vakarą Hamiltone!

Pradžią 7 valandą 15 min. vakaro.

Iėjimas tik \$1.50.

Staliukus prašome rezervuoti iš anksto raštu pas p. V. Kazlauską,
2 Fife Str., Hamilton, Ont. arba tel. 9-3796 nuo 10 iki 12 val. ir nuo
18 iki 20 val. kasdien.

TORONTO, Ont.

Klaipėdos kr. atvadavimo minėjimas

Sausio 18 d., sekmadienį, rengiamas Klaipėdos kr. atvadavimo minėjimas. Programoje: 11 val. pamaldos liet. kat. bažnyčioje ir 3 v. pp. lenkų salėje (Queen—Dovercourt g-vių kampas) iškilmingas aktas. Akto programoje iš Montrealio Klaipėdos kr. veikėjo ir MLB D-jos ir CV-bos pirmininko A. Lymanto kalba ir meninė dalis, kurią išpildys solistas V. Verikaitis, akompanuojant N. Wright, tautinių šokių grupę, vadovaujama p. Ličkūnaitės—Šadeikienės, orkestras "Trimitas" ir dramų aktorė p. Kačanauskienė.

MLB D-jos Toronto sk. V-ba.

"Caritas" parengimas

Toronto liet. šalpos—labdaros komitetas "Caritas" sausio 31 d. šeštadienį, reprezentatyvinėje italų salėje, 33 Branton gatvė, rengia nepaprastą kaukių balių lietuvių sušelpimo reikalams. Komitetas kreipiasi į visas Toronto liet. organizacijas, maloniai prašydamos minėtą dieną susilaikyti nuo kitų parengimų.

Tarptautinis Dainų ir Šokių Festivalis Toronto

Vasario 14 d., šeštadienį, 8 val. vak. Massey Hall įvyks didžiausias dainų ir tautinių šokių festivalis, kokio Kanadoje dar nebuvo. Festivalį rengia The National Playing Field Association, kurios prezidentu yra Jo Didenybė Edinburgo kunigaikštis. Festivalyje dalyvaus 28 tautinės grupės, Programoje pasirodys ir lietuvių tautinių šokių grupė bei choras.

Patariama bilietus užsisakyti iš anksto. Galima ir paštu, pasiunčiant adresuotą ir su užlipintu pašto ženklų voką. Bilietų kainos \$2.50, \$2.00, \$1.50, \$1.00. Adresuoti: Massey Hall, Toronto, Ont.

Liet. teisininkų Toronto skyr. pobūvis įvyks "Tulpės" valgyklos patalpose sausio 31 d. 9 v., bet ne sausio 17 d., kaip kad buvo skelbta, kadangi tą dieną įvyksta "Naujųjų Žmonių" vaidinimas.

KLK D-jos parengimai bus vasario 7 d. ir balandžio 11 d. UNF salėje, 297 College Str.

Paskaitos gavėnijos metu Toronto Skautininkų Ramovė ateinančiam gavėnijos metų organizuoja eilę paskaitų visai lietuvių visuomenei. Paskaitas skaityti mielai sutiko med. dr. J. Yčas, prof. St. Kairys, prof. dr. A. Zubrys ir inž. dr. A. Kulpavičius. Paskaitose numatoma naudoti apedioskopas. Jų planas ir temos bus paskelbtos vėliau.

Pamaldos už a.a. A. Smetoną Sausio 10 d. LSBrolijos Vadijos rūpėsiu Toronto lietuvių parapijos bažnyčioje buvo atliktos iškilmingos gedulingos pamaldos už prieš 10 metų tragiškoje aplinkybėse mirusį pirmąjį ir paskutinį Lietuvos Valstybės Prezidentą, Skautų Sąjungos Šeifą a.a. Antaną Smetoną. Pamaldose dalyvavo vietos menininkai: sol. Sėpavičienė, St. Kairys, sol. Br. Marijošius, D. Zubrickaitė ir D. Sėpavičiūtė. Pamaldas laikė ir pamokslą pasakė vietos skautų dvasios vadovas klebonas kun. P. Azubalis.

"Dainos" Grupės paskutinis 1952 m. susirinkimas įvyko lapkričio 28 d. pas narę E. Matjoseitienę. Reikalų prieš Kalėdas buvo daug, ypatingai dovanų skirstyme. Daug buvo kām duoti, bet... nepakankamai turėta ką duoti. Dainietės šiame susirinkime pasidalino tik ką paruoštas aukoms rinkti knyges ir po savaitės kasa pasipildė apie \$200. Buvo didelio džiaugsmo, kad galima buvo su apie \$450 aplankyti vargingas stovyklas ir paskiras šeimas tremtyje.

Nauja narė Br. Ragauskaitė su pirmąja valanda stojo talkon rinkliavoje ir puikiai atsižymėjo. Bravo!

Daug kalbėta "Dainos" rengiamo koncerto reikalu, kuris įvyks balandžio 18 d. Eaton Auditorijoje. Programa bus skelbiama vėliau. Koncerto komisijon išrinktos pp.: Pr. Radzevičiūtė, M. Rocienė, E. Katchienė, Vl. Slizienė ir M. F. Yokubienė.

Darbas užsibaigęs 11.30 val. vak. maloniosios šeimininkės—E. Matjoseitienės ir A. Staniūnienės labai gražiai visas dainietes pavaišino. Ačiū joms.

M. F. Y-nė.

Rastas laikrodukas Po sausio 3 d. sekmadienio pamaldų Toronto liet. bažnyčioje rastas moteriškas rankinis laikrodukas. Atsiimti liet. klebonijoje.

Nuteisė lietuvių Šiomis dienomis Toronto teismas lietuvių N. nuteisė 2 mėnesiams kalemą už pardavinėjimą alaus ir deginies savo bute, padidintomis kainomis.

Kaikurie mūsų žmonės su vietos įstatymais perdaug nesiskaito, ypač, jei galima uždirbti pinigų. O čia toks nusizengimas, paprastai vadinamas "butlegeryste" laikomas negarbingu. Kanadiečiai juo bauriasi. Ir tie ateiviai, kurie tuo verčiasi, sau gero vardo čia nesudarys. Pagaliau nemažos ir bausmės: pirmą kartą sugavus baudžiama 2-6 mėn., antrą kartą mažiau 6 mėn. Pinigais išsipirkti negalima.

BALTIC CARTAGE & MOVERS
pergabena baldus, specialistas pervežti šaldytuvus. Transportas visų rūšių. Didelis sunkvežimis. Informacijų kreiptis OL. 1403 arba LL. 5378.
9 Delaware Ave., Toronto, Ont 24 valandų tarnyba.

"NAUJIEJI ŽMONĖS" TORONTE.

Maloniai kviečiame visus Toronte ir jo apylinkėse gyvenančius lietuvius š. m. sausio 17 d. 8 val. vak. atsilankyti Eaton Auditorijoje, kur Čikagos Lietuvių Teatras stato Petro Vaičiūno 5 veiksmų komediją

"NAUJIEJI ŽMONĖS"

Postatūros ir režisūra — Stasys Pilka, Bruno Ve Soto Dekoracijos — dailininkas Algis Kuzauskas.

Veikale vaidina dauguma Kauno Valst. Teatro Dramos aktorių ir pats režisierius Visi, kurie grožisi lietuvišku scenos menu ir pasiūlo nuširdaus juoko susitinka pirmame Čikagos Lietuvių Teatro spektaklyje Toronte. Bilietus galima įsigyti svetainėje "Tulpė" ir, jei liktu, prie įėjimo.

KLMB

S. m. sausio 31 d., šeštadienį, Lietuvių Namuose

(Dundas ir Ossington g-vių sankryžoje)

Jūros Skautų Bičiulių - Rėmėjų Būrelis Toronte rengia

SOKIŲ VAKARĄ.

Gros geras orkestras, veiks bufetas su kietais ir minkštais gerimais. Bilietai po 75 ct. gaunami pos plotintojus ir prie įėjimo. Pradžią 8 val. vak.

Visus kviečiame! Rengėjai.

Šv. Jono pašalpinės D-jos susirinkime pereiną sekmadienį perrinkta valdyba. Išrinkta: pirmininku A. Čirūnas, vicepirmininkas P. Motiejūnas, sekr. P. Kundrotas, kasin. P. Lekšas ir finansų sekr. V. Streikas.

Mielą idėjos draugę p-lę JANINĄ APANAVIČIŲTĘ

ir p. GEDIMINĄ AMBRAZIEJŲ,

sukūrusius šeimos židinį, sveikina bei skaidrios nuotaikos ir laimingo šeimyninio gyvenimo linki

Toronto Vyresnieji Ateitininkai.

Mūsų sergantieji

Jų turime daug įvairiose Kanados ligoninėse ir sanatorijose. Arčiau lietuviškų kolonijų ir jie ne taip užmiršti. Apie 100 myl. į šiaurę nuo Toronte, prie 11 kelio ir Gravenhurst miestelio, Muskoka sanatorijoje jau trylėka mėnesių gydosi lietuvių Juozas Damijonaitis. Tarp kelių šimtų svetimųjų tik vienas. Vienuma dar sunkiau jį slepia, kaip ligą. Retai jį ka slanko. Šeima gyvena na Pembroke, Ont.

Malonūs tautiečiai, kas važinės po tas apylinkes, ar važiuos pro šalį (sanatorijs tik apie myliu nuo kelio), aplankykite jį vienišą. Jis jūsų išsilgęs laukia, nuosirdžiai sutiks ir bus labai dėkingas už jūsų šūgaisą pusvalandį dėl jo. Būtų gera, kad kokia organizacija juo susirūpintų. Jis išteklų neturi, o šeima gyvena iš miesto valdybos menkos pašalpos.

J. B. Red. pastaba: Taurūs lietuvių broliai J. ir P. B. prieš Kalėdas ligonio J. D. Seimai Toronte surinko ir pasiuntė \$51.75.

Padėka Sargy su sausio 4 d. Kaledų eglutės parengimu Tėvų Komitetas nuosirdžiai dėkoja Moironio vardo pradžios mokyklos globėjui Toronto lietuvių parapijos klebonui kun. Azubaliui už visokeriopą paramą, visiems pp. mokytojams už paruošimą turnirings ir įdomios programos, p. A. Merkelienei už suorganizavimą mokyklai tautinių šokių grupės ir išmokymą taip gražiai šokti, p. Patosiui už pagromą šokių išpildymą ir jų parengimą metu, pionistai p. Routinū už paruošimą jaunų pionistų ir pajovirinimą programos, p. I. Kairienei už malonią pagalbą organizuojant vaikams dovanėles, lietuviams prekybininkams — pp. Jankauskams, J. Margiui, J. Demikiui, J. Beržinskiui, b-vei Atlantic, V. Germanavičiui ir J. Miliūsiui, Grubevičiui, Jurksaičiui, lietuviški baldų krautuvi (J. Zemaitis) ir p. Kazlauskui už materialinę paramą. Pp. Jankauskams padėka tenka ne tik už uoką, kuri buvo pati stambiausia, bet ir už ilgą triušą sudarant dovanų ryšulėlius ir atgabenant juos į vietą. Komitetas labai dėkingas ir Kaledų seneliui, parodžiusiam tiek daug nuosirdumo mūsų mažiems ir juos pradžiuojusioms. Taip pat ožiui p. Jogelai, suteikusiems senelių puikių išvaizdą. Ačiū gerb. tėvams už gausią dalyvumą ir malonų dėmesį. Ačiū sveikams.

Tėvų Komitetas tiki, kad, jei visa lie-

tuviška visuomenė skirtų tiek daug dėmesio, savojai mokyklai, mūsų atžaloms būtų apsaugotas nuo svetimų įtakų.

Toronto Moironio Vardo Pradžios Mokyklos Tėvų Komitetas.

BALTIC valgyklai — 870 Dundas Str. W. — reikalinga moteris nuolatiniam padavėjos darbiui. Tel. EM. 6-7060.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė II-me augšte su baldais. 20 Shannon Str.

Išnuomojamas frontinis kambarys ir virtuvė II-me augšte. 13 Fennings St., tel. LO. 6491.

Išnuomojamas kambarys su baldais ar be baldų, atskiras įėjimas. Naudotis virtuve. 287 Indian Grove, tel. JU. 1813.

Išnuomojamas kambarys vienam asmeniui, 12 Shannon Str. Tel. LA. 9680.

Ossington-College gatvių rajone, antrame augšte, išnuomojamas kambarys viengungiui, galima virtis. Teirautis po 5 v. v. Tel. LL. 5730.

Išnuomojamas kambarys ir nedidelė virtuvė. Skambinti po 5 v. v. LL. 3797. 10 Gwynne Ave.

Išnuomojamas kambarys ir virtuvė su baldais. Bathurst—Dundas. Telef. EM. 3-6711.

High Park rajone išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė suaugusių šeimai. Teirautis: 3 Alhambra Ave. Tel. LO. 9377.

Dr. K. Žymantienė

GYDYTOJA ir CHIRURGĖ

430 Dundas Str. West Toronto

Priimamos val.: nuo 1-4 ir 5-8 val. pp. Kitu laiku pagal susitarimą.

Telefonas WA. 8207

MONTREAL, Que.

VISI KVIEČIAM

sausio 18 d., sekmadienį, į Klaipėdos kr. prisijungimo minėjimą. Iškilmingos pamaldos AV bažnyčioje 11 val. ir rinkliava mažalietuviams Vokietijoje šelpiti. Iškilmingas posėdis Dercy McGee salėje 3 val. pp. Kalbės gen. kons. min. V. Gylis, giedos op. sol. p. Kardelienė, akomp. muz. Smilgevičiui, deklamuos akt. p. Gailevičiūtė. Iėjimas — laisvai aukojant, pelnas — vargstantiems mažalietuviams Vokietijoje šelpiti. Rengia MLBD-jos Montr. sk.

Apylinkės Valdyba kviečia visus lietuvius dalyvauti MLB D-jos rengiamame sausio 15 d. minėjime, kuris įvyks sausio 18 d. 3 val. p. Dercy McGee salėje, 220 Pine Ave. Sausio 15 dieną suėina 30 metų nuo Maž. Lietuvos — Klaipėdos Krašto prisijungimo prie D. Lietuvos. Ši diena yra viena reikšmingiausių Neprik. Lietuvos gyvenime. Visuomenė suprasdama jos reikšmę turėtų kuo skaitlingiausiai dalyvauti minėjime.

Valdyba. Apyl. Valdyba šaukia Montrealio lietuvių bendruomenės visuotinį susirinkimą sausio 25 d., sekmadienį, AV parapijos salėje tuojau po pamaldų. Jo metu buv. ALOKas duos pranešimą ir Valdyba patieks ateinančių metų veiklos planą. Visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti.

Sausio 17 d. 8 val. CNR salėje, 694 Cathcart Str. įvyksta "Taurio" sporto klubo KAUKIŲ BALIUS. Pirmas tris vietas laimėjusioms kaukėms skiriama piniginis premijos. Veiks bufetas ir prie alaus nemokamai žirniai. Įžanga \$1 ir priedu kepuraitė. Šokiams gros "Melodija".

Šeštadieninė mokykla persikėlė į naujas patalpas, 1280 Moffat, St. Tomas More naujon mokyklon, netoli nuo buvusios. Pamokos bus kaip ir anksčiau, šeštadieniais 1 val. 30 min. Labai svarbu, kad mokiniai rinktųsi punktualiai, nevēluotų. Pamokoms prasidėjus įėjimas bus užrakintas, nes šeštadieniais mokyklos prižiūrėtojai nedirba ir už tvarką atsako mūsų mokytojai. P. Juknevičienė dėl pasiekusių asmeninio gyvenimo aplinkinių darbą mokykloje baigė, jos klase perėmė S. Vaišvilienė.

Liet. Akademinio Sambūrio visuot. susirinkimas įvyks šeštadienį, sausio 17 d., 5 val. pp., Skautų Būkle. Bus renkama nauja valdyba, Narių dalyvavimas būtinas.

Jūrų skautai-es ruošia Kranti-nės šokių sausio 24 d., šeštadienį, 7.30 val. v. Rialto salėje, 5711 Park Ave. Ruošiamą programą, loteriją, bufetas ir kiti priedai.

Redėją A. Piešiną, tel. HE. 5700.

CJAD radio stotis, banga 800, kiekvieną antradienį 10 val. 15 min. vakare duoda informacinę programą apie bolševikinio valdymo metodus paskutinio karo metu užimtuose kraštuose. Iki šiol iš lietuvių programoj dalyvavo p. Judzentavičiūtė ir K. Toliusis. Galintieji liudyti apie bolševikinę tikrovę šiose radijo programose yra labai laukiami. Platesnių informacijų galima gauti pas programoje jau dalyvavusius.

Anglų ir prancūzų kalbų kursai jau prasidėjo, vyksta senosiose vietose ir tuo pačiu laiku. Tolimesnis kursų pasisiekimas priklausys nuo lankytų.

AV bažnyt. choro vedėjas A. Piešina ir p. V. Piešiniene, LK MD-jos Montrealio sk. valdybos narė, sausio 5 d. tyliai minėjo savo 25 metų vedybų sukaktį. Choro dalyviai, nors ir vėlai tai patyrė, talkinami giminių ir LK MD-jos narių, palyginti trumpu laiku praeitą šeštadienį AV parapijos salėje suruošė pp. Piešinių gražų pagerbimą. Jaunuosius prie durų su doona ir druska sutiko pp. Navikėnai, prie stalų pasveikino susirinkusieji su "Ilgiausiais metais". Vaisių metu sukvatuvinkus sveikino choro vardu p. Gutas, kun. klebonas J. Kubilius, SJ, Liet. Bendruomenės vardu p. Kęsgaila, toliau kalbėjo p. Kardelis kaip buvęs p. V. Piešiniene mokytojas, o p. K. Toliusis ir p. Ališauskas, kaip buvę p. A. Piešinos mokiniai. Ukmėrgės gimnazijoje, senųjų ateivių vardu p. Sakalas, LKM D-jos A. Malšienė, At-kų J. Luko: ševičius, giminių p. Navikenienė, Vaisės praturtino choro dainos, bendra dovana — servizas, Bažn. nitynio komiteto dovana — laikrodinis, gelės ir nuosirdumas.

Pp. E. D. Gurkliai š. m. pradžioje giminių ir draugų suruoštame pobūvyje minėjo savo 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Kalėdų metu susiziedavo A. Jocas su B. Adomaityte ir P. Rutkauskas su N. Jokubauskaite; — Pp. Zavackai iš Verdunio pakrikštijo šv. Kazimiero bažnyčioje savo pirmgimę dukrą vardu Janet Teresa. Gausūs giminės ir draugai dalinosi tėvų džiaugsmu šauniose krikštynose. "Daug dovanų dukrai, teko jų ir krikštaviams — I. Gurklytei ir J. Malšikai. — Per Kalėdas AV parapijoje pakrikštijo: Kerbelių dukte Daina Elena, Zemačių sūnus Algis Vladas, Barauskų sūnus Algis Leonas ir Girinių sūnus Linas Donatas.

AV parapijos chorui reikalinga daugiau choristų ypač moteriškų balsų. Norintieji dalyvauti chore prašomi kreiptis į choro vedėją A. Piešiną, tel. HE. 5700.

A. GARBENIS

REKOMENDUOJA:

Supermarket krautuve su visais įrengimais. Apyvarta \$2.500 savaitėje. Nuoma \$125 mėn. Roncesvalles—Dundas rajone. Dirba visą laiką 4 žmonės. Viso kaina \$10.000. Įmokėti \$5.000. Norima greitai parduoti.

Prašau skambinti:

MENARY & SON REAL ESTATE

431 Roncesvalles Ave., Toronto

TEL. LL. 1112 VAKARAIŠ HY. 1543

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. * Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, sausio 15, 16, 17 d.d.

Visos spalvotos filmos

1. PAINTING CLOUDS WITH SUNSHINE — Virginia Mayo, Gene Nelson

2. JUNGLE HEADHUNTERS — All Star Cast

Pirmadienį — trečiadienį, sausio 19, 20, 21 d.d.

1. A YANK IN ROME — Valentina Cortese

2. OUTSIDE THE WALL — Richard Basehart, M. Maxwell

LINKSMI IR ĮDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ

Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Lietuvis pigiai perveža baldus, bagažą, prekes ir kit.

VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.

Kreiptis:

9 Pearson Ave., Toronto

Telefonas LO. 8828